

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
KOMUNIKĀCIJAS NODAĻA

**ĢIMENES REPREZENTĀCIJA LAIKRAKSTĀ
"SALDUS ZEME" 2014. GADĀ**

BAKALAURA DARBS

Autore: **Diāna Eisaka**

Studenta apliecības Nr.: de12002

Darba vadītāja: Dr.sc.comm. Klinta Ločmele

RĪGA 2015

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba mērķis ir noskaidrot ģimenes reprezentāciju laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada publikācijās.

Teorētiskajā daļā izskaidrota mediju un reģionālo laikrakstu loma, reprezentācijas jēdziens un aplūkota vērtību teorija. Konteksta uztverei darbu papildina ģimenes jēdziena skaidrojums, informācija par laikrakstu "Saldus Zeme" un tēmas izpētes līmeņa apskats.

Empīriskie dati iegūti ar diskursa vēsturisko analīzi un kvantitatīvo kontentanalīzi.

Ģimene laikrakstā reprezentēta kā vērtība, kā arī par ģimenes vislielāko vērtību tiek nosaukti bērni. "Saldus Zemē" reprezentēts tradicionāls ģimenes modelis– laulāts pāris ar bērniem. Lielākajā daļā publikāciju tiek reprezentēti pozitīvi ģimeņu piemēri un notikumi, taču maz tiek rakstīts par ģimenes problēmām.

Atslēgvārdi: ģimene, reprezentācija, laikraksts "Saldus Zeme", diskurss, 2014, bērni, vecāki.

ABSTRACT

The aim of the paper is to determine the representation of family in the newspaper "Saldus Zeme" in 2014.

The role of media and regional newspapers, concepts of representation and theory of value has been explained in the theoretical part of the paper. For a better understanding of the context, there has been given a description of the concept of family, information about newspaper "Saldus Zeme" and previous research results about this topic.

The quantitative content analysis and historic discourse analysis has been used in order to obtain the empirical data. The newspaper represents family as a value and the highest value of family is children. "Saldus Zeme" represents traditional model of the family – a married couple with children. The publications mostly represent positive examples and events regarding to family, less family problems.

Key words: family, representation, newspaper "Saldus Zeme", discourse, 2014, children, parents.

SATURS

APZĪMĒJUMU SARAKSTS	6
IEVADS	7
1. TEORĒTISKĀ DAĻA	9
1.1. Mediju loma sabiedrībā	9
1.2. Reģionālie laikraksti	11
1.3. Re prezentācija.....	12
1.4. Vērtību teorija	17
2. KONTEKSTA DAĻA.....	20
2.1. Ģimenes definīcija un tipi.....	20
2.2. Reģionālie laikraksti Latvijā.....	22
2.2.1. Laikraksts "Saldus Zeme"	23
2.3. Pētījumi par ģimeni un tās reprezentāciju.....	24
3. PĒTĪJUMA METODES UN DIZAINS.....	25
3.1. Kontentanalīze	25
3.2. Diskursa analīze.....	27
3.2.1. Kritiskā diskursa analīze.....	28
3.2.2. Diskursa vēsturiskā analīze	29
3.3. Pētījuma dizains.....	30
4. ĢIMENES REPREZENTĀCIJA LAIKRAKSTĀ "SALDUS ZEME" 2014. GADĀ	32
4.1. Ģimenēm veltīto publikāciju galvenā tematika	32
4.2. Ģimenes diskursi laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā	42
4.2.1. Ģimenes vērtību diskurss	42
4.2.2. Ģimenes lomas diskurss	45
4.2.1. Ģimenes apstākļu diskurss	49
4.2.4. Vecāku diskurss.....	52
4.7. Ģimenei veltīto publikāciju skaitlisko lielumu analīze.....	62
SECINĀJUMI	64
AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS.....	67
PIELIKUMS.....	74
1. pielikums.....	75
Kontentanalīzes kategorijas	75
2. pielikums.....	76

Kontentalīzes rezultāti.....	76
3. pielikums.....	83
Kvantitatīvās kontentalīzes rezultāti	83
4. pielikums.....	87
Publikāciju piemērs no laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada titullapām	87
5. pielikums.....	89
Pievienoto fotoattēlu piemērs no laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada	89

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

DA – Diskursa analīze

DVA – Diskursa vēsturiskā analīze

KA – Kontentanalīze

KDA – Kritiskā diskursa analīze

IEVADS

Mediji ne tikai informē par aktuālo un svarīgo, bet ir arī kanāls, ar kura starpniecību tiek nodoti un lasītājiem reprezentēti viedokļi, idejas, pieņēmumi un apspriesti, iztirzāti visdažādākie tematu loki. Tiem ir dota iespēja vienu tematu reprezentēt svarīgāk nekā otru, kā arī izcelt vai noslēpt konkrētas informācijas detaļas, tāpēc komunikācijas zinātnei vērtīgu pienesumu nes pētījumi par sabiedrībai nozīmīgu jautājumu reprezentāciju dažādos medijos. Tā kā reģionālie un lokālie laikraksti nodrošina lielāku vietējo ziņu, notikumu un cilvēku pārklājumu nekā jebkurš cits medijs¹, darba autore izvēlējusies apskatīt reģionālo laikrakstu "Saldus Zeme", kurš līdz šim ir ļoti mazs pētīts.

Iedzīvotāju skaits Latvijā ik gadu samazinās. 2014. gadā mūsu valstī bija 2 001.5 tūkst. iedzīvotāju, šī gada sākumā pazeminoties pat zem 2 miljoniem iedzīvotāju.² Līdz ar to pazeminoties arī ģimeņu skaitam valstī. Lai situācija Latvijā uzlabotos, daudz tiek runāts par demogrāfiskās situācijas un ģimeņu labklājības veicināšanu. Par to liecina 2015. gada likuma izmaiņas, piemēram, ģimenes valsts pabalsta apmērs, kurš noteikts atkarībā no bērnu skaita ģimenē.³ Arī šobrīd Saeimā tiek izskatīti un virzīti dažādi priekšlikumi ģimeņu stāvokļa uzlabošanai. Neraugoties tikai uz statistikas datiem, ģimenei ir nozīme arī kā vērtībai sabiedrībā, tāpēc darba autore uzskata par nozīmīgu apskatīt, kā ģimene reprezentēta laikrakstā "Saldus Zeme".

Pētījuma problēma: Mediji ir viens no kanāliem, kurš kultivē ģimenes vērtības, kā arī ar ģimeni saistītos jautājumus sabiedrībā. Latvijas iedzīvotāju skaita samazināšanās, ģimeņu aizbraukšana uz ārzemēm, jautājuma par viena dzimuma pāru laulībām un bērnu audzināšanu šāda veida ģimenēs aktualizēšanās ir tikai daži no faktoriem, kas liecina, cik svarīgi ir izpētīt ģimenes reprezentāciju medijos, tostarp, reģionālajā presē, jo tā vēsta par cilvēkam lokāli vistuvākajiem notikumiem un ziņām, kā arī sniedz nacionālā mēroga notikumu reprezentāciju caur lokālā prizmu.

Pētījuma mērķis: Noskaidrot ģimenes reprezentāciju laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada februāra, aprīļa, jūnija, augusta, oktobra un decembra publikācijās.

¹ House of commons: Culture, media and sport committee. (2010). *Future for local and regional media*. Retrieved April 15, 2015 from

<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmcmums/43/43i.pdf>

² Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2014). *Iedzīvotāju skaits un iedzīvotāju dabiskās kustības galvenie rādītāji pa ceturkšņiem un mēnešiem*. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze. Sk. 2015. 13. febr.: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__isterm__iedz/IE0010m.px/table/tableViewLayout1/?rxid=7ee5bb2b-7c93-4ccb-8a34-1aa4ade09cc3

³ Kupče, M. (2014). *Izmaiņas sociālajā jomā 2015. gadā*. Latvijas Republikas Labklājības ministrija. Sk. 2015. 13. febr.: <http://www.lm.gov.lv/news/id/6218>

Mērķa sasniegšanai izvirzīti vairāki **uzdevumi**:

- Apgūt akadēmisko literatūru par reprezentācijas teoriju, vērtību teoriju, mediju ietekmi uz auditoriju un reģionālajiem laikrakstiem,
- Pētījuma konteksta apguvei definēt "ģimenes" jēdzienu un iepazīstināt ar laikrakstu "Saldus Zeme";
- Iepazīties ar pētījuma metodēm- kontentanalīzi un diskursa analīzi;
- Kontentanalīzes kategoriju un diskursa analīzes shēmu izveide, lai veiktu laikraksta satura analīzi;
- Pētījuma izstrāde un iegūto rezultātu apkopošana;
- Secinājumu izdarīšana.

Pētījuma objekts: Laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada publikācijas, kurās pieminēta ģimene. **Pētījuma priekšmets:** ģimenes reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme".

Lai noskaidrotu, kā ģimene tiek reprezentēta laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā, teorētiskajā daļā aplūkota mediju loma sabiedrībā, skaidrota reģionālo laikrakstu nozīme, reprezentācijas teorija, kā arī vērtību teorija.

Pētījuma izvēlētas divas pētnieciskās metodes- kvalitatīvā kontentanalīze un diskursa vēsturiskā analīze. Kopumā pētījumā aptverti 73 "Saldus Zeme" 2014. gada februāra, aprīļa, jūnija, augusta, oktobra un decembra numuri, no kuriem kontentanalīzei atlasītas 124 publikācijas, savukārt ar diskursa vēsturiskās analīzes palīdzību izpētītas 64 publikācijas no kontentanalīzes izlases.

Darbs strukturēts četrās nodaļās un to apakšnodaļās. Pirmajā nodaļā apskatīta mediju un reģionālo laikrakstu loma, skaidrots, kas ir reprezentācija un aplūkota vērtību teorija. Otrajā nodaļā definēts ģimenes jēdziens, ieskicēta informācija par laikrakstu "Saldus Zeme" un pētījumiem par ģimeni. Trešajā nodaļā ietvertas darbā izmantotās pētniecības metodes un pētījuma dizains. Ceturtajā nodaļā veikta ģimenes reprezentācijas analīze laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā. Darba noslēgumā apkopoti secinājumi, avotu un literatūras saraksts un pieci pielikumi.

1. TEORĒTISKĀ DAĻA

Teorētiskajā daļā darba autore aplūkos mediju lomu sabiedrībā, skaidros reģionālo laikrakstu nozīmi, apskatīs reprezentācijas teoriju, kā arī vērtību teoriju, kas ļaus pilnvērtīgi veikt darba pētījuma daļu.

1.1. Mediju loma sabiedrībā

Pirms pētīt ģimenes reprezentācijas laikrakstā "Saldus Zeme", darba autore uzskata, ka ir nepieciešams aplūkot mediju lomu sabiedrībā un noskaidrot, vai un kā mediji var ietekmēt patērētājus.

Lai uzskatāmi atspoguļotu komunikācijas procesu, bieži tiek lietoti komunikācijas procesu modeļi. Viena no modeļu problēmām ir tā, ka tie procesu parāda vienkāršoti. Daudzas komunikācijas teoriju grāmatas iekļauj no ļoti vienkāršiem līdz sarežģītiem, daudz dimensiju modeļiem. Tipiskākais no modeļiem ir avots-ziņa-šifrētājs-medijs-dekodētājs-saņēmējs. Šo modeli lieto, lai reprezentētu gan interpersonālo, gan masu mediju komunikācijas formu.⁴

Mediju ietekmi uz auditoriju var novērot ik dienas, to nodrošina vairāki piemēri. Cilvēki ģērbjas atbilstoši dzirdētajam laika prognozēm, iegādājas preces vai jebko citu, ko redzējuši reklāmās, dodas uz filmām, kuras pieminētas laikrakstos, neskaitāmos veidos reaģē uz mediju ziņām, filmām, mūziku radio utt. Labas vai sliktas ekonomikas ziņas nepārprotami ietekmē biznesu un patērētāju uzticēšanos. Ir daudzi gadījumi, kad negatīvas mediju publikācijas par iestādēm, ēdiena neveselīgumu, piesārņojumu ievērojami ietekmē biznesu, jo cilvēki pievērš uzmanību medijos redzētajam vai dzirdētajam. Sabiedrība dzīvo pasaulē, kura ir piesātināta ar mediju skaņām un attēliem, mediju atvasinātu informāciju un iespaidiem.⁵

Cilvēki piedēvē varenu varu medijiem. Nepaieņ nedēļas bez ziņojumiem laikrakstos vai elektroniskajos ziņu avotos, kas vaino mediju par specifiskas uzvedības izraisītāju vai pie sabiedrības morāles un vērtību sarūkuma.⁶

Daudzi notikumi un stāsti konkurē par žurnālistu uzmanību. Ziņu medijiem nav iespējas apkopot visu informāciju, nedz iespējas informēt auditoriju par pilnīgi katru notikumu. Rezultātā, ir ierobežots skatījums par pasaulē notiekošo. Līdzīgi, kā caur mazu logu lūkoties uz ār pasauli.⁷

⁴ Traudt, P. (2005). *Media, audiences, effects: An introduction to the study of media content and audience analysis*. USA: Pearson Education. P. 8.

⁵ McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory*. (6th ed.). Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications. P. 454.

⁶ Traudt, P. (2005). *Media, audiences, effects*. P. 1.

⁷ Bryant, J., Zillman, D. (2002). *Media effects: Advances in theory and research*. London: Lawrence Erlbaum Associates. P. 6.

Tradicionālais skatījums uz mediju funkciju pamatojas uz komunikācijas pārvaldes modeli, kur mediji darbojas kā kultūras vārtsargi. Mediji vizualizē cilvēku, notikumu un idejas, reprezentējot to nozīmi.⁸

Caur savām ikdienas izvēlēm un ziņotajiem jaunumiem žurnālisti, redaktori un ziņu direktori koncentrējas uz auditorijas uzmanību, ietekmējot tās uztveri par to, kādi notikumi ir vissvarīgākie. Šī spēja nosaukta par mediju dienas kārtību, kura medijiem ļauj ietekmēt, kādas tēmas būs sabiedrības dienas kārtībā.⁹

Vēl masu komunikācijas līdzekļi kalpo kā sabiedrībai svarīgo kultūras simbolu sargi-kopā ar skolām, baznīcām, bibliotēkām un mākslas institūcijām. Šajā lomā medijiem ir uzticēts saglabāt sabiedrības simbolus, pasargāt un tos atbildīgi lietot. Kad auditorija pret mediju saturu ir kritiska, tā ir neapmierināta, ka simboli, kuri auditorijai ir svarīgi, nav publiskajā telpā apskatīti vai jau ieņēmuši konkurējošus uzskatus vai vērtības, kā arī mediji tos lietojuši nevietā. Izzinot šo dziļi iesakņojušos simbolu nozīmi, kas svarīga auditorijai, ir vieglāk saprast, kāpēc mediju saturs ir apspriest jautājums sabiedrībā.¹⁰

Mediju auditorija ne tikai iegūst aktuālo informāciju no ziņām, bet arī uzzina tēmas svarīgumu, pamatojoties uz to, kā ziņu medijs uzsver šo tēmu.¹¹ Plašsaziņas līdzekļi nevar veiksmīgi pastāvēt, stāstot cilvēkiem, ko domāt, bet viņi ir satriecoši veiksmīgi stāstot, par ko domāt.¹²

Ideja, ka cilvēki atvasina individuālu nozīmi no mediju ziņojuma, ir viens no svarīgākajiem konceptiem kultūras studijās un tiek dēvēta dažādi:

Interpretīvisms (*interpretivism*)– cilvēki var skatīties uz vienu un to pašu ziņu un fokusēties uz to dažādos aspektos, saprotot ziņu dažādās nozīmēs.

Relatīvisms (*relativism*)– šajā jēdzienā nav absolūtas patiesības. Drīzāk, visas zināšanas ir situatīvas un atkarīgas no personas saistības ar konkrēto notikumu vai lietu. Tādējādi, patiesības var atšķirties starp indivīdiem un grupām, un nevienam nav nepareizu uzskatu.

Konstruccionisms (*constructionism*) jeb sociālās realitātes teorija– cilvēki attīsta dažādus pasaules skatījumus. Viņiem nav nepieciešams rīkoties, pamatojoties uz faktiskajiem apstākļiem reālajā pasaulē. Objektīvā realitāte ir citādāka nekā sociālā realitāte, kura veidojas auditorijā un pamatojas uz pieredzi (saņemto no medijiem vai citur).¹³

⁸ Hallahan, K. (1997). *The consequences of mass communication: Cultural and critical perspectives on mass media and society*. London: McGraw-Hill Primis Custom Publishing. P. 5.

⁹ Bryant, J., Zillman, D. (2002). *Media effects*. P. 1.

¹⁰ Hallahan, K. (1997). *The consequences of mass communication*. P.6.

¹¹ Bryant, J., Zillman, D. (2002). *Media effects*. P. 2.

¹² Turpat.1. lpp.

¹³ Hallahan, K. (1997). *The consequences of mass communication*. P. 5–6.

Daudzi mūsdienu pētnieki ir noraidījuši ideju, ka mediji regulē vai kontrolē kultūru. Žurnālistikas un tehniskās komunikācijas pētnieks Kirks Hallahans (*Hallahan*), atsaucas uz žurnālistu Džonu Katsu (*Katz*), kurš ierosināja, ka mediji neveido kultūru, bet tikai piedāvā tās bildi, skatījumu uz to. Mediji neatveido kultūru gudru vai muļķīgu, civilizētu vai trokšņainu, mierīgu vai vardarbīgu. Tie atspoguļo pašreizējo valsts kultūru. K. Hallahans min arī līdzīgu provokatīvo kontroli, ko skaidrojis mediju teorētiķis Duglass Ruškofs (*Rushkoff*). Mediji reprezentē datu sfēru vai mediju sfēru, kas ir planētas ekosistēmas paplašinājums un kalpo kā augsne jaunām idejām kultūrā. Viņš lieto metaforu "vīruss", lai aprakstītu procesu, kādā jaunas idejas izplatās sabiedrībā kā nekontrolējama infekcija.¹⁴

Viens no atpazīstamākajiem mediju pētniekiem Maksvels Makombs (*McCombs*) uzskata, ka mediji ir viena no lielākajām varām pasaulē, jo tai ir milzīga ietekme pār sabiedrību. Kā nekā, mediji spēj vienu ziņu pozicionēt nozīmīgāk nekā citu. Ziņas nozīmība un svarīgums atkarīgs no dažādiem aspektiem. Piemēram, kurā vietā atrodas šī ziņa. Ja tā atradīsies laikraksta pirmajā lapā, lasītājs noprātīs, ka šī ziņa ir būtiskāka par pārējām un visticamāk pievērsīs tai lielāku uzmanību un to izlasīs. Savu lomu spēlē arī virsraksts un tā noformējums. Burtu lielums un krāsa arī ietekmē kādai tēmai piešķirto svarīgumu. Ar šādām metodēm medijs var tīši vai netīši informēt sabiedrību par to, kurš no notikumiem ir svarīgāks un kam jāpievērš uzmanība.¹⁵

Par mediju ietekmi nav šaubu, lai gan ir grūti saprast, kad un cik lielā mērā ietekme rodas vai ir iespējama.¹⁶ Pētot laikrakstu "Saldus Zeme", darba autore izzinās, kā izvēlētais medijs reprezentē ģimeni.

1.2. Reģionālie laikraksti

Reģionālie laikraksti aptver jautājumus un notikumus, kas ietekmē kādas valsts daļu vai pilsētu, kā arī dod vietu lielākajiem nacionālajiem un internacionālajiem notikumiem.¹⁷ Vēl informācija tiek papildināta ar vietējām ziņām, aprakstiem un citām detaļām, kā piemēram, reklāmām un specifisku informāciju, kura interesē lasītājus.

Reģionālie un lokālie laikraksti atšķiras ar to, ka reģionālie laikraksti aptver lielāku ģeogrāfisko apgabalu un apkārt esošos ciematus, bet lokālie- mazāku ģeogrāfisko apgabalu.¹⁸ Reģionālā un lokālā prese ir dzīvīga un daudzveidīga. Tā ir atbildīga par to, ko tā atspoguļo un veido, jo ietekmē savu lasītāju. Šis medijs var ieņemt arī galveno kampaņas lomu, vadot

¹⁴ Hallahan, K. (1997). *The consequences of mass communication*. P. 7.

¹⁵ McCombs, M. (2004). *Setting the agenda: The mass media and public opinion*. Cambridge; UK: Polity Press. P. 1.

¹⁶ McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory*. P. 474.

¹⁷ Niblock, S. (1996). *Inside journalism*. London: Blueprint. P. 18

¹⁸ Turpat. 21. lpp.

ievērojamu labdarības un kopienas iniciatīvas. Tā kā reģionālie laikraksti ir kopienas iekšienē, tie tiecas atspoguļot daudzveidīgus atzinumus un dažādus lasītāju politiskos skatījumus un ir vairāk pieejami tiem, kuri vēlas komentēt valstiskos un vietējās nozīmes jautājumus. Patiesībā, tie spēlē būtisku vietējā servisa lomu, veidojot publikācijas par vietējās valdības darbībām un lēmumiem, kuriem ir svarīga loma sabiedrībā.¹⁹

Reģionālie un lokālie laikraksti nodrošina lielāku vietējo ziņu, notikumu un cilvēku pārklājumu nekā jebkurš cits medijs. Lielākā daļa lokālo laikrakstu ir politiski neatkarīgi. Šī neatkarība un objektivitāte ir viens no ievērojamākiem lokālās preses līdzekļiem.²⁰

Galvenais stāstu avots ir paši medija darbinieki. Lokālajos un reģionālajos medijos, kur darbinieki dzīvo tajā pašā apgabalā, par kuru tie stāsta, jebkurš atgadījums var kļūt par stāstu, piemēram, skolas slēgšana bīstamas elektroinstalācijas dēļ. Svarīgi ir dibināt kontaktus ar dažādiem speciālistiem, kuri var ziņot par jaunākajiem notikumiem. Tipiskākie jautājumi, kuri vietējai auditorijai var būt labi ziņu stāsti: mājokļi, nodarbinātība, sociālie pakalpojumi, skolas, slimnīcas, korupcijas gadījumi, vietējā politika utt.²¹

Dažiem topošajiem žurnālistiem ir ambīcijas tiekties strādāt nacionālajos medijos, tomēr daudzi no viņiem izvēlas palikt reģionālajā medijā, jo jūt, ka tajā ir ciešākas attiecības ar saviem lasītājiem, kas atspoguļo konkrēta reģiona sabiedrības vienotību.²²

Kopiena atpazīst sevi caur tās reprezentāciju lokālajos medijos. Daļa no šī normu atpazīšanas procesa ietver uzvedību, izskatu un īpašības, kuras piemērotas gan kopienas iekšienē, gan ārpus tās. Šīs normas ir reprezentētas caur reģionālo laikrakstu tekstiem. Reģionālie mediji konstruē identitāti dažkārt par vairāk nekā lielpilsētu mediji. Iedzīvotājiem un vietējiem līderiem ir liela uzticēšanās pakāpe reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, tajā pašā laikā bieži ir neuzticība lielākiem medijiem.²³ Tātad var secināt, ka reģionālajiem medijiem ir būtiska nozīme vietējo lasītāju vidū, kas balstās uz uzticēšanos.

1.3. Reprezentācija

Šajā nodaļā darba autore apkopos un sniegs ieskatu reprezentācijas teorijā, tās jēdzienos un dažādu teorētiku atspoguļojumos. Reprezentācijai ir neatņemama loma tajā, kā cilvēki saprot viens otru, paši sevi un apkārt notiekošo. Svarīga vieta gan vēsturē, gan mūsdienās ir arī medijiem, kuri ieņem arvien lielāku lomu sabiedrībā, jo tie reprezentē

¹⁹ Niblock, S. (1996). *Inside journalism*. London: Blueprint. P. 21.

²⁰ House of commons: Culture, media and sport committee. (2010). *Future for local and regional media*. Retrieved April 15, 2015 from

<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmcmums/43/43i.pdf>

²¹ Fleming, C. etc. (2006). *An Introduction to journalism*. London: Sage Publications. P.33.

²² Niblock, S. (1996). *Inside journalism*. London: Blueprint. P. 21

²³ Ewart, J. (2000). *Capturing the heart of the region – how regional media define a community*. Retrieved April 16, 2015 from: http://www.transformationsjournal.org/journal/issue_01/pdf/ewart.pdf

svarīgākos notikumus, aktuālākās tēmas un cilvēkiem nozīmīgākos tematus. Medijam ir iespēja ietekmēt indivīda un sabiedrības domas par konkrētām lietām un notikumiem, tieši tāpēc ir nozīmīgi iedziļināties reprezentācijas teorijā, jo reprezentācija ietekmē to, kā informācija tiek uztverta.

Reprezentācija ir apbrīnojami daudzpusīgs jēdziens, kuram ir dažādas definīcijas. Šo terminu lieto gan psiholoģijā un filozofijā, gan filmu un literatūras studijās, gan medijos un komunikācijā, gan mākslā un vizuālajā kultūrā, politikā, socioloģijā un lingvistikā, tāpēc tam piedēvē dažādas nianšes un izmantojuma iespējas. Galvenokārt, ar šo pētniecību tiek saprasta ideju, nozīmju atklāšana, kas iekļautas pētāmajā teksta saturā, tā norāda kultūras teoriju pētniece Džena Veba (*Webb*).²⁴

Ikdienas dzīve sabiedrības locekļiem nav tikai pašsaprotama realitāte, bet jēgpilna dzīves vadīšana.²⁵ Atpazīstamais reprezentācijas pētnieks Stjuarts Hols (*Hall*) uzskata, ka reprezentācija saista nozīmi un valodu ar kultūru. Viņš reprezentāciju definē kā nozīmes radīšanu ar valodas palīdzību.²⁶

S. Hols nosauc divas reprezentācijas sistēmas. Pirmā: jēdziens, kurš veidojas prātā kā garīga, mentāla reprezentācijas sistēma, kura klasificē un organizē pasauli jēgpilnās kategorijās. "Sistēma", ar kuru visi objekti, cilvēki un notikumi tiek savienoti jēdzienu kopās vai mentālās reprezentācijās, kuras indivīdam atrodas prātā. Bez tām cilvēks nevarētu jēgpilni interpretēt pasauli. Nozīme atkarīga no konceptu sistēmas un attēlu veidošanās indivīda domās, kas saprot kā reprezentēt pasauli. Tas ļauj atsaukties uz lietām gan iekšpus, gan ārpus indivīda prāta. Ja ir zināms jēdziens par kādu lietu, var teikt- indivīds zina tā "nozīmi".²⁷

Bet nevar komunicēt ar šo nozīmi bez otrās reprezentācijas sistēmas- "valodas". Valoda sastāv no zīmēm, kas sakārtotas dažādās attiecībās. Bet zīmes var tikai nodot nozīmi. Cilvēki dod nozīmi kodiem, kuri ļauj iztulkot jēdzienus valodā un otrādi. Šie kodi ir izšķiroši priekš nozīmes un reprezentācijas. Tie neeksistē dabā, bet ir rezultāts sociālai norunai. Tiem ir būtiska loma kultūrā – kopīgajā "nozīmju kartē", kodus sabiedrība mācās un neapzināti par saistošiem pieņem, kad kļūst par locekli kādā kultūrā.²⁸

Līdzīgu dalījumu ir definējis arī sociālpsihologs Seržs Moskoviči (*Moscovici*). Viņš uzskata, ka reprezentācijai ir divi aspekti, kuras ir savstarpēji saistītas- konceptuālais jeb verbālais un ikoniskais apseks. Konceptuālā mērķis ir abstraktās pasaules nozīme un to

²⁴ Webb, J. (2009). *Understanding representation*. London: SAGE Publications. P. 1.

²⁵ Berger, P.L., Luckmann, T. (1967). *The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge*. London, [etc.]: Penguin Books. P. 33.

²⁶ Hall, S.etc. (2013/1997). *Representation*. London: Sage publication. P. 1.

²⁷ Turpat. 3. lpp.

²⁸ Hall, S. etc. (2013/1997). *Representation*. P. 14.

ieviešanās kārtība, kā arī priekšstati, kuri reproducē pasauli jēgpilnā veidā- valodas saistība ar zināšanām, bet ikonsikais saistās ar vizualizēšanu.²⁹

Cilvēki izmanto zīmes un dažādos veidos sakārto tās valodā, lai jēgpilni komunicētu viens ar otru. Valodā var izmantot zīmes, lai simbolizētu, atsauktos uz objektiem, cilvēkiem un notikumiem "reālajā" pasaulē. Var atsaukties arī uz iedomātām lietām, fantāzijas pasauli vai abstraktām idejām, kurām nav loģiska izskaidrojuma materiālajā pasaulē. Te nav pārdomu saistība, imitācija vai viens pret viens atbilstība starp valodu un reālo pasauli. Pasaule nav precīzi vai citādi atspoguļota valodas spogulī. Valoda nedarbojas kā spogulis. Nozīme ir radīta ar valodu, izmantojot dažādas reprezentācijas sistēmas, kuras mēs saucam par "valodām".³⁰

Sociologi Pīters Bergers (*Berger*) un Tomass Lukmans (*Luckmann*) uzskata, ka semiotika vai nozīme ir galvenais līdzeklis, ar kura palīdzību cilvēks kategorizē savu subjektīvo skatījumu uz dzīvi. Viņi definē zīmi, kā tiešu nodomu, kas kalpo kā subjekta nozīmes rādītājs. Tas iekļauj žestus, ķermeņa valodu, materiālus kultūras pieminekļus un galvenokārt valodu, kuru var definēt kā "virkni vokālu zīmju".³¹

Īsā Oxfordas angļu vārdnīca piedāvā divas būtiskas "vārda" nozīmes. Pirmā- kaut ko reprezentēt nozīmē paskaidrot vai attēlot to. Nosaukt to prātā aprakstot, attēlojot vai iedomājoties. Otrā- reprezentēt nozīmē arī simbolizēt, būt par paraugu vai aizstāt.³²

Vizuālas zīmes un attēli pat tad, ja tie ir ļoti līdzīgi ar lietām, ko tie skaidro vai vizualizē, joprojām ir zīmes- tie veido nozīmi, kura jāinterpretē. Lai vizuālās zīmes un attēlus interpretētu, tiek izmantotas divas reprezentācijas sistēmas- konceptuālais plāns, kur, piemēram, saistās aita laukā ar "aitas" jēdzienu, un valodas sistēma, kur vizuālajā valodā ir zināma līdzība ar reālo lietu vai tā kaut kādā veidā izskatās tāpat. Šo visskaidrāk izprast ļauj, piemēram, multiplikācijas filmas vai abstrakti zīmējumi, kur vajadzētu būt pārlicēbai, ka visi "lasa" zīmes vienādi.³³

Grūtāk ir ar uzrakstīto un izteikto valodu, kur vārds neizskatās vai skan dažādi salīdzinot ar to lietu, kuru tas atspoguļo. Daļēji tas ir tāpēc, ka ir dažādi zīmju veidi. Vizuālo zīmi sauc par ikonisko zīmi. Tai ir līdzība ar objektu, personu vai notikumu, kuru tā atspoguļo. Fotografija ar koku atveido mūsu vizuālās uztveres faktiskos apstākļus vizuālā zīmē.³⁴

²⁹ Moscovici, S. (2000). *Social representations. Explorations in social psychology*. Cambridge: PolityPress. P. 31.

³⁰ Hall, S.etc. (2013/1997). *Representation*. P. 14.

³¹ Berger, P.L., Luckmann, T. (1967). *The social construction of reality*. P. 50.

³² Hall, S.etc. (2013/1997). *Representation*. P. 2.

³³ Turpat. 5-7. lpp.

³⁴ Turpat.

Uzrakstīta vai izrunāta zīme ir indeksiāla (*indexical*). Tā neveido acīmredzamas attiecības ar lietu, ko tā atspoguļo. Burti K,O,K,S neizskatās ne tuvu līdzīgi kokam dabā. Šajā reprezentācijas sistēmā starp zīmi, konceptu un objektu, kuru izmanto, lai atsauktos, attiecības ir pilnīgi patvaļīgas. Ar "patvaļīga" tiek domāts, ka principā jebkura burtu kopa vai jebkura skaņa var kaut ko apzīmēt.³⁵

Skaidrojot valodas un reprezentācijas saistību, S. Hols ir izklāstījis trīs pieejas, lai saprastu, kā veidojas reprezentācija:

1. **Atspoguļošanas pieeja** (*reflective*)– reprezentācija atspoguļo realitāti. Nozīme ir personā, objektā, idejā vai notikumā reālajā pasaulē, un valoda kalpo kā spogulis, atspoguļojot patieso nozīmi, kas jau eksistē reālajā pasaulē.

2. **Nodoma pieeja** (*intentional*)– pretēji atspoguļošanas pieejai, reprezentācija ir veidota apjausma par realitāti, kur realitāti saprot ar reprezentācijas palīdzību. Šī pieeja nosaka, ka runātājs jeb autors ar valodas palīdzību nodod savu unikālo nozīmi par pasauli. Vārdi izsaka to, ko autors pats ar to domā, savu individuālo skatījumu un redzējumu. Taču galvenais valodā ir komunikācija un tā balstās uz savstarpēji dalītām lingvistiskām konvencijām un kodiem, kuri jālieto un jāievēro, lai saprastu indivīda teikto nozīmi.

3. **Konstruccionisma pieeja** (*constructionist*)– tajā reprezentāciju veido vai konstruē nozīme, bet tā ir bāzēta uz materiālo realitāti (atspoguļošanas un nodoma pieejas sajaukums).³⁶ Saskaņā ar konstruktīvisma pieeju, nedrīkst jaukt materiālo pasauli, kur cilvēki un lietas eksistē, ar simbolisko praksi un procesiem, caur kuriem darbojas reprezentācija, nozīme un valoda. Konstruccionisti nenoliedz materiālās pasaules eksistenci. Tomēr materiālā pasaule nav tā, kura izsaka nozīmi: tā ir valoda sistēma vai jebkura sistēma, kuru cilvēks lieto, lai reprezentētu savus konceptus. Sociālie dalībnieki ir tie, kas izmanto savas kultūras konceptuālās sistēmas, lingvistiku un citas reprezentatīvās sistēmas, lai konstruētu nozīmi, padarītu pasauli jēgpilnu un jēgpilni par to komunicētu ar citiem cilvēkiem.³⁷

Pētnieks Niks Leisijs (*Lacey*) norāda, ka mediju studijas parasti saistītas ar konstruccionisma pieeju. Tā izvairās no pieņēmumiem, ka teksts, mediju saturs piedāvā "logu uz pasauli" un pasaule neietekmē nozīmi.³⁸

Viljams Pikerings (*Pickering*), atsaucoties uz franču sociologa Deividu Emīlu Dirkemu (*Durkheim*), reprezentāciju iedala divos veidos – individuālajā un kolektīvajā.

³⁵ Hall, S.etc. (2013/1997). *Representation*. P. 7.

³⁶ Lacey, N. (2009/1998). *Image and representation. Key concepts in media studies*. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. P. 147.

³⁷ Hall, S.etc. (2013/1997). *Representation*. P. 11.

³⁸ Lacey, N. (2009/1998). *Image and representation*. P. 146.

Individuālā reprezentācija veidojas indivīda prātā, tās pamatā ir atmiņas un neiroloģisku elementu ietekme. Katrai personai ir savs īpašais reprezentācijas kopums, kas nav identisks ar pārējo sabiedrību. Personas ir šķirtas viena no otras, tāpēc indivīds veido pats savas reprezentācijas par ārējām parādībām un pasauli, ka ir neatkarīgas no iedzimtības un vides. Katra indivīda atšķirīgā personība attiecīgi rada kolektīvo reprezentāciju. Tādējādi socializācijas process nekad nav perfekts.³⁹

Turpretim kolektīvā reprezentācija tiek ietekmēta no telpas un laika, kurā kāds notikums, cilvēks vai problēma tiek atainota. Šis reprezentācijas veids tiek uzskatīts par pārāku. Tas, kā cilvēki reprezentē notikumus un lietas, ir atkarīgs no apkārt dzīvojošajiem cilvēkiem un to uzskatiem. Tā atsaucas uz cilvēku grupu un sabiedrības kopumu. Atšķirībā no individuālās reprezentācijas, kolektīvā reprezentācija ir mainīga, jo sabiedrības uzskati pēc kāda laika mainās.⁴⁰

Arī S. Moskoviči skaidro, ka indivīdi un grupas veido reprezentāciju komunikācijas un sadarbības gaitā. Reprezentācija neveidojas, indivīdam esot izolācijā. Reprezentācijām izveidojoties, tās saplūst, piesaista un atvairā viena otru, piedzimstot jaunām reprezentācijām, kamēr vecās izzūd.⁴¹

Tātad kolektīvā reprezentācija ir atkarīga no individuālās reprezentācijas, jo neviena sabiedrība nevar pastāvēt bez indivīdiem.

Reprezentācija iejaucas cilvēka kognitīvajās aktivitātēs un lielā mērā neatkarīgi no tās, nosaka reprezentāciju, jo indivīda uztvere lielā mērā ir atkarīga no kultūras un sociālajām tradīcijām, kuras piešķirtas lietām. S. Moskoviči reprezentācijai iedala divas lomas:

1. Pirmkārt, tā konvencionalizē (*conventionalize*) objektus, personas un notikumus, ar kurām indivīds sastopas. Reprezentācija piešķir tiem konkrētu formu, izvieto kategorijās un pakāpeniski nosaka, pie kāda modeļa tipa tie pieder, ļaujot cilvēkiem ar šo nozīmi dalīties jeb apmainīties. Visi jaunie elementi šim modelim piesaistās un saplūst ar to. Tādējādi indivīdi apliecina, ka, piemēram, zeme ir apaļa, asociē komunismu ar sarkanu krāsu, inflāciju ar naudas vērtības krišanos.⁴²

2. Otrkārt, tā ir preskriptīva (*prescriptive*), "uzspiežot" indivīdam konkrētas nozīmes, un nosaka, kā tam vajadzētu domāt. Šī reprezentācijas veidojas vairāku gadu laikā ar paradumu, tradīciju, sistēmu palīdzību, ko cilvēki uztver, iztēlojas.⁴³

³⁹ Pickering. W. S. F. (2000). *Durkheimand representations*. London: Taylor& Francis group. P. 15– 16.

⁴⁰ Turpat.

⁴¹ Moscovici, S. (2000). *Social representations*. P. 27.

⁴² Turpat. 22. lpp.

⁴³ Turpat. 23–24. lpp.

Angļu zinātnieks Ričards Daiers (*Dyer*) skaidro, ko ietver mediju reprezentācija:

1. Mediju valodas būtību, ko lieto, lai reprezentētu pasauli auditorijai;
2. Rerezentētā pārstāvi, piemēram, cik lielā mērā tiek reprezentēta kāda grupa sabiedrībā, kā tā tiek atainota. Šeit svarīga loma ir stereotipu izmantošanai.
3. Atbildīgo par reprezentāciju. Būtiski, kā veidoti teksti, kuri ietekmē reprezentāciju.
4. Kā auditorija uztver to, kas viņiem tiek reprezentēts. Auditorija var dažādi saprast vienu un to pašu informāciju.⁴⁴

Skaidrojot sociālās realitātes konstruēšanas teoriju, pētnieki apgalvo, ka cilvēki, esot sabiedrības sastāvdaļa, paši kopā rada un uztur sociālās parādību un lietu nozīmi. P. Bergers un T. Lukmans uzskata, ka sociālās realitātes konstruēšana ir iesakņojusies socioloģiskās interesēs par *realitātes* un *zināšanu* konceptu. Zināšanu socioloģija nodarbojas ar sabiedrības zināšanu kritēriju izpēti un to, kā sabiedrība šīs zināšanas izstrādā. Pētnieki skaidro, ka tas, kas ir *reāls* Tibetiešu mūkam var nebūt *reāls* Amerikāņu biznesmenim. *Zināšanas* par noziedznieku atšķiras no *zināšanām* par kriminoloģiju. No tā izriet, ka specifiska *realitāte* un *zināšanas* attiecas uz specifisku sociālo kontekstu un šīs attiecības iekļaujas adekvātā šī konteksta socioloģiskajā analīzē. Zināšanu socioloģija skaidro, kā sabiedrības locekļi sakārto savu pasaules skatījumu- "šeit un tagad". Gan par to izcelsmi, gan realitātes ideju uzturēšanu un zināšanas no cilvēku pašu domām un darbībām.⁴⁵ Kopumā P. Bergera un T. Lukmana izstrādātā teorija nosaka, ka sabiedrība ir cilvēces produkts, sabiedrība ir objektīva realitāte, cilvēks ir sociāls produkts.

Varam secināt, ka reprezentācija ir atkarīga gan no vietas, kur cilvēks dzīvo, tās kultūras un tradīcijām, gan paša uztveres. Tieši tāpēc dažādiem cilvēkiem var atšķirties tas, kā viņi uztver un saprot konkrētas lietas vai notikumus.

1.4. Vērtību teorija

Mediji sniedz tā patērētājiem ne tikai jaunāko ziņu un notikumu izklāstu, bet arī stāsta par dažādiem interesantiem cilvēkiem, notikumiem, parādībām u.c. Caur šiem stāstiem tiek uztvertas arī dažādas izjūtas, emocijas un parādītas vērtības, kas kaut kādā mērā spēj ietekmēt konkrētā medija patērētāju.

"Vērtības" nav tehnisks termins. Runājot par vērtībām, tiek domāts par kādu personas pieredzes daļu.⁴⁶ Vērtības vienmēr bijušas centrālais temats filozofijā un sociālajās zinātnēs. Ir grūti atrast precīzu definīciju, bet sociologs Klauds Klakhohns (*Kluckhohn*) vērtības definē kā

⁴⁴ Lacey, N. (2009/1998). *Image and representation*. P. 146.

⁴⁵ Berger, P.L., Luckmann, T. (1967). *The social construction of reality*. P. 15.

⁴⁶ Haydon, G. (2007). *Values for educational leadership*. London: SAGE publication. P. 8.

tiešus vai netiešus priekšstatus, vēlamus grupas vai indivīda īpatnējus raksturlielumus.⁴⁷ Tie ir subjektīvi novērojumi par objekta kvalitātes īpašībām. Vērtības ir tās, kas kaut ko veido vēlamu vai nevēlamu.⁴⁸ Vispārēja tendence, kas dod lielāku priekšroku vienām lietām nekā otrām.⁴⁹

Vērtības ir sarežģītu attieksmju kopa, kas ietekmē personas uzvedību un visu to cilvēku uzvedību, ar kuriem viņš tiekas. Tās vada ne tikai cilvēka personīgās izvēles, bet arī citu vērtību uztveri.⁵⁰ Vērtības var skatīt, kā labā un vēlamā koncepciju, kas motivē cilvēku uzvedību un tā funkcijas, kā kritēriju cilvēka izdarītajās izvēlēs un spriedumos.⁵¹

Personīgās vērtības tiek apspriestas dažādos veidos. Psihologi Gordons Alports (*Allport*) un Filips Vernons (*Vernon*) uzskata, ka personiskās vērtības var iedalīt sešās orientācijās: teorētiskās, kuras fokusējas uz patiesības meklējumiem un zināšanām; ekonomiskās, kas fokusējas uz lietderīgu, praktisku un materiālu iegādi; estētiskās izteiktas bažās par artistisko pieredzi un vēlme pēc harmonijas; sociālās– attiecības starp cilvēkiem un mīlestība; politiskās– vajadzība pēc varas, ietekmes, līderības, dominēšanas; reliģiskās– vajadzības pēc vienotības un nozīmīgām attiecībām ar pasauli.⁵²

Vērtības tiek arī iedalītas gala (*terminal*) un instrumentālajās (*instrumental*) vērtībās. Gala vērtības skatāmas kā uztraukums par eksistenci un vēlamajiem mērķiem, bet instrumentālās– vēlamās uzvedības vai rīcības veids, kurš ietekmē gala vērtības.⁵³

Vērtības ir vadlīnijas, izvēloties kaut ko, ko cilvēks uzskata par pareizu un morālu. Tiek identificēti septiņi vērtību kritēriji: kaut kas brīvi izvēlēts; kaut kas izvēlēts starp alternatīvām; kaut kas izvēlēts pēc pārdomām, izsverot rīcības sekas; kaut kas visdārgākais un lolotākais; kaut kas, no kā atkarīga izvēles rīcība un kaut kas, kas atkārtojas.⁵⁴

Mūsdienu pasaule balstās uz materiālu attīstību, ziedojot daudzas morālās un garīgās vērtības materiālā progresa labā. Politiskā, ekonomiskā, kultūras, sociālā un izglītības realitāte nozīmīgos veidos ir attīstījusies un mainījusies, rezultātā cilvēku pasaules uzskati un vērtības ne vienmēr ļauj izdomāt pienācīgus risinājumus aktuālajām problēmām.⁵⁵

Vērtības cilvēks iegūst jau agrā dzīves sākumā. Pretēji dzīvniekiem cilvēki no dzimšanas ir nepilnīgi nodrošināti dzīvei. Cilvēka psiholoģija nodrošina to ar desmit līdz divpadsmit gadu uztveres periodu, kurā tas var ātri un lielā mērā neapzināti absorbēt

⁴⁷ Haydon, G. (2007). *Values for educational leadership*. London: SAGE publication. P. 8.

⁴⁸ Shockley-Zalabak, P.S. (2006). *Fundamentals of communication: Knowledge, sensitivity, skills, values*. (6th ed.). USA: Pearson Education. P. 106.

⁴⁹ Hofstede, G.J., (2005). *Cultures and organizations: Software of the Mind*. New York: McGraw-Hill. P. 404.

⁵⁰ Shockley-Zalabak, P.S. (2006). *Fundamentals of communication*. P. 106.

⁵¹ Turpat.

⁵² Turpat. 111. lpp.

⁵³ Turpat.

⁵⁴ Knox, D., Schacht, C. (1999). *Marriage and the family*. USA: Wadsworth publishing company. P. 183

⁵⁵ Ed. by Binde, J. (2004). *The future of values: 21st-century talks*. New York: UNESCO. P. 3.

nepieciešamo informāciju no vides. Tas iekļauj simbolus (piemēram, valoda), varoņus (piemēram, vecākus) un rituālus (kā podiņa apmācība) un galvenokārt iekļaujot cilvēka pamata vērtības. Šī perioda beigās persona pakāpeniski pārslēdzas uz citu, apzinātu mācīšanās veidu, fokusējoties, pirmkārt, uz jaunu lietu apgūšanu.⁵⁶

Ģimenes piederība, sasniegumi, finansiālais stāvoklis, prestižs un smags darbs ir visas vērtības, kurām ir zināma nozīme lielākajai daļai cilvēku.⁵⁷

Ģimenes vērtības ir tās, kuras vairums vecāku vēlas iemiesot savos bērnos. Pētnieks Deivids Knoks (*Knox*) nosauc šīs vērtības:

1. Respekts pret citiem cilvēkiem un atšķirībām, kas viņiem piemīt;
2. Spēja apspriest problēmas un atrast mierīgu un kooperatīvu to atrisinājumu;
3. Nodarboties ar kaut ko, pat ja tas kļūst par smagu; strādājot ar grūtībām veidot raksturu, lojalitāti un respektu;
4. Veidot un saglabāt saistības;
6. Būt iejūtīgam pret citiem un sniegt palīdzīgu roku, kad vien tas iespējams;
7. Apzināties sabiedrības vajadzības un sniegt tai kādu palīdzību.⁵⁸

Darba autore uzskata, ka reģionālie laikraksti, atspoguļojot stāstus par reģionā dzīvojošajām ģimenēm vai publikācijās minot vārdu "ģimene", sniedz zināmu ieskatu par ģimeni kā tādu un ar ģimeni saistītajiem jautājumiem, laika gaitā kaut kādā mērā ietekmējot savus lasītājus.

⁵⁶ Hofstede, G.J., (2005). *Cultures and organizations*. P. 404.

⁵⁷ Shockley- Zalabak, P.S. (2006). *Fundamentals of communication*. P. 106.

⁵⁸ Knox, D., Schacht, C. (1999). *Marriage and the family*. USA: Wads worth publishing company. P. 183

2. KONTEKSTA DAĻA

Šajā nodaļā darba autore definēs ģimenes jēdzienu, iepazīstinās ar laikrakstu "Saldus Zeme", reģionālo laikrakstu specifiku Latvijā un līdzšinējiem pētījumiem par ģimeni un tās reprezentāciju medijos.

2.1. Ģimenes definīcija un tipi

Tā kā darba autore savā pētījumā izvēlējusies apskatīt ģimenes reprezentāciju laikrakstā "Saldus Zeme", viens no galvenajiem uzdevumiem ir saprast, ko ar vārdu "ģimene" saprot Latvijā, cik dažādas varbūt ģimenes un ko par ģimeni uzskatīs darba autore savā pētījumā.

Centrālās statistikas pārvaldes apkopoties tautas skaitīšanas dati no 2011. gada liecina, ka Latvijā ir gandrīz 588 tūkstoši ģimeņu. Laikposmā starp divām tautas skaitīšanām, samazinoties iedzīvotāju skaitam par 307 tūkstošiem, ģimeņu kļuvis par 36 tūkstošiem mazāk nekā 2000.gadā, kad Latvija tika saskaitīti 624 tūkstoši ģimeņu.⁵⁹

Definēt jēdzienu "ģimene" var šķist salīdzinoši viegli, tomēr iedziļinoties tajā, ko katrs cilvēks asociē ar vārdu "ģimene", nākas secināt, ka šī vārda definēšana prasa diezgan lielu piepūli. Latvijā par "ģimeni" tiek uzskatīts precēts pāris vai pāris, kurš dzīvo neregistrētā kopdzīvē, kā arī vecāki vai viens vecāks ar bērnu vai vairākiem bērniem neatkarīgi no bērna vecuma. Būtisks nosacījums šajos gadījumos ir, lai bērniem konkrētajā mājsaimniecībā vēl nebūtu sava laulātā, kopdzīves partnera vai savu bērnu, jo tādā gadījumā viņi skaitāmi kā atsevišķa ģimene.⁶⁰

Tāpat kā citas institūcijas, ģimene ir sociāla konstrukcija. Par spīti dažādajām definīcijām, ģimene ir centrālais kultūras un dzīves aspekts. Cilvēki runā par ģimenes vērtībām, ieskicē savu ģimenes koku, plāno ģimenes brīvdienas, glabā ģimenes noslēpumus, uzņem ģimenes fotogrāfijas utt.⁶¹ Sabiedrības pret ģimeni attiecas kā pret ļoti svarīgu sabiedrības daļu. Institūcijas tām piešķir nodokļu atvieglojumus, uzsver ģimenes nozīmi reliģijā, idealizē medijos un pat pasakās. Ģimeņu komunikācija ir kļuvusi par aktuālu tēmu, daļēji tāpēc, ka ģimene ir primārais avots dominējošajiem socializācijas modeļiem.⁶²

⁵⁹ Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2013). *Pieaug neregistrētā kopdzīvē dzīvojošu pāru ģimeņu īpatsvars*. Centrālās statistikas pārvaldes datubāze. Sk. 2015. 09. marts: <http://www.csb.gov.lv/notikumi/pieaug-neregistrēta-kopdzive-dzivojosu-paru-gimenu-ipatsvars-39126.html>

⁶⁰ Turpat.

⁶¹ Knox, D., Schacht, C. (1999). *Marriage and the family*. USA: Wadsworth publishing company. P. 5.

⁶² Duck, S., T. McMahan, D. (2015). *Communication in everyday life*. Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications. P. 155.

ASV tautas skaitīšanas birojs (*The US Census Bureau*) ģimeni definē, kā divu vai vairāku personu sasaisti no dzimšanas, salaulājoties, veicot adopciju, kā arī uzturēšanos, dzīvošanu kopā. Tomēr, kamēr definīcija atklāj legālo, bioloģisko un teritoriālo nozīmi, kas veido ģimeni, tā neaptver neskaitāmās ģimenes nozīmes, ko tai piedēvē sabiedrība. Kad cilvēki runā par ģimeni, tas var nozīmēt sen mirušu senčus, šķirtus cilvēkus, kuri dzīvo atsevišķi, neprecētus partnerus vai draugus, kuri ir ļoti tuvi utt.⁶³

Ģimenes locekļu skaits un tās struktūra izšķir dažādus ģimenes tipus:⁶⁴

- Oriģināla ģimene (*family of origin*): ģimene, kurā cilvēks ir piedzimis vai ticis audzināts. Tā ietver pašu personu, viņa vecākus, brāļus un māsas.
- Dzimtas turpināšana (*family of procreation*): ģimene, kura rodas personai apprecoties un radot bērnus.
- Nukleārā ģimene (*nuclear family*): ģimene sastāv no pašas personas, viņa vecākiem un atvasēm vai pašas personas, laulātā cilvēka un bērniem.
- Binukleārā ģimene (*binuclear family*): tā iekļauj divas mājsaimniecības un veidojas, kad laulātie izšķiras un dzīvo atsevišķi. Tādējādi bērnu vecāki veido divas atsevišķas vienības, kur bērni ir katras vienības daļa. Katra šī daļa var mainīties, kad vecāki vēlreiz apprecas un dzemdē vēl vienu bērnu attiecīgajā ģimenes daļā (jauktā ģimene).
- Paplašināta ģimene (*extended family*): ietilpst ne tikai nukleārā ģimene, bet arī citi radnieki. Ja persona ir salaulājusies, viņa paplašinātā ģimene iekļauj gan viņa, gan laulātā cilvēka vecākus, vecvecākus, tantes, onkuļus, māsiņas un brālēnus. Tipisks šādas ģimenes modelis – sieva un vīrs, viņu bērni, un viens no laulāta pāra vecākiem.

Komunikācijas pētnieki Stīvs Daks (*Duck*) un Dāvids Makmahans (*McMahan*) izšķir vēl arī citus ģimenes tipus, kā:

- Visa ģimene (*family of descent*): viss vēsturiskais ģimenes koks, kurš iekļauj gan mirušos, gan dzīvos ģimenes locekļus.
- Izvēles ģimene (*family of choice*): ģimene veidota ar adopcijas palīdzību vai par ģimeni tiek uzskatīt vienkārša cilvēku grupa, kuru persona sauc par "īsto" ģimeni, pat ja tai nav ģenētiskas saderības.
- Viena vecāka ģimene (*single-parent family*): ģimene, kurā ir bērns, bet tikai viens no vecākiem par to rūpējas. Dzīvot un audzināt bērnu vienam var būt cilvēka paša izvēle vai šķiršanās, negaidītas nāves vai citu notikumu rezultāts.⁶⁵

⁶³ Scott, J., Treas, J., Richards, M. (2004). *The Blackwell companion to the sociology of families*. USA: Blackwell publishing. P. 34.

⁶⁴ Knox, D., Schacht, C. (1999). *Marriage and the family*. P. 6–7.

⁶⁵ Duck, S., T. McMahan, D. (2015). *Communication in everyday life*. P. 157.

Ģimene ieņem nozīmīgu lomu gan sabiedrībā, gan valstī kopumā, jo tā veido un ieliek cilvēkos vērtības un pamatus turpmākajai dzīvei. Tai ir svarīga loma audzināšanā, izglītošanā un socializēšanā. Lai arī ir ģimene ietver ļoti daudz dažādu radniecīgu saišu un attiecības, kas nav skaidrojamas vienā kopīgā definīcijā, darba autore sava darba ietvaros par ģimeni uzskatīs precētu vai neregistrētā kopdzīvē dzīvojošu pāri ar vai bez bērniem vai vienu no vecākiem, kurš dzīvo un audzina vienu vai vairākus savus vai adoptētus bērnus neatkarīgi no bērna vecuma.

2.2. Reģionālie laikraksti Latvijā

Latvijā ir pieejami 35 reģionālie preses izdevumi latviešu valodā un 14 reģionālie preses izdevumi krievu valodā, kā piemēram, "Alūksnes Ziņas", "Iecavas Ziņas", "Kurzemnieks", "Latgales laiks", "Saldus Zeme", "Новая Газета" un "СейЧас".⁶⁶ Patērētākās preses izdevumu grupas jau vairākus gadus, kā arī 2014. un 2015. gadā ir nedēļas izdevumi, mēneša izdevumi un reģionālie preses izdevumi. Reģionālā prese ierindojas trešajā vietā preses izdevumu patēriņa rādītājos. Vidēji 35% iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem ir lasījuši vai caurskatījuši vismaz vienu reģionālo preses izdevumu nedēļā, kas ir par vienu procentu vairāk nekā 2014. gadā.⁶⁷ Pēdējo gadu laikā laikraksti ir saglabājuši savu popularitāti, pārspējot žurnālus – 76% iedzīvotāju ir lasījuši kādu Latvijā izdotu laikrakstu, bet žurnālus par 10% mazāk.⁶⁸

Vēsturniece Vita Zelče darbā "Lokālā prese – kopienas informācijas vides veidotāja" skaidro, ka lokālajā vidē īpaša nozīme ir vietējiem laikrakstiem, kas piedalās kultūrintitātes veidošanā un tajā pašā laikā ir tās sastāvdaļa.⁶⁹ Laura Uzule savā pētījumā "Kurzemes reģionālie laikraksti – novada identitātes veidotāji: laikraksta "Saldus Zeme" piemērs" arī uzsver, ka "vissvarīgākais faktors, kas lokālo mediju žurnālistikas ētiku padara atšķirīgu no nacionālo mediju ētikas, ir lokālajos medijos strādājošo žurnālistu tuvums ar kopienu. Svarīga loma ir žurnālistu lojalitātei un cieņai pret kopienu un lasītājiem, kas arī ir reģionālo avīžu ilggadības un pastāvēšanas iespējamības pamatā. Profesionālo pamatprincipu un mediju

⁶⁶ Latvijas Pasts. Latvijas preses izdevumi: Reģionālā prese. E abonēšana. Sk. 2015. 15. aprīlis: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/regionala_prese/

⁶⁷ Nacionālais preses auditorijas pētījums: Rudens 2014 un Ziemā 2015. (2015). *Ziemas periodā pieaugusi nedēļas un mēneša preses izdevumu lasīšana*. Pētījuma aģentūra TNS. Sk. 2015. 7. aprīlis: <http://www.tns.lv/?lang=lv&fullarticle=true&category=showuid&id=4727>

⁶⁸ Turpat.

⁶⁹ Zelče, V. (2006). Lokālā prese – kopienas informācijas vides veidotāja. Grām.: I. Brikše (zin. red.). *Informācijas vide Latvijā: 21. gadsimta sākums*. Rīga: Zinātne, 149. lpp.

atbildīguma ievērošana veicina ne vien žurnālistikas profesionalitātes paaugstināšanos, bet arī sekmē sabiedrības morālo vērtību attīstību".⁷⁰

V. Zelče skaidro, ka cilvēki iekļaujas sabiedrībā un mijiedarbojas savā ciemā, pagastā, mazpilsētā vai pilsētā. Viņi tiecas piederēt savai kopienai, kas veido kultūras identitāti un piederības sajūtu, ļaujot socializēties ar apkaimē esošajiem ļaudīm. Viņus vieno kopīga izcelsme, valoda, dialekts, kultūra, reliģija utt., kā arī ainava, kas rosina saglabāt vizuālos, simboliskos un emocionālos pieturas punktus savā vietā. Cilvēku attiecības ar vietu (pagastu, pilsētu, rajonu, novadu) ir daudzlīmeņu – gan pragmatiskas, konkrētas, gan emocionālas un simboliskas. Piederība savai kopienai ļauj iekļauties lielākās un nozīmīgākās kopienās.⁷¹

Lokālie laikraksti ir kā sociāla institūcija, kas iedzīvotāju vietā vai ar tiem kopā risina viņu sadzīves, sociālās, personiskās un emocionālās problēmas. Laikrakstu redakcijas veido tiešu komunikāciju, aicinot tos ziņot par nekārtībām, pāri darījumiem, sūdzēties par ierēdņu negodīgumu, kā arī lūgt padomu dzīvei svarīgās jeb krīzes situācijās.⁷²

L. Uzule vērš uzmanību uz reģionālo laikrakstu tieksmi vairāk rakstīt pozitīvus materiālus nekā negatīvus, salīdzinot ar nacionālajiem laikrakstiem, kas biežāk sagatavo materiālus, kuri mēdz būt arī kritiski un uzbrūkoši. Viņa arī avīzes "Saldus Zeme" satura analizē ieguvusi rezultātus, kuri liecina par pozitīvo ziņu pārsvaru pār negatīvajām.⁷³ Darba autore savā pētījuma vēlas noskaidrot, kā ģimeni reprezentē šis laikraksts.

2.2.1. Laikraksts "Saldus Zeme"

"Saldus Zeme" ir laikraksts Brocēnu un Saldus novadam, kā arī 18 Saldus novada pagastiem. Pirmsākumi meklējami 1963. gada 2. februārī, kad iznāca "Padomju Zemes" 1. numurs. Laikraksts tagadējo nosaukumu "Saldus Zeme" ieguva 1989. gada 7. februārī. 1991. gada 26. novembrī par "Saldus Zemes" izdevēju kļuva SIA "Saldus Zeme II", līdz ar to laikraksts kļuva brīvs no jebkuras politiskās un administratīvās varas. Pirmais avīzes redaktors 1963. gadā bija Gunārs Kroje, kas sava amata pienākumus dalīja ar Kārli Skruzi. No 1985-1989. gadam- Dzintra Tone. Šobrīd redaktore amatā ir Andra Valkīra.⁷⁴

⁷⁰ Uzule, L. (2012). Kurzemes reģionālie laikraksti – novada identitātes veidotāji: laikraksta "Saldus Zeme" piemērs. Grām.: Lāms, E. (sast.). *Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. Nacionālās identitātes meklējumi Baltijas literatūrā un kultūrā: Stabils, mainīgais, zaudētais (17. rakstu krājums)*. Liepāja: LiePA. 284–289. lpp.

⁷¹ Zelče, V. (2006). Lokālā prese – kopienas informācijas vides veidotāja. Grām.: I. Brikše (zin. red.). *Informācijas vide Latvijā: 21. gadsimta sākums*. Rīga: Zinātne, 146-147. lpp.

⁷² Turpat. 162. lpp.

⁷³ Uzule, L. (2012). Kurzemes reģionālie laikraksti – novada identitātes veidotāji: laikraksta "Saldus Zeme" piemērs. Grām.: Lāms, E. (sast.). *Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. Nacionālās identitātes meklējumi Baltijas literatūrā un kultūrā: Stabils, mainīgais, zaudētais (17. rakstu krājums)*. Liepāja: LiePA. 284–289. lpp.

⁷⁴ Turpat. 286. lpp.

Avīzi izdod trīs reizes nedēļā 12 lappušu apjomā. Tiek veidotas arī tematiskās lapas, kā, piemēram, jauniešiem "Mikslis", dabas draugiem "Dzērvenstīga", literātiem "Kurzemīte", par demogrāfiju "Mūža šūpolēs". Laikrakstam ir izveidota arī sava mājas lapa www.sz.lv.⁷⁵

2014. gadā "Saldus Zeme" vidēji bija 4500 eksemplāru tirāža, informēja redaktore Andra Valkīra. Viņa stāstīja, ka bijuši apmēram 3250 abonenti, bet mazumtirdzniecībā pārdoti 1250 eksemplāri. Pēdējos gados abonentu skaits esot stabils, tomēr ik gadu novērots, ka vidēji pazūd 50 abonenti, ko redaktore skaidro ar iedzīvotāju skaita samazināšanos.⁷⁶

Nākamajā nodaļā darba autore iepazīstinās ar dažiem līdz šim veiktajiem pētījumiem par ģimeni..

2.3. Pētījumi par ģimeni un tās reprezentāciju

Latvijā un citviet pasaulē tiek veiktas dažādas uzskaites par valstī dzīvojošo cilvēku skaita izmaiņām, demogrāfisko stāvokli, bērnu skaitu ģimenē, laulību skaitu un šķirto laulību skaitu, reģistrētajiem un neregistrētajiem pāriem, kā arī uzskaitīti daudzi citi dati, kuri ir noderīgi un ļauj dziļāk izprast ar ģimenes saistītos jautājumus. Ar dažiem no šiem datiem iepazīstina arī darba autore.

Tiek veikti arī dažādi pētījumi, kas saistīti ar ģimenes interesēm, piemēram, pētījums, par daudz bērnu ģimeņu situāciju Latvijā.⁷⁷

Izstrādāti gan bakalaura, gan maģistra darbi socioloģijā, psiholoģijā un arī komunikācijas zinātnē, kuru izpētes galvenais objekts bijusi tieši ģimene, konkrēti ģimenes reprezentācija medijos. Nesenākie darbi komunikācijas zinātnē, kuri analizē ģimenes reprezentāciju medijos, ir pētījumi par ģimenes un bērna reprezentāciju sievietēm un vīriešu žurnālos⁷⁸ un televīzijas ziņās⁷⁹, kā arī ģimenes vērtību⁸⁰ un lomas⁸¹ reprezentācija žurnālos.

Darba autores izstrādātais darbs ļaus ieskatīties reģionālā preses izdevuma "Saldus Zeme" attieksmē pret ģimeni un jautājumiem, kas ar to saistīti. Laikraksts "Saldus Zeme" nav līdz šim daudz pētīts, tāpēc šis darbs būs pienesums arī laikraksta redakcijas darbiniekiem.

⁷⁵ Salmaņa, L. (2013). *Atgādinām muzejā skatāma izstāde „Saldus Zemei- 50”*. Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs. Sk. 2015.11.febr.:

<https://muzejs.saldus.lv/36214/aktualitates22/arhivs1/arhivs2/37797/atgadinam-muzeja-skatama-izstade-saldus/>

⁷⁶ Intervija ar laikraksta "Saldus Zeme" redaktori Andru Valkīru 2015. gada 14. aprīlī.

⁷⁷ Sabiedrības integrācijas fons (2014). *Pētījumi par daudz bērnu ģimenēm Latvijā*. Saeima. Sk. 2015. 20. maijs: [http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/\\$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf](http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf)

⁷⁸ Žiaugre, I. (2014). *Ģimenes un bērna atspoguļojums sievietēm un vīriešu žurnālos "Santa" un "Klubs" 2013. gadā: Bakalaura darbs*. Rīga: LU SZF Komunikācijas studijas nodaļa.

⁷⁹ Mežiņa, A. (2007). *Ģimenes un bērnu pozicionējums televīzijas ziņās: Bakalaura darbs*. Rīga: LU SZF Komunikācijas studijas nodaļa.

⁸⁰ Grende, I. (2007). *Ģimenes vērtības vīriešu stila žurnālā "Klubs" 1998., 1999., 2005., 2006.gadā: Bakalaura darbs*. Rīga: LU SZF Komunikācijas studijas nodaļa.

⁸¹ Alksne, A. (2011). *Sociālās realitātes konstruēšana žurnālā "Mans Mazais" saturā: dzimtes stereotipi un lomas ģimenē: Bakalaura darbs*. Rīga: LU SZF Komunikācijas studijas nodaļa.

3. PĒTĪJUMA METODES UN DIZAINS

Lai izpētītu ģimenes reprezentāciju laikraksta "Saldus Zeme" publikācijās, darbā tiks izmantotas divas pētniecības metodes – kontentanalīze un diskursa analīze. Ar kontentanalīzes palīdzību laikrakstā tiks uzskaitītas objektīvi nosakāmās vienības, tādas kā publikāciju daudzums, rakstu apjoms, publikāciju tematika u.c. Ar diskursa analīzes metodes palīdzību, darba autore aplūkos datus dziļāk, skaidrojot tekstā paustās nozīmes.

3.1. Kontentanalīze

Kontentanalīze (KA) ir visilgāk veidojusies teksta analīzes metode starp empīriskajām sociālajām izmeklēšanas metodēm.⁸² Pirmoreiz apvienotu skatu uz KA sniedzis uzvedības pētnieks Bernards Berelsons (*Berelson*) (1952).⁸³ Viņš KA definējis kā pētniecības metodi priekš objektīviem, sistemātiskiem un kvantitatīviem komunikācijas satura aprakstiem.⁸⁴

Empīrisko metožu pētniece Margarita Šreiere (*Schreier*) definē, ka kvalitatīvā KA ir metode, kura sistemātiski apraksta kvalitatīva materiāla nozīmi. Tas ir izdarāms, piešķirot materiāla daļām kodēšanas rāmja kategorijas. Šis rāmis ir kvalitatīvās KA sirds un attiecas uz visām tām nozīmēm, kuras ir kā līdzeklis aprakstot izvēlēto materiālu.⁸⁵

Kultūras un valodas pētnieks Klauss Krippendorffs (*Krippendorff*), skaidro, ka KA ir pētniecības tehnika, lai veidotu derīgus secinājumus no teksta (vai no cita jēgpilna materiāla) par to lietošanas kontekstu. Citi jēgpilni materiāli nozīmē, ka KA izpētes objekts varbūt arī mākslas darbi, attēli, kartes, skaņas, zīmes, simboli un pat skaitliski ieraksti, kas norāda kādu fenomenu, kurš var tikt konstatēts pētījuma rezultātā. Kā pētniecības tehnika KA sniedz jaunu izpratni, palielina pētnieku saprašanu par īpašiem fenomeniem vai informē par praktiskām darbībām. KA ir zinātnisks instruments.⁸⁶ KA pētniecības metode ir mēģinājums iemācīties kaut ko par cilvēkiem, pētīt, ko tie raksta, rada televīzijā vai par ko veido filmas. Tā pieņem, ka uzvedības modeļus, vērtības un attieksmi, kuri atrodami šajos pētāmajos materiālos, atspoguļo un ietekmē uzvedību, attieksmi un cilvēku vērtības, kuri šo pētāmo objektu veidojuši.⁸⁷

⁸² Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2007/2000). *Methods of text and discourse analysis*. Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications. P. 55.

⁸³ Krippendorff, K. (2004). *Content analysis. An introduction to its methodology*, 2nd ed. London: Sage Publications, Thousand Oaks. P. 11.

⁸⁴ Turpat. 18. lpp.

⁸⁵ Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. London: Sage Publications. P. 1.

⁸⁶ Krippendorff, K. (2004). *Content analysis*. P. 18.

⁸⁷ Berger, A. (1998). *Media research techniques*. 2nd ed. London: Sage Publication, Thousand Oaks. P. 23.

Neraugoties uz KA definīciju daudzveidību, tās vieno līdzīgas prasības– objektivitāte, sistēma un vispārīgums. Objektivitāte paredz, ka katrs solis izpētes procesā jāveic, pamatojoties uz precīzi formulētiem noteikumiem un procedūrām. Pat vienkāršākās un vissarežģītākās kontentanalīzes formas pieprasa pētniekam pielietot savu spriedumu, veicot secinājumus par viņa iegūtajiem datiem. Piemēram, kādas kategorijas tiks izmantotas, kā A kategorijas atšķirsies no B kategorijas utt. Objektivitāte nozīmē, ka šiem un citiem lēmumiem jābūt balstītiem uz noteikumu pamata, kuri minimizē vai praktiski izslēdz iespēju, ka secinājumi atspoguļo pētnieka subjektīvos pieņēmumus, nevis dokumenta satura analīzi.⁸⁸

Sistemātiskums nozīmē, ka satura vai tā kategoriju iekļaušana un izslēgšana tiek veikta pēc konsekventi piemērotiem noteikumiem. Tas nozīmē arī to, ka kategorijas ir definētas tādā veidā, kas ļauj tās izmantot saskaņā ar šiem noteikumiem.

Vispārība nozīmē to, ka rezultātiem jābūt pamatotiem ar teorētiskām sakarībām. Aprakstošajai informācijai par saturu, kura ir nesaistītai ar citiem datiem vai ziņojuma sūtītāja un saņēmēja raksturīgākajām iezīmēm, ir maza vērtība. Nozīme saturam ir, ja tas tiek salīdzināts ar kādiem citiem pieejamajiem materiāliem, kuri radīti vienā un tajā pašā laika posmā vai nu tai pašai auditorijai.⁸⁹

Kvantitatīvā KA ir sistemātiska, un fleksibla. Metode ir sistemātiska trijos veidos: visi attiecīgie materiāli ir ņemami vērā; soļu secība seko analīzei, neatkarīgi no pētāmā materiāla; pētniekam nepieciešams pārbaudīt savas kodēšanas uzticamību. Tā ir fleksibla, jo kodēšanas rāmim jābūt pielāgotam tā, lai atbilstu pētāmā materiāla derīgumam.⁹⁰

Pētnieki Ričards Buds (*Budd*), Roberts Thorps (*Thorp*) un Levis Donohēvs (*Donohew*) izšķirt sešas fāzes, ko satur KA:⁹¹ 1) pētnieks formulē pētāmo jautājumu, hipotēzi, teoriju; 2) atlasīti nepieciešamie materiāli, piemēri un nedefinētas kategorijas; 3) materiāli tiek lasīti, klausīti, skatīti un kodēti to saturu atbilstoši objektīviem noteikumiem; 4) dati saskaitīti, rezultātā iegūstot skaitļus; 5) ja pētījums iekļauj vēl arī citus faktorus, tie tiek savstarpēji salīdzināti; 6) balstoties uz atbilstošām teorijām un pieņēmumiem, rezultāti tiek interpretēti.

Pētniekam veicot KA, jāvērtē iegūt ievērojams daudzums pārbaudītu materiālu, uzlūkojot tos no relatīva skatu punkta. Svarīgi izvēlēties, kurās kategorijās tiks veikta pārbaude. Piemēram, ja viņš apsver pētīt vardarbības jautājumus televīzijā, nepieciešams definēt, kas ir vardarbība, nolemt vai "komiksos" vardarbība ir vardarbība, kad apvainojumi ir vardarbība, un vai negadījums, kurā gūti ievainojumi, ir vardarbība. Vēl nepieciešams

⁸⁸ Holsti, O.R. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. Philippines: Addison-Wesley publishing company. P. 3–4.

⁸⁹ Turpat. 4–5. lpp.

⁹⁰ Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. P. 8.

⁹¹ Budd, R., Thorp, R.K., Donohew, L. (1967). *Content analysis of communications*. New York: The Macmillan Company. P. 6.

noskaidrot, cik daudz vardarbības ir pētāmajā materiālā, tāpēc ir svarīgi izvēlēties laika periodu, kurā notikuši interesanti un būtiski atgadījumi. KA var palīdzēt arī salīdzināt divus dažādus pētāmos materiālus, piemēram, dažādas televīzijas programmas vai televīzijas saturu dažādās valstīs.⁹²

KA metodes lietošanas priekšrocība ir lēta informācijas iegūšana. Lietojot drukātus materiālus, tas ir gan lēts, gan relatīvi vienkārši izdarāms. Tas ir veids, kā izvairīties no pētnieka personīgās ietekmes. Bet nevar pilnībā izbēgt no pētnieka ietekmes pētījuma dizainā.⁹³ Pētnieki Gideons Sjoberts (*Sjober*) un Rodžers Netts (*Nett*) norāda: pētnieks pats ir mainīgais pētījuma dizains. Viņš ietekmē jebkuru pētījumu un viņa darbības savukārt ir strukturētas ar plašāku sabiedrību, kurā viņš dzīvo.⁹⁴ Visbeidzot, KA nodrošina skaitļus. Tehnika ir bāzēta uz skaitīšanu un/vai mērīšanu un atrastais ir sniegts skaitliskā formā.⁹⁵

Ar kontentanalīzes palīdzību ir iespējams pētīt un analizēt apjomīgu daudzumu materiālu un iegūt objektīvus rezultātus. To ir viegli apvienot arī ar citām pētīšanas metodēm, kā, piemēram, diskursa vēsturisko analīzi, kuru darba autore izmanto savā darbā.

3.2. Diskursa analīze

Reti atrodama sistemātiska diskursa definīcija. Diskursa studijas ir disciplīna, kura pēta attiecības starp formu un funkciju verbālajā komunikācijā.⁹⁶ Diskursa studiju pētniece Ruta Vodaka (*Wodak*) skaidro, ka diskurss galvenokārt ir saprotams kā lingvistiska darbība, kas ir uzrakstīta, vizualizēta vai notiek komunikācijā, verbāli vai neverbāli, kuru veic sociālie indivīdi pēc noteiktiem sociālajiem noteikumiem un normām.⁹⁷ Pētnieki Gunters Kress (*Kress*) un Roberts Hodge (*Hodge*) uzskata, ka diskurss nevar pastāvēt bez sociālās nozīmes un tam jābūt ciešā saistībā ar valodu un sociālo struktūru.⁹⁸

Diskurss ir definēts citādāk, abstraktākā veidā nekā teksts. Teksts ir īpaša un unikāla diskursa izpratne, kas veido kopīgas iezīmes par zināšanām un struktūru.⁹⁹

Termins "diskursa analīze" tiek lietots dažādos veidos.¹⁰⁰ Tas pēdējo gadu desmitu laikā ielauzies daudzās disciplīnās, kā piemēram, socioloģija, filozofija, vēsture, literārās studijas, kultūras studijas, antropoloģija, psiholoģija un lingvistika. Visās šajās disciplīnās

⁹² Berger, A. (1998). *Media research techniques*. P. 24.

⁹³ Turpat. 26. lpp.

⁹⁴ Sjober, G., Nett, R. (1968). *A methodology for social research*. London: Waveland Press. P. 2.

⁹⁵ Berger, A. (1998). *Media research techniques*. P. 27.

⁹⁶ Wodak, R., Krzyzanowski, M. (2008). *Qualitative discourse analysis in the social sciences*. New York: Palgrave Macmillan. P. 1.

⁹⁷ Turpat. 5. lpp.

⁹⁸ Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2007/2000). *Methods of text and discourse analysis*. P. 145.

⁹⁹ Wodak, R., Krzyzanowski, M. (2008). *Qualitative discourse analysis in the social sciences*. P. 6.

¹⁰⁰ Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2007/2000). *Methods of text and discourse analysis*. P. 144.

termins lietots atšķirīgās nozīmēs.¹⁰¹ Diskursa analīze nodrošina vispārēju sistēmu/regulējumu par sociālo pētījumu problēmu. Analīze ļauj dažādās dimensijās un vairākās perspektīvās izpētīt objektu.

Sociālie pētnieki Roberts Millers (*Miller*) un Džons Brevers (*Brewer*) uzskata, ka diskursa analīze ir sociāla valodas pētniecība, kuru lieto runā, tekstos un citās komunikācijas formās. Valoda ir visuresoša un cilvēki to izmanto gan vienatnē, gan sarunājoties divatā, gan arī lielākos bariņos un grupās. Tomēr valoda ir kompleksa un sarežģīta un ir ievērojama pētniecības tēma. Diskursa analīze studē valodu kā sociālu fenomenu. Tā fokusējas uz faktisko valodu, ko cilvēki izmanto sociālām vajadzībām vai nu lieto sarunājoties vai rakstot.¹⁰²

Visi sociālie procesi neapšaubāmi ir saistīt ar valodu, tādēļ pētot ģimenes reprezentāciju, darba autore izmantos diskursa vēsturisko analīzi (DVA), kura ir kritiskā diskursa atzars, tādēļ turpinājumā aplūkošu kritiskā diskursa analīzi (KDA).

3.2.1. Kritiskā diskursa analīze

Kritiskajai zinātnei jābūt pašreflektīvai – tai jāatspoguļo pamatota interese un jāņem vērā vēsturiskā konteksta mijiedarbība. Kritiskā diskursa analīze ir diskursa analīzes pētniecības tips, kas galvenokārt koncentrējas uz sociālajām problēmām, pēta veidu, kā sociālās varas nevienlīdzība ir ieviesta, reproducēta un pretojas tekstam, runai sociālā un politiskā kontekstā.¹⁰³

Vieni no KDA pamatlicējiem Tēns A. Van Deiks (*Dijk*) un R. Vodaka rezumējuši kritiskā diskursa pētījuma prasības, kuras nepieciešamas, lai efektīvi realizētu pētījuma mērķus. KDA būtībā ir starpdisciplināra. KDA ir jāsaprot kā sociāla zinātnes disciplīna, ar kuras palīdzību nevis tikai apraksta diskursa struktūru, bet mēģina paskaidrot sociālo mijiedarbību, it īpaši sociālo struktūru. KDA galvenokārt koncentrējas uz sociālajām problēmām un politiskiem jautājumiem, nevis uz pašreizējām paradigmām un modi. Tā arī nekoncentrējas uz valodu vai valodas lietojumu, bet uz lingvistiskajām sociālajām zīmēm, kultūras procesiem un struktūru.¹⁰⁴ Tās mērķis ir viest skaidrību par sociālajiem un kultūras fenomeniem un novēlota modernisma procesa izmaiņām.¹⁰⁵

¹⁰¹ Wodak, R., Krzyzanowski, M. (2008). *Qualitative discourse analysis in the social sciences*. P. 4.

¹⁰² Miller, R. L., Brewer, J. D. (2003). *The A-Z of Social Research*. UK: SAGE publications. P. 74.

¹⁰³ Dijk, T. (2008). *Discourse and power*. New York: Palgrave Macmillan. P. 85.

¹⁰⁴ Dijk, T. (2008). *Discourse and power*. P. 86.; Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2007/2000). *Methods of text and discourse analysis*. P. 146.

¹⁰⁵ Phillip, L., Jorgensen, M. (2002). *Discourse analysis: As theory and method*. London: SAGE publications. P. 61.

Vēl specifiskāk, diskursa analīze ir interpretējoša un izskaidrojoša. Kritiskā analīze nozīmē sistemātisku metodoloģiju un saistību starp tekstu un tās sociālajiem apstākļiem, ideoloģijām, varu un dominances attiecībām. Interpretācijas vienmēr ir dinamiskas un atvērtas jauniem kontekstiem un jaunai informācijai.¹⁰⁶ Sabiedrība un kultūra ir dialektiski saistīta ar diskursu: sabiedrība un kultūra ir diskursa forma un, tajā pašā laikā, turpina diskursu. Katra valodas instance atjauno vai pārveido sabiedrību un kultūru, iekļaujot varas attiecības.

Saistība starp tekstu un sabiedrību nav tieša, bet ir nodota caur starpniekiem. Valoda var būt ideoloģiska. Lai to noteiktu, nepieciešams analizēt tekstu, lai izpētītu interpretācijas un sociālos efektus. Diskurss ir vēsturisks un var tikt saprasts vienīgi attiecībā ar tā kontekstu. Diskurss nav tikai konkrētās kultūrās, ideoloģijās vai vēsturē, bet ir arī saistīts ar citiem diskursiem.¹⁰⁷ Tālāk darba autore iepazīstina ar DVA.

3.2.2. Diskursa vēsturiskā analīze

DVA ir kritiskās teorijas sociālpsiholoģiskais atzars. Tā seko kritikas konceptiem, kuri satur trīs saistītus aspektus: 1) tekstam vai diskursam piemītošā kritika mēģina atklāt pretrunas, dilemmas un paradoksus tekstā un diskursa struktūrās; 2) sociāldiagnostiskā kritika pievēršas teksta vai diskursīvo piemēru slēptajiem vai atklātajiem maldinājuma motīviem. Šeit ar citu sociālo teoriju palīdzību jāinterpretē diskursīvie notikumi un jāpielieto kontekstuālās zināšanas; 3) ar nākotni saistītā perspektīvā kritika cenšas veicināt komunikācijas uzlabošanu. Piemēram, izstrādājot pamatnostādnes pret seksismu valodā vai samazinot valodas barjeru slimnīcās, skolās un citur.¹⁰⁸

DVA lieto valodas darbības teoriju, lai pētītu interviju, diskusiju utt. satura un attiecību līmeni. R.Vodaka un Maikls Meijers (*Meyer*) piedāvā piecus jautājumus, kuri raksturo DVA:¹⁰⁹

1. Kā personas, objekti, fenomenī, notikumi, procesi un darbības ir nosaukti un minēti lingvistiski?
2. Kādas rakstura īpašības, kvalitātes un iezīmes tiek saistītas un piedēvētas sociālajiem aktoriem, objektiem, fenomeniem, notikumiem un procesiem?
3. Kā arguments tiek lietoti konkrētās sarunās?
4. No kādas perspektīvas šie argumenti un atributēšana tiek izteiktas?
5. Vai attiecīgi izteikumi tiek atklāt vai tie ir pastiprināti vai mazināti?

¹⁰⁶ Dijk, T. (2008). *Discourse and power*. New York: Palgrave Macmillan. P. 86.; Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2007/2000). *Methods of text and discourse analysis*. P. 146.

¹⁰⁷ Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2007/2000). *Methods of text and discourse analysis*. P. 146.

¹⁰⁸ Wodak, R. Meyer, M. (2009). *Critical discourse analysis: history, agenda, theory and methodology*. Los Angeles; London; NewDelhi; Singapore: SAGE Publications. P. 88.

¹⁰⁹ Turpat. 93. lpp.

Sekojošiem jautājumiem, var izstrādāt piecas stratēģijas. Ar stratēģiju jāsaprot vairāk vai mazāk pieņemtu darbības plānu (iekļaujot diskursīvo praksi), lai sasniegtu īpašus sociālus, politiskus, psiholoģiskus vai lingvistiskus mērķus.¹¹⁰

Diskurss atšķiras ar to, kā sociālo notikumu (procesu, cilvēku, objektu, nozīmi, laiku, vietu) elementi ir reprezentēti un šīs atšķirības var būt tik pat labi gramatiskās kā leksiskās (vārdu krājums). Tas var būt diferencēts semantisko terminu attiecībās (sinonīmi, hiponīmi, antonīmi) starp vārdiem – kā tie klasificē pasaules daļas. Izmantojot arī vārdkopas, pieņēmumus un dažādus gramatiskos līdzekļus.¹¹¹

Darba autore ir iepazīstinājusi ar kontentanalīzes un diskursa analīzes specifiku un, balstoties uz abām šīm teorijām, ir izveidojusi pētījuma dizainu, uz kura pamata balstās pats pētījums.

3.3. Pētījuma dizains

Kopumā pētījumā aptverti 73 laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada februāra, aprīļa, jūnija, augusta, oktobra un decembra numuri, no kuriem KA atlasītas 124 publikācijas, kurās tiek pieminēta ģimene kā galvenais un kā blakus temats. Savukārt ar DVA palīdzību izpētītas 64 publikācijas no KA izlases, jo ne visos rakstos plaši tika reprezentēta ģimene un atklājās ģimenes diskursi. Ar KA palīdzību noskaidrots, piemēram, materiāla žanrs, raksta tematika vai rakstā pieminēti bērni u.c. (sk. 1. pielikumu).

Pētījumam izmantots R. Vodakas un M. Mejera izstrādātā diskursa vēsturiskās analīzes shēma¹¹² (sk. 3.1. tabulā nākamajā lapā), kura pētījuma ietvaros, pielāgojot šī darba vajadzībām, ir papildināta ar jaunām sadaļām. Pētnieki izvirzījuši piecas argumentācijas stratēģijas – nosaukšana; apgalvošana; argumentēšana; perspektivizācija, rāmējums vai diskursa reprezentācija un pastiprināšana vai mīkstināšana. Pētījuma autore izdalījusi atbilstošus apakšpunktus, pielāgojot tos savam pētījumam. Sadaļā "**nosaukšana**" – ģimenes loma; ģimenes apstākļi; ģimenes vērtības; ģimenes aktivitātes; vecāki; bērni. Pie "**apgalvošana**" – ģimene-vērtība; ģimene- slogs; ģimene ar ko lepoties; ģimenes problēmas; ģimenes nozīme; ģimene-valsts pamats; ģimenes atbalsts; ģimenes finansiālais stāvoklis; ģimene sporto kopā un bērnu audzināšana. Kategorijā "**perspektivizācija, rāmējums vai diskursa reprezentācija**" – neitrāla pozīcija; pozitīvs vērtējums par ģimeni; negatīvs vērtējums par ģimeni; identificēšanās ar ģimeni.

¹¹⁰ Wodak, R. Meyer, M. (2009). *Critical discourse analysis*. P. 94.

¹¹¹ Fairclough, N. (2003). *Analyzing discourse: Textual analysis for social research*. London; New York: Routledge. P. 133.

¹¹² Wodak, R., Meyer, M. (eds.). *Methods of critical discourse analysis*. London; Thousand Oaks; New Delhi: SAGE Publications. P. 94.

Vēsturiskā diskursa analīzes shēma

Argumentācijas stratēģija						Mērķis	Stratēģijas lingvistiskās realizācijas līdzekļi		
Nosaukšana						Sociālo aktoru, objektu, fenomenu, notikumu un procesu diskursīvā konstrukcija	Piederības kategorizācijas avoti, rakstītāja perspektīvas konstruēšana, antoponīmi u.c. Metaforas un metonīmijas Darbības vārdi un lietvārdi, kurus izmanto, lai apzīmētu procesu un darbības u.c.		
Ģimenes loma	Ģimenes apstākļi	Ģimenes vērtības	Ģimenes aktivitātes	Vecāki	Bērni				
Apgalvošana						Poitīva vai negatīva sociālo aktoru, objektu, fenomenu, notikumu/procesu un darbību diskursīvs novērtējums	Stereotipiska negatīvu vai pozitīvu iezīmju vērtēšana/piedēvēšana (piemēram, īpašības vārdu, apstākļa vārdu, palīgteikumu formā) Skaidru apgalvojumu vai apgalvojošu lietvārdu, īpašības vārdu, vietniekvārdu veidošana Kolokācijas Eksplīcīti salīdzinājumi, metaforas un citi retoriski paņēmieni (metonīmijas, hiperbolas, litonīmijas, eifēmismi) Mājiēni, uzvedinoši izteikumi, iepriekšēji pieņēmumi, netieši norādījumi		
Ģimene-vērtība	Ģimenes atbalsts	Ģimene sporto kopā	Ģimenes finansiālais stāvoklis	Ģimene- slogs	Ģimene ar ko lepoties			Ģimenes problēmas	Ģimenes nozīme
Argumentēšana						Patiesības un normatīvās pareizības prasību pamatojums vai apšaubīšana	Tematika (formāla vai ar saturu saistīta) Maldi (<i>fallacies</i>)		
Perspektivizācija, rāmējums vai diskursa reprezentācija						Teksta autora pozīcija un paustā ieinteresētība vai distance	Rakstītāja perspektīvas konstruēšana (<i>deictics</i>) Tiešā vai netiešā runa Pēdiņas Metaforas Rosinoša prosodija (<i>prosody</i>)		
Neitrāla pozīcija	Pozitīvs vērtējums par ģimeni		Negatīvs vērtējums par ģimeni		Identificēšanās ar ģimeni				
Pastiprināšana vai mīkstināšana						Izteikumu pārveidošana (pastiprināšana vai mazināšana) izmantojot to epistēmisko (zināšanu) vai deontisko (noteicošo darbību) spēka līmeni	Deminutīvi vai augmentatīvi Noskaņu izsakošas partikulas, apstiprinājumu pieprasoši pagalvojumi, neskaidri izteikumi u.c. Hiperbolas, litotas Netiešās runas darbības (piemēram, apgalvojumi jautājumu vietā) Runāšanas, sajūtu, domāšanas darbības vārdi u.c.		

4. ĢIMENES REPREZENTĀCIJA LAIKRAKSTĀ "SALDUS ZEME" 2014. GADĀ

Šajā nodaļā darba autore analizēs un apskatīs pētījumā iegūtos datus saistībā ar teorijas un konteksta daļā uzziņāto informāciju. Tādējādi skaidrojot, kā laikrakstā "Saldus Zeme" tiek reprezentēta ģimene.

Analizējot ģimenes reprezentāciju laikrakstā "Saldus Zeme", var novērot, ka daudz tiek rakstīts par Saldus novada ģimenēm, kuras atjauno savu senču mājas, kopīgi darbojas ar lauksaimniecību, izveidojuši savus uzņēmumus. Ir intervijas ar gados jauniem cilvēkiem, kas atgriezušies novadā un mēģina to attīstīt, kā arī ļaudīm, kuri jau savas dzīvesvietas labā ko vērtīgu izdarījuši. Netiek aizmirstas arī jaunākās ziņas un informatīvi materiāli par jautājumiem, kas skar ģimeni. Kopumā var secināt, ka laikraksts ģimenes reprezentē kā novadam vērtīgas un nepieciešamas. Nākamajā apakšnodaļā iepazīstināšu ar ģimenes reprezentācijas vispārīgajām tendencēm laikrakstā "Saldus Zeme", analizējot un apkopojot kontentanalīzes rezultātus (sk. 2. pielikumu).

4.1. Ģimenēm veltīto publikāciju galvenā tematika

Ar kontentanalīzes palīdzību, pētot konkrētās publikācijas, darba autore noskaidroja, ka ģimene rakstā pieminēta galvenokārt kā blakus temats (sk. 4.1. att.). Tas tā ir 56% gadījumu no 124 publikācijām. Kā blakus temats ģimene pieminēta visbiežāk portretintervijās un aprakstos, kuros stāstīts par kādu konkrētu cilvēku, viņa paveikto vai ievērojamu dzīves notikumu. Šajās publikācijās mēdz būt nojaušams, ka žurnālists ievirza sarunu par ģimenes lomu dzīvē, piemēram, uzdodot jautājumu: "Pa kuru laiku paspēj būt mamma?"¹¹³ Tas norāda, ka raksta autors ģimeni reprezentē kā svarīgu un nozīmīgu cilvēka dzīves sastāvdaļu, jo uzskata par nepieciešamu uzdot jautājumu par intervējamā ģimeni. Ģimene kā galvenais raksta temats pieminēta 44% jeb 55 publikācijās. Tas norāda, ka laikraksts interesējas un

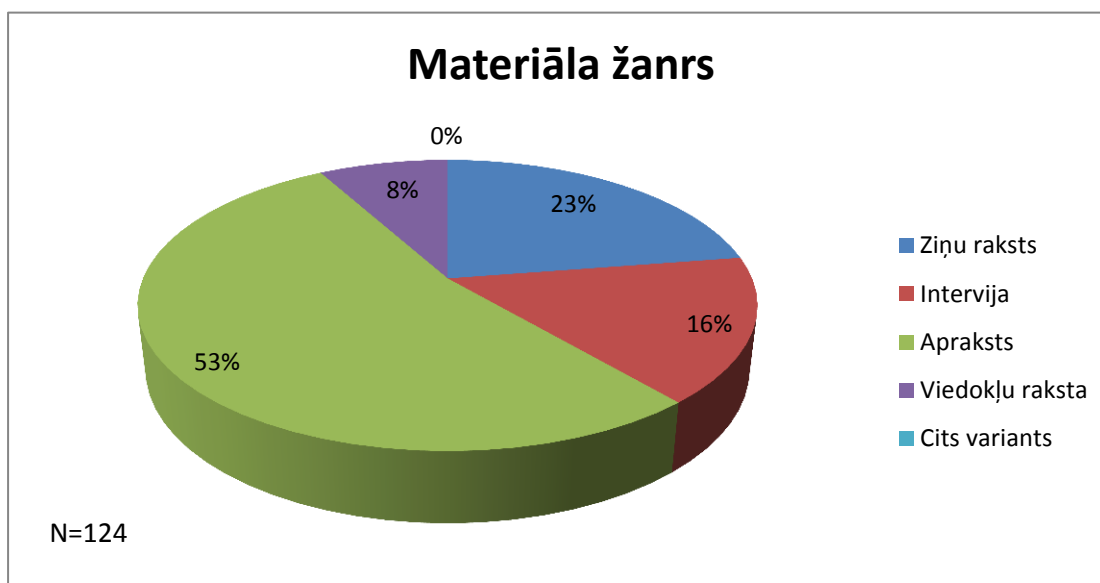
4.1.att. Laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā ģimene pieminēta kā blakus temats un galvenais temats

¹¹³ Kleinberga, S. (2014, 6. jūn.). „Esmu radīta darbam ar cilvēkiem”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

publicē konkrēti ar ģimenes jautājumiem saistītas tēmas un reprezentē tās kā svarīgas un lasītājam nepieciešamas.

Par ģimeni tiek runāts dažādos rakstu žanros, bet galvenokārt apraksta veida publikācijās, kas ir 53% gadījumu no 124 publikācijām (sk. 4.2. att.). Tajos tiek aprakstīta un reprezentēta ģimenes ikdienas dzīve, kāds svarīgs notikums tajā vai diskutēts par ģimenei svarīgu problēmu. Lasītāju visbiežāk mēdz arī iepazīstināt ar katru ģimenes locekli atsevišķi nosaucot viņa vārdu, vecumu un nodarbošanos. Kā piemēru var minēt: "Viņiem ir trīs bērni, Eduards mācās 6. klasē, trenējas tenisā un aizraujas ar BMX."¹¹⁴ Apraksta žanrs ļauj žurnālistam vizualizēt rakstu un lasītāju iepazīstināt, piemēram, ar vidi, kurā ģimene dzīvo vai aprakstīt publikācijas galveno varoni.

23% no publikācijām rakstītas ziņu žanrā. Tajos tiek informēts gan par pasākumiem, kurus iespējams apmeklēt un ir apmeklējušas ģimenes, gan par interesantiem datiem un pētījumiem, kuri reprezentē ģimenes Latvijā, kā arī zem ziņu materiāliem pieminēti ģimeņu strīdu gadījumi, kuros atspoguļojas ģimeņu problēmas, piemēram: "65 gadus veca sieviete pēc ģimenes strīda iedzērusi dažādus medikamentus un alkoholu."¹¹⁵ Mediju pētnieks M. Makombs uzskata, ka ir nozīme tam, kā medijs ziņu pozicionē un tas atkarīgs no dažādiem

4.2.att. Laikraksta "Saldus Zeme" analizēto publikāciju žanri 2014. gadā

aspektiem. Viens no tiem ir, piemēram, virsraksts, burtu lielums un krāsa, tādējādi medijs var tīši vai netīši informēt sabiedrību par to, kurš no notikumiem ir svarīgāks un tam jāpievērš uzmanība.¹¹⁶ Šajā gadījumā darba autore grib pievērst uzmanību ģimeņu strīdu atspoguļojumam, kurš laikrakstā ievīts starp citiem starpgadījumiem un nav sīkāku

¹¹⁴ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹¹⁵ Kleinberga, S. (2014, 15. aprīlis). Iekož čūska. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹¹⁶ McCombs, M. (2004). *Setting the agenda: The mass media and public opinion*. Cambridge; UK: Polity Press. P. 1.

paskaidrojumu par notikušo incidentu. Tikai vienā no materiāliem ģimenes strīds konstatējams virsrakstā: "Dzērumā piekauj sievu, brāli."¹¹⁷ Var secināt, ka šie starpgadījumi netiek sīkāk analizēti, iespējams, lai nekaitētu konkrētajai ģimenei. Laikrakstu par notikušajiem starpgadījumiem informē Saldus pašvaldības policija, kurai nav tiesību izpaust sīkāku informāciju. Darba autore uzskata, ka ir nozīmīgi, ka laikraksts šo informāciju reprezentē saviem lasītājiem, kaut arī tā ir īsa un kodolīga, jo tādējādi tiek reprezentētas ar ģimenes problēmas ne tikai pozitīvi stāsti.

Laikraksts sniedz arī informāciju par demogrāfiskajām ziņām, kas reprezentē Saldus novada jauno māmiņu un ģimeņu skaita pieaugumu.

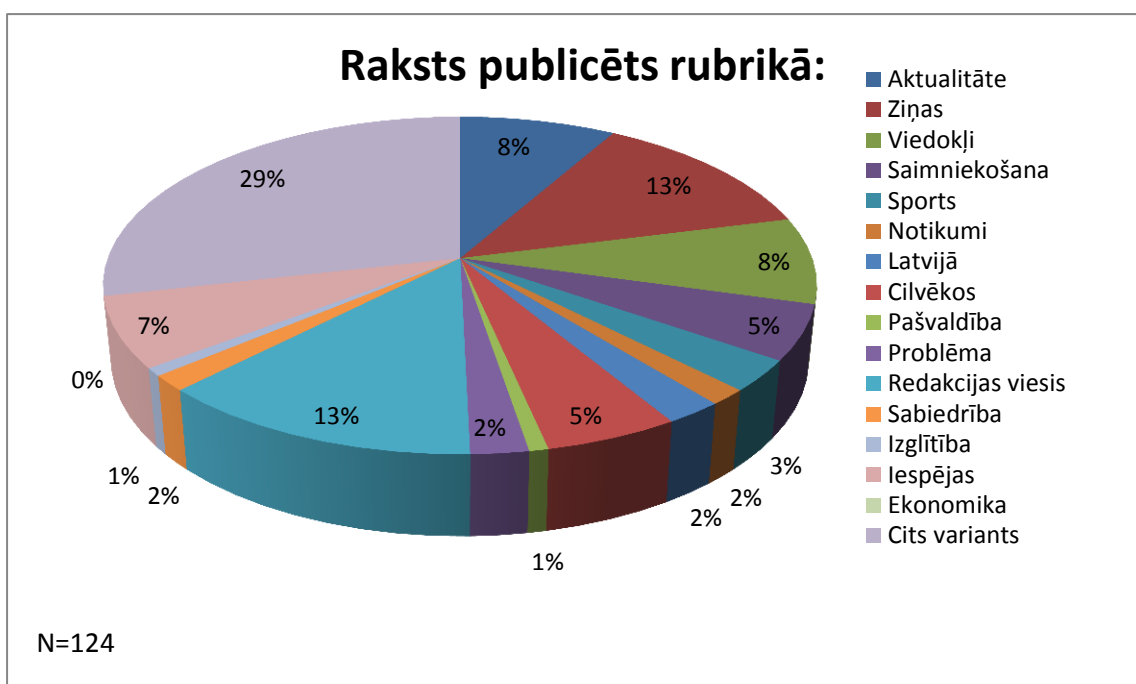
Lielu daļu (16%) publikāciju, kurās runāts par ģimeni, sastāda intervijas. Tajās žurnālists uzdot jautājumu par ģimeni vai intervējamais pats pieskaras šim tematam un saruna tālāk norit par ģimenes tematiku. Piemēram, uzdodot jautājumu, vai intervējamais ģimenē jūtas droši.¹¹⁸ Šāda žanra raksti ir 20 no visiem 124 rakstiem.

8% jeb 10 publikācijas ir viedokļa raksti. Galvenokārt, tie ir laikraksta darbinieku izteiktie viedokļi par Saldus pilsētā piedzīvoto un redzēto saistībā ar ģimenēm vai lasītāji izteikuši viedokli rubrikā "karstais telefons". Viedokļi, kurus izsaka laikrakstā strādājošie, reprezentē žurnālistu domas, kuras citos rakstos žurnālistam sniegt nevajadzētu, jo viņa uzdevums ir situāciju atainot objektīvi un ieturēt neitrālu pozīciju. Kā jau darba autore minējusi konteksta daļā, reģionālie laikraksti tiecas atspoguļot dažādus lasītāju atzinumus un viedokļus,¹¹⁹ šajā gadījumā laikraksta rubrika "karstais telefons", sniedz iespēju reprezentēt tiešu un skaidru lasītāja viedokli, kurš ir svarīgs pārējiem lasītājiem un rada lielāku uzticību laikraksta objektivitātei, jo tas atspoguļo dažādus uzskatus, kā arī iepazīstina ar laikrakstā strādājošo cilvēku attieksmi, šajā gadījumā– ar ģimeni saistītajos jautājumos.

¹¹⁷ Kleinberga, S. (2014, 18. februāris). Dzērumā piekauj sievu, brāli. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹¹⁸ Maniņa, A. (2014, 17. aprīlis). „Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹¹⁹ Niblock, S. (1996). *Inside journalism*. London: Blueprint. P. 18

4.3.att. Laikraksta "Saldus Zeme" analizēto publikāciju rubrikas 2014. gadā

Rubrikas, kurās reprezentēta ģimenes, ir ļoti daudz. 13% rakstu par ģimeni lasāmi rubrikā "Ziņas" un "Redakcijas viesis" (sk. 4.3. att.). Tas skaidrojams ar jau iepriekš minēto ziņu rakstu, apraksta un interviju funkciju. Rubrikā "Redakcijas viesis" lasāmas intervijas un apraksti ar Saldus novada iedzīvotājiem un viņu ģimenēm, ar kuriem vērts lepoties un ņemt piemēru. Rubrikās "Aktualitātes" un "Viedokļi" sastopami 8% no visām 124 publikācijām. Tajās tiek runāts gan par aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar ģimenēm (piemēram, informēts, ka tiks izīrēti dzīvokļi audžuģimenēm¹²⁰ vai suminātas Saldus novada ģimenes, kuras laulībā nodzīvojušas vairākus gadus¹²¹), gan izteikti redakcijas un lasītāju viedokļi, kuros skarta arī ģimenes tematika.

6% un 5% jeb 9 un 7 raksti redzami rubrikās "Iespējas", "Saimniekošana" un "Cilvēkos". Šajās rubrikās ģimenes reprezentētas caur stāstiem un notikumiem par ģimenes lauksaimniecības darbiem, mantoto īpašumu vai dzimtas māju labiekārtošanu, kā arī bērnu pieradināšanu pie darba. Piemēram: "Abi ar vīru Normundu kopj piemājas saimniecību–audzē lopus, naudas vajadzībām nobaro bullēnus, apstrādā laukus."¹²² Kā arī: "Viņas pārziņā ir lopkopības jautājumi, savukārt ģimenes vīriešiem ir lauku darbi, lopbarības sagatavošana, remonts."¹²³ Šajās publikācijas parādās darbu sadalījums ģimenē– vīriešu un sieviešu

¹²⁰ Kleinberga, S. (2014, 28. oktobris). Izīrēs dzīvokļus audžuģimenēm. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹²¹ Kleinberga, S. (2014, 17. aprīlis). Saldus novadā turpinās sumināt Zelta ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹²² Kļaviņa, T. (2014, 23. decembris). Svētki no Saulgriežiem līdz Zvaigznes dienai. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

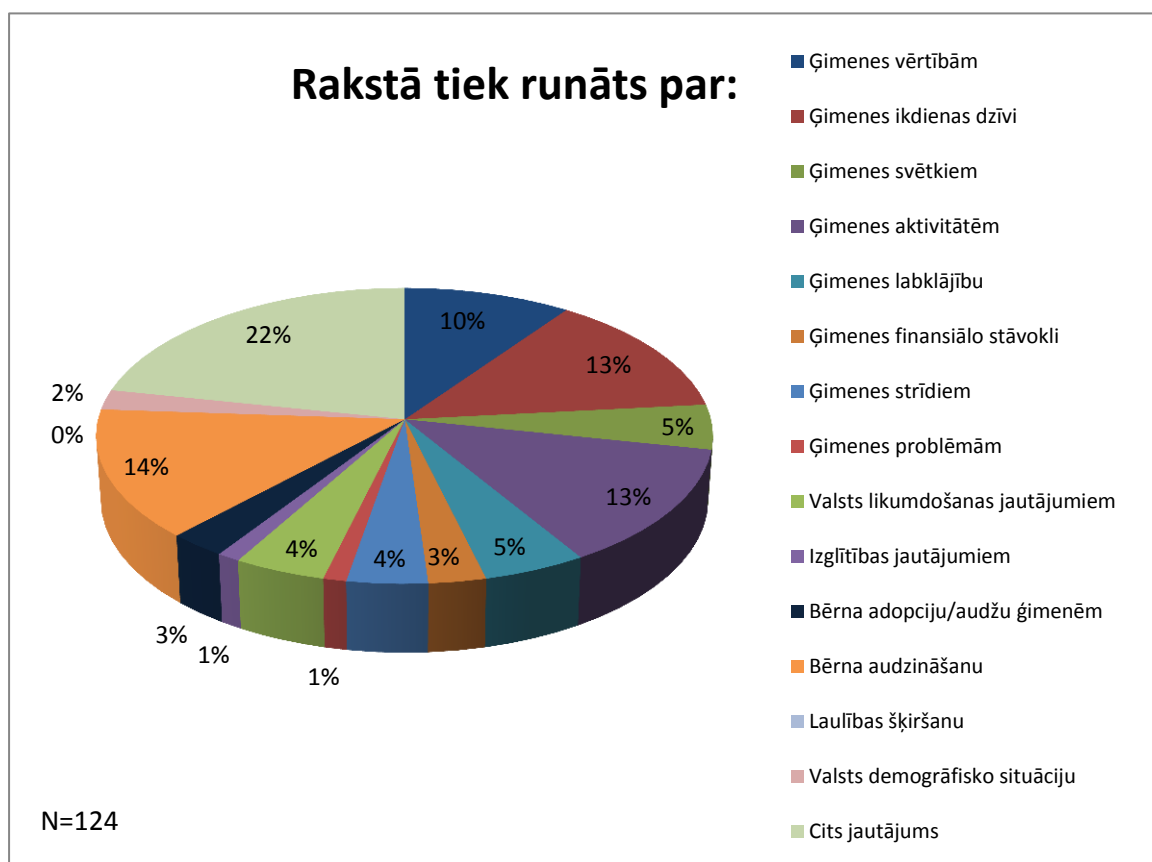
¹²³ Kļaviņa, T. (2014, 3. oktobris). Kredīti- attīstībai, piena nauda- saimniekošanai. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

pienākumi, kā arī bērnu pienesums: "Bērni ir galvenie darītāji, mēs ar vīru Žani pamazām atejam no saimniekošanas."¹²⁴

3% un mazāk rakstus var lasīt rubrikās "Sports", "Problēma", "Notikumi", "Latvijā", "Pašvaldība", "Sabiedrība", "Izglītība" un "Ekonomika".

Lielākā daļa rakstu atrodami citās rubrikās, tādu ir 31% no 124 publikācijām. Tajās ietilpst tādas rubrikās kā "Īsumā", "Atgriešanās", "Atpūta", "Veselība", "Tradīcijas", "Manuprāt", "Literatūras lappuse", "Lauksaimniecība", "Kaimiņos", "Karstais telefons", "Kristīgā lappuse", "Audzināšana", "Ceļojums", "Pasaulē", Projekts", "Reportāža", "Sadzīve" un divas publikācijas lasāmas īpaši izveidotā rubrikā "Ģimene". Šī rubrika pārējos darbā analizētajos 2014. gada laikraksta numuros nebija, tātad var secināt, ka tā izveidota konkrēto publikāciju dēļ, uzsverot raksta nozīmīgumu un reprezentējot tā būtiskumu, pievēršot tam lielāku uzmanību.

Analizējot laikrakstu "Saldus Zeme", darba autore secina, ka rubriku nosaukumi ļoti bieži pielāgojas konkrētu rakstu tematikai, kuri publicēti laikrakstā, tieši tāpēc ģimene reprezentēta ļoti dažāda veida rubrikās un šiem rubriku nosaukumiem nav īpaši lielas nozīmes.

4.4. att. Laikraksta "Saldus Zeme" analizēto publikāciju temati 2014. gadā

¹²⁴ Kļaviņa, T. (2014, 17. aprīlis). Šķēdes vistu olas krāsos Rīgā un Liepājā. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

Raksti aptver daudz un dažādas ar ģimeni saistītas lietas un reprezentē ģimeni no vairākiem skatu punktiem (sk. 4.4. att.). 14% jeb 26 rakstos runāts par bērnu audzināšanu. Kā piemēram: "Mēģinu mācīt bērniem būt atšķirīgiem un oriģināliem, darīt labi un interesanti."¹²⁵ Laikraksts reprezentē ģimenes lomu bērnu audzināšanā un attīstībā, kā arī uzsver to, ka ģimenes nozīmīgākā sastāvdaļa ir bērni. Visbiežāk to apgalvo paši raksta varoņi vai kāda dienesta pārstāvji, piemēram: "Policisti aicina vecākus sekot līdzi bērnu izklaidēm, jo administratīvā atbildība paredzēta arī par bērnu aprūpes pienākumu nepildīšanu."¹²⁶ Tas reprezentē gan citu ģimeņu audzināšanas piemērus, gan liek ņemt vērā dienesta pārstāvju ieteikumus.

Daudz tiek stāstīts par ģimenes ikdienas dzīvi un ģimenes aktivitātēm. Šis tematu loks aizņem 13% no visām publikācijām. Lasītājam ir iespēja iepazīties ar citu ģimeņu dzīvi, tādējādi to salīdzinot ar savu. Kā piemēram: "Makšķerē arī ģimenes, bet citas ar bērniem un suņiem atnāk vienkārši paskatīties, kā veicas makšķerniekiem."¹²⁷

Laikrakstā būtisku lomu ieņem arī ģimenes vērtību reprezentācija, kā arī ģimenes pašas tiek nosauktas par vērtībām: "Latvijas sabiedrības lielākā daļa joprojām atbalsta tradicionālas ģimenes vērtības".¹²⁸ Par ģimenes vērtībām runāts 10% jeb 18 publikācijās. Kā ģimenes vērtību tiek nosaukti bērni, attieksme pret vecākiem un ģimenes kopīgajiem darbiem, kā arī kopā pavadīto laiku un svētkiem.

Ģimenes labklājība un ģimenes svētki minēti 5% gadījumu no 124 publikācijām. Par labklājību visbiežāk runāt rakstos, kuros stāstīt par ģimeņu saimniecībām, audžu ģimenēm vai arī ģimenēm, kurās bērnus audzina tikai viens no vecākiem. Ģimeņu svētki galvenokārt aprakstīti jūnija un decembra mēnešos, kad cilvēki gatavojas Jāņu un Ziemassvētki svinībām. Viens no piemēriem: "Šogad brauksim uz Blīdeni pie brālēna, tur sanāks kopā visa dzimta."¹²⁹ Tādējādi norādot uz ģimenes kopā būšana nozīmīgākajos svētkos, kā arī uzskaitot interesantas un saistošas ģimeņu tradīcijas, kuras spēj satuvināt.

Tālāk seko valsts likumdošanas jautājumi un ģimeņu strīdi. Abi temati lasāmi 4% rakstu. Valsts likumdošanas jautājumi reprezentē ģimeņu stāvokli Latvijā un Saldus novadā, kā arī šādi raksti sniedz izglītojošu saturu, kurš ģimenēm ļauj izprast un orientēties likumu jaunākajās izmaiņās. Kā piemēram: "Šī atlaide un vēl lielāka ir nepieciešama ģimenēm ar vidējiem un maziem ienākumiem."¹³⁰ Iedzīvotājiem un vietējiem līderiem ir liela uzticēšanās pakāpe reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, tajā pašā laikā bieži ir neuzticība lielākiem

¹²⁵ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹²⁶ Kleinberga, S. (2014, 21. februāris). Melo, ka ir pilngadīgi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹²⁷ Kļaviņa, T. (2014, 17. jūn.). Kad nāk bullīši un vēja zivis. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹²⁸ Samauska, I. (2014, 28. februāris). 2.84 EUR par bērna dvēseli. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹²⁹ Lākute, Z. (2014, 19. jūn.). Kā svinēsiet Jāņus? *Saldus Zeme*. 8. lpp.

¹³⁰ Gruntmanis, U. (2014, 14. oktobris). Vēlēšanas pagājušas, jāsāk strādāt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

medijiem.¹³¹ Tādējādi, ir svarīgi, ka reģionālie mediji aptver ne tikai jautājumus un notikumus, kas ietekmē kādas valsts daļu vai pilsētu, bet arī dod vietu lielākajiem nacionālajiem un internacionālajiem notikumiem.¹³²

Ģimeņu strīdu pieminēšana lielākoties lasāma pie ziņām, kurās īsi un kodolīgi apkopoti starpgadījumi novadā. Piemēram: "Saņemta sūdzība, ka Tūristu ielā 7 dzīvoklī notiek skaļa dzeršana un bez pieskatīšanas atstāts bērns. Par ģimeni informēts Sociālais dienests."¹³³ Darba autore jau pie materiāla žanra rezultātiem secināja, ka nelielais informācijas daudzums varētu liecināt par konfliktā iesaistīto ģimeņu aizsardzību, tomēr ir būtiski, ka par šāda veida atgadījumiem tiek informēts. Tas norāda, ka laikraksts reprezentē arī ģimenes problēmas.

Aprakstos un intervijās rakstu autori pieskaras arī ģimeņu finansiālajam stāvoklim. Visbiežāk tas saistīts ar naudas līdzekļu trūkumu vai cilvēku atmiņām par laiku, kuros bijušas finansiālas problēmas. Piemēram: "Bērniem pērk lietotu apģērbu, it sevišķi meitai, kam iegādātais jau mēnesī kļūst par mazu."¹³⁴ Žurnālisti paši bieži vien izrāda interesi par ģimenes iztikas līdzekļiem, uzdodot jautājumus, piemēram: "Kā ģimenei klājas finansiālā ziņā?"¹³⁵ Tas liek secināt, ka laikraksts reprezentē arī ģimeņu finansiālo stāvokli. Šādi raksti sastāda 3% no visām 124 publikācijām.

3% jeb 5 publikācijās reprezentē audžu ģimeņu pienesumu. Raksta autori izteikti lepojas ar sava novada cilvēku labo sirdi: "Arī Šulci ir audžuvecāki, viņiem šāds statuss ir vieniem no pirmajiem Latvijā."¹³⁶ Raksti reprezentē ne tikai audžuģimeņu pozitīvās iezīmes, bet arī ģimenes lomu cilvēka dzīvē. 2% rakstu informē par demogrāfiskajām ziņām, 1% rakstu – izglītības jautājumiem un ģimenes problēmām.

22% no publikācijām tiek runāt par citiem jautājumiem, kas saistās ar ģimeni. Piemēram, ģimeņu konkursiem, bērniības atmiņām, ģimeņu lauku darbiem un saimniecībām, ticību Dievam, ģimeņu aizbraukšanu no Latvijas, cīnīšanos ar bērnu atkarībām u.c. (sk. 2. pielikumu).

Darba autore secina, ka lielākoties raksti reprezentē pozitīvus notikumus un piemērus, kuri saistīti ar ģimeni, mazāk pieskaroties negatīvajiem jautājumiem.

82% rakstu tiek pieminēti arī bērni, bet pārējos gadījumos bērni pieminēti netiek (sk. 4.8. att.) Tas reprezentē, ka ar ģimeni saistītos jautājumos neatsverama loma ir tieši bērniem

¹³¹ Ewart, J. (2000). *Capturing the heart of the region – how regional media define a community*. Retrieved April 16, 2015 from: http://www.transformationsjournal.org/journal/issue_01/pdf/ewart.pdf

¹³² Niblock, S. (1996). *Inside journalism*. London: Blueprint. P. 18

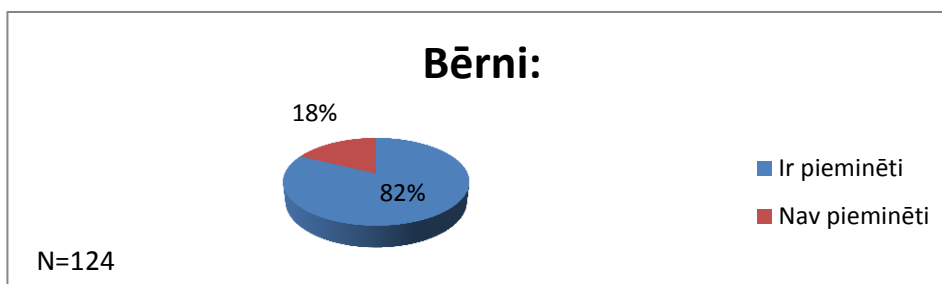
¹³³ Kleinberga, S. (2014, 23. decembris). Nepatīk kaimiņu trokšņošana. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹³⁴ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹³⁵ Turpat.

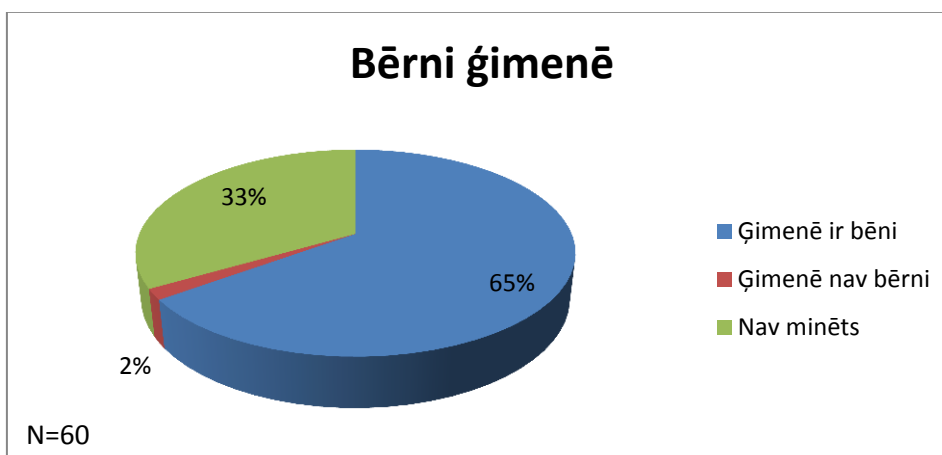
¹³⁶ Kļaviņa, T. (2014, 12. decembris). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

un par to, kā laikraksts reprezentē ģimenes jēdzienu kā tādu, uzskatot, ka ģimenē ir jābūt bērniem.

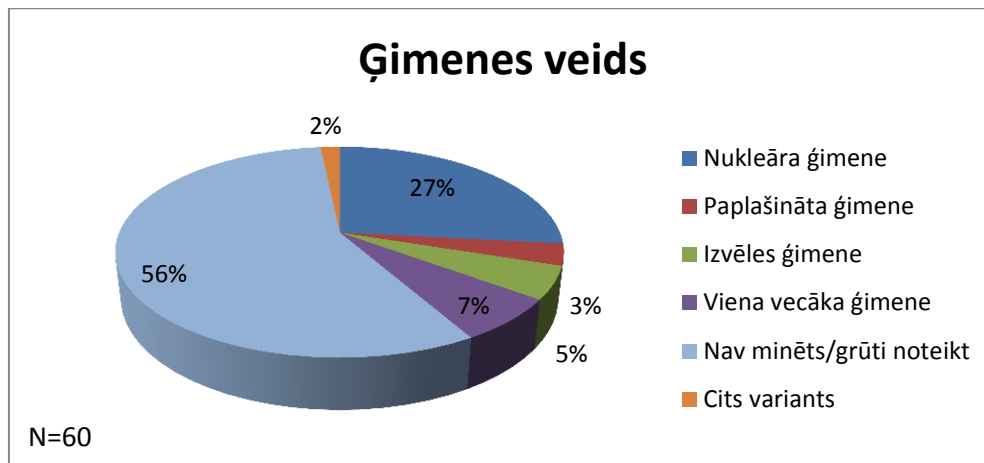
4.8. att. Bērnu pieminēšana laikraksta "Saldus Zeme" analizētajās publikācijās 2014. gadā

Darba autore izvirzīja nosacījumu, ka kontentanalīzes kategorijas no 12-16 (sk. 1. pielikumu) attiecas uz rakstu tikai tad, ja publikācijā stāstīts par konkrētu ģimeni vai ģimenēm (11. kategorijā tiek atzīmēts pirmais variants – konkrētu ģimeni/ģimenēm). Par konkrētu ģimeni vai ģimenēm tiek runāts 60 publikācijās, bet pieminēti jautājumi, kuri saistīti ar ģimeni ir 64 rakstos (sk. 3. pielikumā). Turpmāk šajā apakšnodaļā darba autore analizēs publikācijas, kurās runāts par konkrētu ģimeni vai ģimenēm.

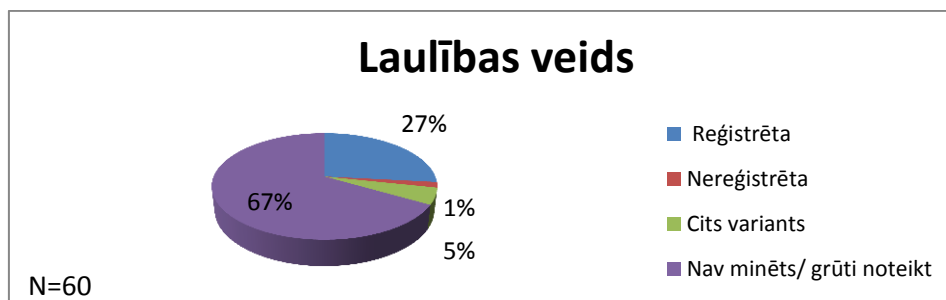
4.9. att. Bērni ģimenē laikraksta "Saldus Zeme" analizētajās publikācijās 2014. gadā

Vēl viens pierādījums tam, ka laikraksts reprezentē bērnu lomu ģimenē, ir 65% no 60 publikācijām, kurās minēts, ka ģimenei ir atvases (sk. 4.9. att.). Tikai 2% tiek reprezentētas ģimenes, kurās bērnu nav. Laikraksts lielākoties raksta par ģimenēm ar bērniem, tādēļ autore secina, ka "Saldus Zemes" izpratnē jēdziens "ģimene" attiecināms uz tiem cilvēkiem, kuriem ir bērni, tādējādi šo uzskatu reprezentējot arī saviem lasītājiem. 33% gadījumu rakstā nav minēts, vai ģimenē ir bērni.

4.10. att. **Reprezentētais ģimenes veids laikraksta "Saldus Zeme" analizētajās publikācijās 2014. gadā**

Laikrakstā reprezentētais ģimenes veids lielākoties (56%) ir grūti nosakāms vai nav minēts vispār. 27% reprezentēta nukleāra ģimene, 7% viena vecāka ģimene, 5% izvēles ģimene, 3% paplašināta, bet 2% jeb 1 publikācijā cits variants – mātei ir dzīves draugs (sk. 4.10. att.). Pēc 2011. gada tautas skaitīšanas datiem, no 587691 ģimenēm ir vairāk kā 17 tūkstoši vientuļās mātes ģimenes un gandrīz 7 reizes mazāk vientuļā tēva ģimenes.¹³⁷ Principā laikraksts reprezentē statistikas datu attiecību – vairāk ir ģimenes, kurās ir abi vecāki. Jāsecina, ka laikrakstā galvenokārt tiek reprezentēta pašas ģimenes nozīme neuzsverot tās veidu. Tomēr "Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem" dati liecina, ka ģimeņu iespējas nodrošināt noteiktas bērna pamatvajadzības ietekmē bērnu skaits vienā mājsaimniecībā un tas vai bērnu audzina abi vecāki. Piemēram, svaigus augļus un dārzeņus uzturā nodrošināt nevarēja atļauties 13,4% mājsaimniecību, kurās bērnus audzina viens pieaugušais.¹³⁸ Laikraksts neakcentē viena vecāka ģimenes problēmas un īpašas atšķirības no citiem ģimeņu veidiem.

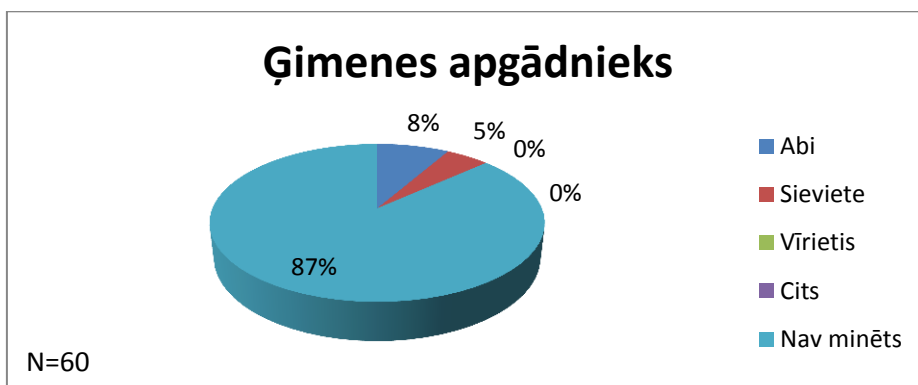

4.11. att. **Reprezentētais laulības veids laikraksta "Saldus Zeme" analizētajās publikācijās 2014. gadā**

¹³⁷ Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2014). *Tautas skaitīšana*. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze. Sk. 2015. 13. febr.: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/tautas-skaitisana-28290.html>

¹³⁸ LETA. (2015). *Latvijā uzlabojas ģimeņu ar bērniem materiālā nodrošinātība, tomēr īpaši laukos joprojām izplatīta nabadzība*. Nacionālā informācijas aģentūra Leta. Sk. 2015. 1. jūn.: http://www.leta.lv/home/important/2044C8E2-F890-4DE9-92C4-904779C0F649/?utm_source=newsletter&utm_medium=hot_news&utm_campaign=leta_newsletter

Arī laulības veids rakstos netiek īpaši uzsvērts, jo lielākajā daļā publikāciju 67% laulības veids nav pieminēts vai ir grūti nosakāms (sk. 4.11. att.). 27% laulība ir reģistrēta, 1% gadījumu neregistrēta, bet 5% cits variants– laulība ir šķirta vai miris vīrs. Kopumā Latvijā pēc 2011. gada tautas skaitīšanas datiem ir 629478 precētu pāru un 153560 kopdzīvē dzīvojošu neregistrētu pāru.¹³⁹ Darba autore secina, ka tāpat kā ģimenes veidu, arī laulības veidu rakstos neakcentē, tomēr, ja tas darīts, tiek minēta reģistrēta laulība. Tādējādi laikraksta reprezentācijā ar jēdzienu "ģimene" saprotams tradicionāls ģimenes modelis– precēts pāris ar bērniem. To pierādi vairāki raksti. Kādā no laikrakstiem tika informēts, par iespēju saņemt konsultācijas pie notāra un izvērtēt– precēties vai nē.¹⁴⁰ Vēl viens raksts, reprezentējot reģistrētas laulības nozīmīgumu, lasītājus iepazīstināja ar iespēju bez maksas reģistrēt laulību.¹⁴¹ Šāda ģimenes reprezentācija nostiprina tradicionālus uzskatus par ģimeni un neveicina laikraksta auditorijas tolerantāku uzskatu nostiprināšanos par citādāka veida ģimenēm un dažādību. Šis ir nozīmīgs aspekts, jo kā jau daudzas reizes autore uzsvērusi, medijiem ir būtiska ietekme uz sabiedrību.

4.12. att. Reprezentētais ģimenes apgādnieks laikraksta "Saldus Zeme" analizētajās publikācijās 2014. gadā

Tāpat kā ģimenes un laulības veidu laikrakstā īpaši nereprezentē kā būtisku tos lielākoties nenosaucot, arī ģimenes apgādnieku lielākoties publikācijās nepiemin (sk. 4.12. att.). Tās ir 87% no 60 publikācijām. 8% ir minēts, ka ģimeni apgādā abi– gan sieviete, gan vīrietis, bet 5% gadījumu tikai sieviete. Šajos rakstos stāstīts par ģimenēm, kurās bērnus audzina tikai māte.

Vairumā publikāciju ģimene netika īpaši raksturota vai kā nosaukta, taču kopumā 60 publikācijās atrodami šādi ģimeņu raksturojoši vārdi– liela, kristīga, sena, godājama, strādīga, vislabākā, sakārtota, čakla, citādāka, uzņēmīga, kupla, normāla, latviska, vienota, pilna,

¹³⁹ Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2014). *Tautas skaitīšana*. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze. Sk. 2015. 13. febr.: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/tautas-skaitisana-28290.html>

¹⁴⁰ Marcinkus, D. (2014, 25. februāris). Precēties vai neprecēties- konsultēs notāri. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁴¹ Kleinberga, S. (2014, 5. decembris). Svinīgu ceremoniju piedāvā par brīvu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

skaista, bagātība, vērtīga un satīcīga. Visi apzīmējumi ir saistīti ar labām īpašībām un reprezentē ģimenes pozitīvi. Lielākoties šīs īpašības savai ģimenei piedēvē paši raksta varoņi, viņi lepojas ar saviem ģimenes locekļiem, to uzsverot ar konkrētām īpašībām.

Kopumā darba autore secina, ka laikraksts "Saldus Zeme" 2014. gadā ģimenes reprezentē pozitīvi un lepojas ar sava novada ģimenēm. Avīze nostiprina tradicionālu ģimenes modeli – precēts pāris ar bērniem, neveicinot laikraksta auditorijas tolerantāku uzskatu nostiprināšanos par citādāka veida ģimenēm. Netiek aizmirstas arī dažādas ģimenes problēmas un sarežģījumi, tomēr to reprezentēšana ir ievērojami mazāka. Ģimeņu nebūšanām tiek rasti un meklēti risinājumi. Avīzē atrodami arī informatīvi raksti, par pasākumiem, lekcijām, nodarbībām un interesantiem datiem saistībā ar ģimeni vai tās locekļiem. "Saldus Zeme" iekļauj arī laikraksta darbinieku un lasītāju viedokļus.

Darba pētnieciskās daļas turpinājumā autore skaidros ģimenes reprezentāciju laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gada, pētot to ar diskursa vēsturisko analīzi.

4.2. Ģimenes diskursi laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā

Šajā nodaļā darba autore apskatīs ģimenes diskursus laikrakstā "Saldus Zeme". Tabulās apkopojū apzīmējumus, apgalvojumus un šo apgalvojumu argumentāciju, kādu raksta autors vai intervētā persona ir paudusi.

4.2.1. Ģimenes vērtību diskurss

Laikrakstā ģimene reprezentēta kā vērtība, tas atklājas, izmantojot DVA nosaukšanas stratēģijas elementu "Ģimenes vērtības" un apgalvojuma stratēģijas elementus "Ģimene – vērtība", "Ģimene – valsts pamats" un "Ģimene ar ko lepoties" (sk. 4.1. tabulu).

4.1. tabula

Ģimenes vērtību reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā

Nosaukšana	Apgalvojums	Argumentācija
"ģimeniskās vērtības" ¹⁴²	"Vislielākā vērtība ir mana ģimene." ¹⁴³	"Latvijas sabiedrības lielākā daļa joprojām atbalsta tradicionālas ģimenes vērtības" ¹⁴⁴
	"[...] bērni tiek mācīti apšaubīt savas ģimenes tradicionālās vērtības, ignorēt vecākus un nepakļauties viņiem?" ¹⁴⁵	"[...] šajā jomā visus likumus pieņem, lai ierobežotu pat ne vecāku varu, bet vecāku ietekmi uz bērnu" ¹⁴⁶ "Ja mums ir dārgas savu bērnu un mazbērnu dvēseles, ja gribam

¹⁴² Marcinkus, D. (2014, 29. augusts). Vēlas aizstāvēt zinātni. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁴³ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁴⁴ Turpat.

¹⁴⁵ Turpat.

¹⁴⁶ Turpat.

4.1. tabulas turpinājums		
Nosaukšana	Apgalvojums	Argumentācija
		pasargāt tās, nepaliksim vienaldzīgi, bet rīkosimies!" ¹⁴⁷
		"[...] mirkli apstāties un saprast- ar ko mēs <i>barojam</i> savus bērnus, savu jaunatni, ģimenēs cits citu?" ¹⁴⁸
	Ģimene- valsts pamats	"[...] pievērstu gan darba devēju, gan sabiedrības uzmanību, un veicinātu komersantu līdzdalību ģimenes vērtību popularizēšanā." ¹⁴⁹
"[...] uzskata par vislabāko ģimeni." ¹⁵⁰	Ģimene ar ko lepoties	"Mazpulks viņu ģimenei uzdāvināja ābelīti [...]" ¹⁵¹
Ģimenes mantojums	"[...] mantojums jāpārņem skatoties, klausoties un darot. Ja kas neskaidrs- jautājat." ¹⁵²	"Es tā mācījos no savas mammas un vecāsmammas, un es tā mācīju savai meitai un mazmeitai. Tieši tāda ir mantojuma saglabāšanas visprecīzākā formula." ¹⁵³

Laikrakstā apgalvots, ka vislielākā no vērtībām ir ģimene. Tiek izteikts pieņēmums, ka Latvijas sabiedrības lielākā daļa joprojām atbalsta tradicionālas ģimenes vērtības.¹⁵⁴ Šo vērtību uzskaitījums nav veikts, tādējādi var secināt, ka raksta autors pieņem pašu par sevi saprotamu, ka katrai ģimenei ir savi vērtību principi. To apliecina arī apgalvojums: "Bērni tiek mācīti apšaubīt savas ģimenes tradicionālās vērtības, ignorēt vecākus un nepakļauties viņiem?"¹⁵⁵ Šeit gan ir pieminēts, ka mūsdienās normatīvie akti samazina vecāku ietekmi, tomēr atkal bez uzskaitījuma lietots jēdziens– ģimenes vērtības, kā pats par sevi saprotams, kuru papildina apzīmējums– tradicionālas. Tas vēl jo vairāk ļauj pieņemt, ka visiem būtu jāsaprot un jāzina, kas ir un kas nav tradicionālas vērtības. Raksts arī uzrunā vecākus un lūdz aizdomāties par to, ko ieaudzinām un kā izturamies pret saviem tuvākajiem cilvēkiem: "Mirkli apstāties un saprast– ar ko mēs *barojam* savus bērnus, savu jaunatni, ģimenēs cits

¹⁴⁷ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁴⁸ Maniņa, A. (2014, 15. aprīlis). Mūsu iekšējā brīvība. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁴⁹ Laikraksta „Saldus Zeme” redakcija. (2014, 5. jūn.). Īsumā: Godina ģimenēm draudzīgus uzņēmējus. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

¹⁵⁰ Vilmane, I. (2014, 21. februāris). Uz īlēnkalni var paļauties. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁵¹ Turpat.

¹⁵² Vilmane, I. (2014, 25. februāris). Lejaskurzemē vēl daudz kas neizšēkāts. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁵³ Turpat.

¹⁵⁴ Samauska, I. . (2014, 28. februāris). 2.84 EUR par bērna dvēseli. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁵⁵ Turpat.

ciņu?"¹⁵⁶ Šeit lomu spēlē arī paši mediji, kuri bieži vien tiek vainoti pie cilvēku specifiskās uzvedības un sabiedrības morāles un vērtību sabrukuma.¹⁵⁷

Ģimenes vērtības ir reprezentētas kā būtiskas arī valsts līmenī, un avīzē ir izteikts aicinājums ģimenes vērtības popularizēt un pievērst tām uzmanību gan darba devēju, gan sabiedrības acīs un veicināt komersantu līdzdalību ģimenes vērtību popularizēšanā.¹⁵⁸ Tas nozīmē, ka tiek pievērstas lasītāja uzmanība, un cilvēks izlasot rakstu, iespējams, aizdomājas par savu ģimeni un par to, kādas vērtības pieņemtas viņa ģimenē.

Arī ģimenes mantojums, kas šajā gadījumā nav mantisks, bet intelektuāls un garīgs, pieņemts kā ģimenes vērtība, kura pārmantojama no vecākiem: "Es tā mācījos no savas mammas un vecāsmammas, un es tā mācīju savai meitai un mazmeitai. Tieši tāda ir mantojuma saglabāšanas visprecīzākā formula."¹⁵⁹ Tātad tiek reprezentēts, ka ģimenes vērtība ir vecāki un viņi šīs vērtības ieaudzina savās atvasēs, kā arī bērniem tās no vecākiem jāpārmanto.

Kā jau darba autore skaidroja teorētiskajā daļā, mediji kalpo kā sabiedrībai svarīgo kultūras simbolu sargi. Šajā lomā medijiem ir uzticēts saglabāt sabiedrības simbolus, pasargāt un tos atbildīgi lietot. Ģimenes piederība, sasniegumi, finansiālais stāvoklis, prestižs un smags darbs ir visas vērtības, kurām ir zināma nozīme lielākajai daļai cilvēku. Ģimenes vērtības ir tās, kuras vairums vecāku vēlas iemiesot savos bērnos.¹⁶⁰

Laikrakstā "Saldus Zeme" jēdzienam "ģimenes vērtības" diskursīvajā izpratnē galvenokārt tiek uzsvērts, ka ģimene pati ir vērtība. Šis jēdziens netiek sīkāk paskaidrots, tomēr noprotams, ka cilvēkam tās ir svarīgas un jāprot saglabāt. Rakstu autori, runājot par ģimenes vērtībām, lielākoties lieto pozitīvus apgalvojumus un izteicienus, piemēram, raksta varones gadus veco meitiņu nosaucot par ūdenszālīti.¹⁶¹ Reprezentācijas pētnieks S. Hols reprezentāciju definē kā nozīmes radīšanu ar valodas palīdzību.¹⁶² Šajā gadījumā žurnālists bērnu noraksturo ar noteiktu vārdu, kurš lasītājam reprezentē konkrētu nozīmi un ļauj nojaust meitenītes raksturu un izturēšanos.

Pētniece L. Uzule skaidro, ka medijiem jābūt atbildīgiem, jo tie lielā mērā veido sabiedrības vērtību un pārliecību sistēmu. Profesionālo pamatprincipu un mediju atbildīguma ievērošana veicina ne vien žurnālistikas profesionalitātes paaugstināšanos, bet arī sekmē

¹⁵⁶ Maniņa, A. (2014, 15. aprīlis). Mūsu iekšējā brīvība. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁵⁷ Traudt, P. (2005). *Media, audiences, effects*. P. 1.

¹⁵⁸ Laikraksta „Saldus Zeme” redakcija. (2014, 5. jūn.). Īsumā: Godina ģimenēm draudzīgus uzņēmējus. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

¹⁵⁹ Vilmane, I. (2014, 25. februāris). Lejaskurzēm vēl daudz kas neizšēkās. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁶⁰ Shockley- Zalabak, P.S. (2006). *Fundamentals of communication*. P. 106.

¹⁶¹ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁶² Hall, S.etc. (2013/1997). *Representation*. London: Sage publication. P. 1.

sabiedrības morālo vērtību attīstību.¹⁶³ Tas nozīmē, ka ģimenes vērtību reprezentācija savā veidā var ietekmēt lasītāju vērtību sistēmu. Vairākas reizes lasot publikācijas, kurās par vērtību izcelta tieši ģimene, arī lasītājs ģimeni var pieņemt kā vērtību.

4.2.2. Ģimenes lomas diskurss

Publikācijās ģimenei tiek piešķirta būtiska loma cilvēka dzīvē, to var secināt, analizējot DVA nosaukšanas stratēģiju "Ģimenes loma" un apgalvojuma stratēģijas "Ģimene–vērtība", "Ģimene– valsts pamats" un "Ģimenes nozīme" (sk. 4.2. tabulu).

4.2. tabula

Ģimenes lomas reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā

Nosaukšana	Apgalvojums	Argumentācija
"ģimene ir svarīga" ¹⁶⁴	Ģimene–vērtība	"Manā skatījumā ģimene ir kas stabilāks un vērtīgāks nekā tikai kopā dzīvošana." ¹⁶⁵
	"[...] pirmajā vietā ir ģimene, un pārējais tai pakārtots." ¹⁶⁶	"[...] viņas dzīve ir veltīta ģimenei." ¹⁶⁷ "Ja katram ģimene būs pirmajā vietā, tad arī viss pārējais izdosies." ¹⁶⁸
	"Tā viss tinas ap ģimeni, no tās sākas un tajā satek." ¹⁶⁹	"Savus bērnus un mazbērnus viņa domās skauj ik rītu un vakaru savā Ķeņa lūgšanā." ¹⁷⁰
	"Mani iepriecina ģimene." ¹⁷¹	"Priecājos, ka vecākā meita no skolas atnes desmitnieku, ka meitenēm ir labi panākumi dejošanā, ka veicas konkursos." ¹⁷²
		"Akvavitamīns kļuvis par manu otro ģimeni." ¹⁷³
Ģimenes atbalsts	"[...] uzsver, ka jebkurā gadījumā ļoti nozīmīgs ir atbalsts ģimenē." ¹⁷⁴	"Lai vecāki nevis nosoda, bet saka: „Mēs tev palīdzēsim.” ¹⁷⁵
	"Ģimene mani atbalstīja." ¹⁷⁶	"[...] kad apspriežas visa ģimene." ¹⁷⁷

¹⁶³ Uzule, L. (2012). Kurzemes reģionālie laikraksti – novada identitātes veidotāji: laikraksta "Saldus Zeme" piemērs. Grām.: Lāms, E. (sast.). *Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. Nacionālās identitātes meklējumi Baltijas literatūrā un kultūrā: Stabils, mainīgais, zaudētais (17. rakstu krājums)*. Liepāja: LiePA. 284–289. lpp.

¹⁶⁴ Kleinberga, S. (2014, 5. decembris). Svinīgu ceremoniju piedāvā par brīvu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁶⁵ Turpat.

¹⁶⁶ Lākute, Z. (2014, 19. decembris). Šogad ir divas supermammās. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁶⁷ Turpat.

¹⁶⁸ Turpat.

¹⁶⁹ Maniņa, A. (2014, 4. februāris). Saviem miljoniem tuvumā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

¹⁷⁰ Turpat.

¹⁷¹ Marcinkus, D. (2014, 5. decembris). „Rezultāts un gandarījums nav viens un tas pats”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁷² Turpat.

¹⁷³ Valkīra, A. (2014, 25. aprīlis). Ziemas peldētāji sacenšas pie polārā loka. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁷⁴ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrašas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁷⁵ Turpat.

¹⁷⁶ Valkīra, A. (2014, 25. aprīlis). Ziemas peldētāji sacenšas pie polārā loka. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁷⁷ Kļaviņa, T. (2014, 24. oktobris). „Man patīk mani lauki un mana Jaunauce”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

4.2.tabulas turpinājums		
Nosaukšana	Apgalvojums	Argumentācija
Ģimenes saites	"Ģimenes saites ir pats pamats." ¹⁷⁸	"Tēvu un vectēvu prasmes un padomus jaunie nesmādē un ir pateicīgi par palīdzību." ¹⁷⁹
Audzģimenes loma	"Audzģimenes bērniem sniedz ģimenisko siltumu." ¹⁸⁰	"Audzģimenē iemācās sadzīvot ar vecākiem, dalīties ar citiem bērniem, redz, kāda ir normāla ģimenes ikdiena." ¹⁸¹
	"Būt par audzģimeni ir darbs." ¹⁸²	"Bērnam jābūt paēdušiem, tīrās drēbēs un tīriem, jāraugās, lai istabā nevaldītu haoss, bērni ierastu sakārtot mantas un saklāt guļvietu, izmācītos." ¹⁸³
	"[...] audzģimenes bērniem iedevušas nākotni." ¹⁸⁴	"Parasti īstie tēvs un māte par savām atvasēm neliekas ne zinis." ¹⁸⁵
Ģimenes nozīmīgums	"Viss sākas ar ģimeni un vecāku attieksmi." ¹⁸⁶	"Viņiem jābūt ļoti uzmanīgiem [...] jāvēršas pie palīdzības." "[...] skumdina situācijas, kurās vecāki nolaiž rokas un atzīst, ka bērna uzvedību nespēj ietekmēt." ¹⁸⁷
	"Problēmas sakne bieži vien ir ģimenē." ¹⁸⁸	"Bēdīgi, ka vienmēr jābūt nopietnam gadījumam, lai vecākiem sāktu atvērties acis." ¹⁸⁹
	"Varbūt nelaimes sakne ir ģimenē?" ¹⁹⁰	"Kā lai iemāca kārtīgi strādāt, ja to neprasa un nerāda ģimenē?" ¹⁹¹
	"Ģimenes loma ir pilnīgi degradējusies." ¹⁹²	"Bērniem netiek audzināts darbs, atbildības izjūta." "Ir jāsak no saknēm, ar pareizu pamatu ielikšanu." ¹⁹³
	Ģimenes-valsts pamats	"Latvijā būtu pavisam cita situācija, ja valsts reāli rūpētos par ģimenēm." ¹⁹⁴

Avīzē "Saldus Zeme" teikts, ka ģimene ir svarīga.¹⁹⁵ Par ģimeni jāuzskata ne tikai cilvēkus, kuri dzīvo kopā, bet uz to jāraugās kā uz ko vērtīgu un nozīmīgu: "Manā skatījumā

¹⁷⁸ Lākute, Z. (2014, 27. jūn.). Jāiestāda vēl viens koks. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁷⁹ Valkīra, A. (2014, 27. jūn.). „Ar motokrosu dzīve trīsreiz skaistāka!”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁸⁰ Kļaviņa, T. (2014, 12. decembris). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁸¹ Turpat.

¹⁸² Kļaviņa, T. (2014, 12. decembris). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁸³ Turpat.

¹⁸⁴ Maniņa, A. (2014, 30. oktobris). „Mūsu uzdevums ir sēt labās sēklas”. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

¹⁸⁵ Kļaviņa, T. (2014, 12. decembris). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁸⁶ Maniņa, A. (2014, 11. aprīlis). Atrod sapīpējušos guļam uz ielas. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁸⁷ Turpat.

¹⁸⁸ Turpat.

¹⁸⁹ Turpat.

¹⁹⁰ Kļaviņa, T. (2014, 11. aprīlis). Kāpēc mūs nesaprot? *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁹¹ Laikraksta „Saldus Zeme” redakcija. (2014, 17. jūn.). Daudziem jaunajiem- nospļauties. *Saldus Zeme*. 12.

lpp.

¹⁹² Lākute, Z. (2014, 27. jūn.). Jāiestāda vēl viens koks. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁹³ Turpat.

¹⁹⁴ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁹⁵ Kleinberga, S. (2014, 5. decembris). Svinīgu ceremoniju piedāvā par brīvu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

ģimene ir kas stabilāks un vērtīgāks nekā tikai kopā dzīvošana."¹⁹⁶ Tas sasaucas ar to, ka lielākoties atspoguļoti oficiāli reģistrēti pāri, reprezentējot ģimenes un laulības nozīmīgumu. Tiek arī apgalvots, ka ģimene ir pirmajā vietā un tai viss pārējais tiek pakārtots.¹⁹⁷ Tas reprezentē ģimenes lomu kā galveno cilvēka dzīvē un kā svarīgāko tās daļu. To pierāda arī rakstā ietvertais arguments— ja katram cilvēkam ģimene būtu pirmajā vietā, tad viss pārējais izdotos.¹⁹⁸ Šis arguments lasītāju pamāca un aicina pārdomāt savas prioritātes. To pastiprina laikrakstā teiktais: "Savus bērnus un mazbērnus viņa domās skauj ik rītu un vakaru savā Ķeņča lūgšanā."¹⁹⁹ Tātad avīzē reprezentēts, ka domās kopā ar saviem tuvajiem cilvēks ik katru brīdi.

Intervējamais uz žurnālista jautājumu— Kas jūs spēj nokaitināt un kas— iepriecināt, atbildēja: "Mani iepriecina ģimene."²⁰⁰ Reprezentēts, ka ģimene sniedz pozitīvas emocijas, kurām nepieciešami ikdienišķi dzīves mirkli: "Priecājos, ka vecākā meita no skolas atnes desmitnieku, ka meitenēm ir labi panākumi dejošanā, ka veicas konkursos."²⁰¹ Laikraksts tādējādi sniedz ieskatu ģimenes ikdienas dzīvē un uzsver tās lomu un nozīmīgumu, to, ka cilvēks ir gandarīts par katru savas ģimenes locekļa paveikt un sasniegto.

Ne tikai radinieki var tikt nosaukti par ģimeni, bet arī cilvēka aizraušanās un hobiji ieņem ģimenes lomu, piemēram, kāda intervētā sieviete apgalvo: "*Akvavitamīns* kļuvis par manu otro ģimeni."²⁰² Kā jau skaidrots konteksta daļā, kad cilvēki runā par ģimeni, tas var nozīmēt sen mirušu senčus, šķirtus cilvēkus, kuri dzīvo atsevišķi, neprecētus partnerus vai draugus, kuri ir ļoti tuvi utt.²⁰³ Šajā piemērā stāstīts par cilvēka hobiju. Tas ir ģimenes veids, kuru sauc— izvēles ģimene, kas tiek uzskatīta par ģimeni, neskatoties uz ģenētisko saderību.²⁰⁴ Personai konkrētā cilvēku grupa asociējas ar ģimeni un sajūtām, kuras tā sniedz. Tādējādi laikrakstā izprotams, ka cilvēkam ir būtiski justies iederīgam un piederēt pie ģimenes.

Būtiska loma ir arī ģimenes saitēm, kuras "*Saldus Zemē*" nosauktas par ģimenes pamatu. Tas argumentēts ar vecāku un vecvecāku nozīmi, kuri sniedz padomus: "Tēvu un vectēvu prasmes un padomus jaunie nesmādē un ir pateicīgi par palīdzību."²⁰⁵

Laikraksts reprezentē ideālas ģimenes modeli, kurā bērni mājas nes labas atzīmes vecākiem par prieku un jaunieši pieņem vecāku padomus, jo par ģimenes strīdiem lasāms

¹⁹⁶ Kleinberga, S. (2014, 5. decembris). Svinīgu ceremoniju piedāvā par brīvu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁹⁷ Lākute, Z. (2014, 19. decembris). Šogad ir divas supermammās. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

¹⁹⁸ Turpat..

¹⁹⁹ Maniņa, A. (2014, 4. februāris). Saviem miljoniem tuvumā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

²⁰⁰ Marcinkus, D. (2014, 5. decembris). „Rezultāts un gandarījums nav viens un tas pats”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁰¹ Turpat.

²⁰² Valkīra, A. (2014, 25. aprīlis). Ziemas peldētāji sacenšas pie polārā loka. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁰³ Scott, J., Treas, J., Richards, M. (2004). *The blackwell companion to the sociology of families*. USA: Blackwell publishing. P. 34.

²⁰⁴ Duck, S., T. McMahan, D. (2015). *Communication in everyday life*. P. 157.

²⁰⁵ Valkīra, A. (2014, 27. jūn.). „Ar motokrosu dzīve trīsreiz skaistāka!”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

salīdzinoši daudz mazāk. Darba autore secina, ka reģionālais medijs lasītājus informē par notikumiem, šajā gadījumā ģimenēm, kuras mazākā kopienā lielākoties viens otru pazīst, tādējādi rakstu autori cenšas ģimenes reprezentēt pēc iespējas labāk, neatainojot negatīvās iezīmes.

Vēl viena no svarīgām ģimenes lomām, kuras reprezentē laikraksts, ir ģimenes atbalsts, akcentējot tā nozīmīgumu.²⁰⁶ Atbalsts tiek uzsvērts pat kā "ļoti nozīmīgs". Laikrakstā lasāms, ka ģimenes pirms lēmumu izdarīšanas savā starpā apspriežas un vienkopus nonāk pie pareizā risinājuma, reprezentējot to, ka ģimenes locekļiem lielu lomu spēlē ģimenes viedoklis.

Ģimenes lomu avīzes reprezentē arī caur audžuģimeņu dzīves stāstiem, skaidrojot, cik svarīgi bērnam ir just ģimeni sev līdzās. Audžuģimenes laikraksta atainojumā spēj bērniem sniegt ģimenisko siltumu.²⁰⁷ Ģimenes iemāca arī sadzīvot un dalīties: "Audžuģimenē iemācās sadzīvot ar vecākiem, dalīties ar citiem bērniem, redz, kāda ir normāla ģimenes ikdiena."²⁰⁸ Šajā argumentācijā lietots jēdziens – normāla ģimene, no kura var saprast, ka normāla ģimene ir tā, kurā bērns māc sadzīvot ar saviem vecākiem un dalīties ar citiem bērniem. Tas savā veidā pamāca lasītāju. Lietots arī spēcīgs apgalvojums: "Audžuģimenes bērniem iedevušas nākotni."²⁰⁹ Saprotot, ka no ģimenes ir atkarīga cilvēka turpmākā dzīve. Apgalvojumu apstiprina arī spēcīgs un negatīvs arguments, kurš ataino pretstatu tā sauktajai "normālajai ģimenei": "Parasti īstie tēvs un māte par savām atvasēm neliekas ne zinīs."²¹⁰

Tomēr nedaudz ģimenes lomu laikraksts reprezentē arī caur negatīviem piemēriem, piemēram, apgalvojot, ka problēmas sakne bieži vien ir meklējama ģimenē.²¹¹ Tas parāda, ka ģimene var sniegt ne tikai pareizu piemēru, bet arī ieaudzināt nevēlamas īpašības: "Kā lai iemāca kārtīgi strādāt, ja to neprasa un nerāda ģimenē?"²¹² Tātad var secināt, ka laikraksta atainojumā ģimenes piemērs ieņem būtisku lomu tajā, kā cilvēks komunicēs un izturēsies pret apkārtējiem. Pie tā galvenokārt tiek vainoti vecāki, kur neapzinās nepareizo audzināšanu: "Skumdina situācijas, kurās vecāki nolaiž rokas un atzīst, ka bērna uzvedību nespēj ietekmēt."²¹³

Laikrakstā lasāms arī skarbs apgalvojums, ka: "ģimenes loma ir pilnīgi degradējusies."²¹⁴ Tas argumentēts ar to, ka vecāki bērniem neieaudzina atbildības sajūtu un pareizu attieksmi pret darbu. Rakstā lasāms arī šīs problēmas iespējamais vaininieks: "Latvijā

²⁰⁶ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrāsas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁰⁷ Kļaviņa, T. (2014, 12. decembris). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁰⁸ Turpat.

²⁰⁹ Maniņa, A. (2014, 30. oktobris). „Mūsu uzdevums ir sēt labās sēklas”. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

²¹⁰ Kļaviņa, T. (2014, 12. decembris). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²¹¹ Maniņa, A. (2014, 11. aprīlis). Atrod sapīpējušos guļam uz ielas. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²¹² Laikraksta „Saldus Zeme” redakcija. (2014, 17. jūn.). Daudziem jaunajiem- nospļauties. *Saldus Zeme*. 12.

lpp.

²¹³ Maniņa, A. (2014, 11. aprīlis). Atrod sapīpējušos guļam uz ielas. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²¹⁴ Lākute, Z. (2014, 27. jūn.). Jāiestāda vēl viens koks. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

būtu pavisam cita situācija, ja valsts reāli rūpētos par ģimenēm."²¹⁵ Jāsecina, ka ģimene kā valsts pamats šajā situācijā argumentēta pretēji- valsts pietiekami nerūpējas par ģimenēm, tādējādi degradējot tās.

Kopumā darba autore secina, ka ģimenes lomu laikraksts parāda lielākoties caur tradicionālu ģimeņu modeļiem, reprezentējot ideālo ģimeni, kurā visi viens otru respektē. Daudz mazāk stāstot par ģimeņu strīdiem, tos avīzē nerepresentējot caur konkrētu ģimeņu stāstiem, bet vispārīgi.

Ģimenes lomas reprezentēšana ir lietderīga, jo cilvēki reaģē un pievērš uzmanību medijos redzētajam vai dzirdētajam. Cilvēku prāti ir pilni ar mediju atvasinātu informāciju un iespaidiem.²¹⁶ Tāpēc laikrakstā redzētais lasītājam ļauj izvērtēt, kādu lomu ģimene ieņem viņa dzīvē.

4.2.1. Ģimenes apstākļu diskurss

Laikraksts "Saldus Zeme" pieskaras arī jautājumam par ģimeņu dzīvošanas apstākļiem, runājot par ģimeņu problēmām un finansiālo stāvokli. To var secināt, analizējot DVA nosaukšanas stratēģiju "Ģimenes apstākļi" un apgalvojuma stratēģijas "Ģimenes problēmas", "Ģimene- valsts pamats" un "Ģimenes finansiālais stāvoklis" (sk. 4.3. tabulu).

4.3. tabula

Ģimenes apstākļu reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā

Apgalvošana	Argumentēšana
"Ģimene dzīvo pieticīgi [...]" ²¹⁷	"Varbūt kādreiz nav bijis maizes, bet tā bijis ļoti, ļoti reti. Izstikt var, ja prātīgi dzīvo." ²¹⁸
"[...] ģimeņu finansiālā situācija ir atšķirīga, dažkārt-smaga." ²¹⁹	"Mājās daudzi, iespējams, ar ēdienu netiek lutināti [...] nez vai viņiem ceļ galdā tik daudzveidīgu maltīti." ²²⁰
	"Latvijā ģimenes finansēšanas modelis rodas nejauši, ir iztaustīts reizē ar partnera raksturu un uzvedības īpašībām." ²²¹

²¹⁵ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²¹⁶ McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory*. (6th ed.). Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications. P. 454.

²¹⁷ Kleinberga, S. (2014, 21. februāris). Māmiņa, kas ļoti vēlas savu traktoru. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²¹⁸ Turpat.

²¹⁹ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Ēst zupu var ieradināt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²²⁰ Maniņa, A. (2014, 17. aprīlis). „Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²²¹ Vilmane, I. (2014, 6. februāris). Nauda smird, bēg, guļ... *Saldus Zeme*. 8. lpp.

4.3.tabulas turpinājums	
Apgalvošana	Argumentēšana
"[...] ja nevar dzīvot "normāli", tad nevajag dzemdēt bērnus." ²²²	"Tas nav pareizi. Dvēselīte nav ilgi maza, un ir prieks censties un pūlēties bērniem." ²²³
"Atbalsta jaunās ģimenes." ²²⁴	"Kad piedzimst bērniņš, maksājam vienreizēju 143 eiro pabalstu [...]" ²²⁵
"[...] konflikti ir jebkurā ģimenē." ²²⁶	"Daudzkārt problēmas rodas no pārpratumiem, jo viens otru neesam iepazīnuši." ²²⁷
"Vardarbību pret sievieti ģimenē bieži uzskata par privātu situāciju." ²²⁸	"Sieviete pēc ģimenes strīda iedzērusi dažādus medikamentus un alkoholu." ²²⁹ "[...] sievieti bija piekāvis vīrs un viņa, ar brūci sejā nogādāta Saldus medicīnas centrā." ²³⁰
"[...] jaunieši stāstījuši, ka ir sarežģījumi ģimenē [...]" ²³¹	"[...] visos laikos ģimenes ir bijušas dažādas un vecāki gan ir izcili rūpējušies par saviem bērniem, gan arī bijuši pavirši." ²³²

Aprakstos un intervijās, kurās runāts gan par konkrētu ģimeni, gan par ģimeņu situāciju kopumā, viens no sarunas tematiem ir ģimenes apstākļi. Rakstā izskan apgalvojums: "Ģimeņu finansiālā situācija ir atšķirīga, dažkārt – smaga."²³³ Kādā citā no laikrakstā publicētajiem materiāliem tiek dots arī konkrētas ģimenes piemērs, kurā teikts, ka ģimene dzīvo pieticīgi.²³⁴ Tiek arī paskaidros, kas ir pieticīga dzīvošana: "Varbūt kādreiz nav bijis maizes, bet tā bijis ļoti, ļoti reti. Iztikot var, ja prātīgi dzīvo."²³⁵ Šādi reprezentējot Saldus novada ģimenes, laikraksts lasītājiem sniedz kopainu par ģimeņu situāciju un apstākļiem, to nenoklusējot un publicējot tikai rakstus par ģimenēm, kurām naudas jautājums nesagādā nekādas problēmas.

"Atbalsta jaunās ģimenes,"²³⁶ laikraksts informē arī par valsts palīdzību ģimenēm. Tiek nosauktas precīzas naudas summas: "Kad piedzimst bērniņš, maksājam vienreizēju 143 eiro pabalstu."²³⁷ Darba autore uzskata, ka šādu datu sniegšana kalpo gan kā pierādījums tam, ka valsts atbalsta ģimenes, gan kā informācija ģimenēm un topošajiem, jaunajiem vecākiem, lai izvērtētu ģimenes finansiālo stāvokli. Reģionālā avīze ir avots, kurš palīdz orientēties jaunākajās likumu izmaiņās un valsts notikumos. Kā jau autore skaidrojusi darba konteksta

²²² Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²²³ Turpat.

²²⁴ Lākute, Z. (2014, 8. augusts). Kā atbalsta jaunās ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²²⁵ Turpat.

²²⁶ Maniņa, A. (2014, 17. aprīlis). „Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²²⁷ Turpat.

²²⁸ Vilmane, I. (2014, 8. augusts). Cīnās par sievieti sišanu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²²⁹ Kleinberga, S. (2014, 15. aprīlis). Iekož čūska. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²³⁰ Kleinberga, S. (2014, 18. februāris). Dzērumā piekauj sievu, brāli. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²³¹ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrašas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²³² Maniņa, A. (2014, 20. februāris). Audzinātājas un auklītes ir mammas vietā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

²³³ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Ēst zupu var ieradināt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²³⁴ Kleinberga, S. (2014, 21. februāris). Māmiņa, kas ļoti vēlas savu traktoru. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²³⁵ Turpat.

²³⁶ Lākute, Z. (2014, 8. augusts). Kā atbalsta jaunās ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²³⁷ Turpat.

daļā, ģimene ir sociāla konstrukcij– centrālais kultūras un dzīves aspekts.²³⁸ Institūcijas tām piešķir nodokļu atvieglojumus. Ģimeņu komunikācija ir kļuvusi par aktuālu tēmu, daļēji tāpēc, ka ģimene ir primārais avots dominējošajiem socializācijas modeļiem.²³⁹ Tāpēc arī ir nozīmīgi, ka laikraksts informē par valstī notiekošo, reprezentējot valsts atbalstu.

Kāds no intervējamajiem izteicis skarbu apgalvojumu: "Ja nevar dzīvot "normāli", tad nevajag dzemdēt bērnus."²⁴⁰ Publicējot šādu viedokli, laikraksts nebaidās atspoguļot dažādus uzskatus, kas valda sabiedrībā. Tas ir arī kā mājiens par to, cik būtiski ir labi ģimenes apstākļi, lai pilnvērtīgi izaudzinātu bērnus.

Laikraksta "Saldus Zeme" žurnālisti veikuši intervijas ar sociālajiem darbiniekiem un psihologiem, kuru viedoklis ietverts rakstos. Viens no tematiem, par kuriem lasāms avīzē, ir ģimenes problēmas un konflikti. Apgalvots, ka konflikti ir jebkurā ģimenē,²⁴¹ argumentējot, ka šīs problēmas visbiežāk rodas no pārpratumiem, jo cilvēki viens otru nav iepazīnuši.²⁴² Ar šādu rakstu palīdzību tiek reprezentēti risinājumi ģimenes iekšējām nesaskaņām, jo bieži vien, kā jau darba autore iepriekš aprakstīja, laikraksta ziņu rubrikā pie Saldus novada notikumu apskata lasāms par starpgadījumiem ģimenes lokā, piemēram: "Sieviete pēc ģimenes strīda iedzērusi dažādus medikamentus un alkoholu,"²⁴³ vai "Sievieti bija piekāvis vīrs un viņa, ar brūci sejā nogādāta Saldus medicīnas centrā."²⁴⁴ Izteikta ir vīrieša vardarbība pret sievieti, kurai rasts arī izskaidrojums: "Vardarbību pret sievieti ģimenē bieži uzskata par privātu situāciju."²⁴⁵ Tas liecina, ka ģimeņu problēmas ģimenes locekļi nelabprāt vēlas stāstīt citiem un risināt skaļi, piemēram, ar laikraksta starpniecību. Starpgadījumus, kuros iesaistīta policija, laikraksts lielākoties šo ziņu saturu ataino ar kodolīgu informāciju, nesniedzot sīkākus paskaidrojumus, piemēram: "Dzīvoklī bija izcēlies ģimenes strīds. Bija pārrunas."²⁴⁶

Avīzes saturā arī bērni mēdz sūdzēties par konfliktiem un sarežģījumiem ģimenē.²⁴⁷ Tas argumentēts: "Visos laikos ģimenes ir bijušas dažādas un vecāki gan ir izcili rūpējušies par saviem bērniem, gan arī bijuši pavirši."²⁴⁸ Laikraksts ģimenes apstākļus necenšas noslēpt, bet uzsver, ka ģimenes ir dažādas, veicinot uzskatu, ka dažas nebūšanas ģimenē nav nekas neatrisināms.

²³⁸ Knox, D., Schacht, C. (1999). *Marriage and the family*. USA: Wads worth publishing company. P. 5.

²³⁹ Duck, S., T. McMahan, D. (2015). *Communication in everyday life*. Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications. P. 155.

²⁴⁰ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁴¹ Maniņa, A. (2014, 17. aprīlis). „Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁴² Turpat.

²⁴³ Kleinberga, S. (2014, 15. aprīlis). Iekož čūska. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁴⁴ Kleinberga, S. (2014, 18. februāris). Dzērumā piekauj sievu, brāli. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁴⁵ Vilmane, I. (2014, 8. augusts). Cīnās par sieviešu sišanu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁴⁶ Kleinberga, S. (2014, 3. aprīlis). Par suņa uzvedību atbild saimnieks. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁴⁷ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrašas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁴⁸ Maniņa, A. (2014, 20. februāris). Audzinātājas un auklītes ir mamma vietā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

Kopumā darba autore secina, rakstu autori pievērš uzmanību ģimeņu apstākļu jautājumam. Laikrakstā lasāmi arī negatīvi ģimeņu apstākļu piemēri, bet konfliktsituācijām ģimenē meklēti risinājumi, tomēr tie nav reprezentēti caur konkrētu un zināmu ģimeņu piemēriem. Ģimenes apstākļi reprezentēti kā būtiski un nozīmīgi, lai radītu pēcnācējus un spētu pilnvērtīgi par tiem rūpēties.

4.2.4. Vecāku diskurss

Nenoliedzami, laikraksts kā vienu no ģimenes būtiskākajām sastāvdaļām reprezentē vecākus un to apliecina DVA nosaukšanas stratēģija "Vecāki" un apgalvojuma stratēģijas "Ģimenes nozīme", "Ģimenes problēmas", "Ģimene – vērtība" un "Ģimenes – slogs" (sk. 4.4. tabulu).

Avīzē lasāms apgalvojums, kurā teikts, ka vecāku loma ir nozīmīga un ²⁴⁹ viņi ir tie, kuri pieņem svarīgus lēmumus.²⁵⁰ Šie apgalvojumi reprezentē vecāku ietekmi uz bērna dzīvi, jo kā argumentēts vienā no rakstiem, vecāki ir tie, kuri bērnam iemāca atšķirt ļauno no labā un iemāca mīlēt.²⁵¹ Tas reprezentē, ka bērns ņem piemēru un mācās no savā ģimenē redzētā un piedzīvotā, galvenokārt no saviem vecākiem.

To apliecina arī teorētiskajā daļā aprakstītā informācija par to, ka cilvēks vērtības iegūst jau agrā dzīves sākumā un to turpina darīt vairāku gadu garumā, uzsūc nepieciešamo informāciju no apkārt esošā un, protams, no vecākiem, kuri ir kā sava veida varoņi.²⁵²

"Mana misija ir bijusi izaudzināt bērnus,"²⁵³ viens no spēcīgiem apgalvojumiem, kurš publicēts laikrakstā un tikpat spilgti arī argumentēts – mīli savu tuvāko kā sevi pašu.²⁵⁴ Lasītājam caur šāda veida izteikumiem tiek definēts cilvēka pienākums, dzīves svarīgākais uzdevums – bērna audzināšana: "Radīt bērnus vecākiem nozīmē savas vēlmes atvirzīt, bet viņu vajadzības nolikt priekšplānā."²⁵⁵ Bērnu audzināšana nodēvēta par smagāko darbu pasaulē.²⁵⁶ Darba autore domā, ka šie apgalvojumi pierāda cik liela un nozīmīga ir ģimene un cik daudz laika un spēka tai nepieciešams ziedot.

Ģimenes nozīme reprezentēta arī caur pieaugušu atvašu izteiktajiem argumentiem: "Mamma joprojām ir mans glābējs, stiprais plecs."²⁵⁷ Vecāki sniedz atbildes uz bērnu

²⁴⁹ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrašas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁵⁰ Marcinkus, D. (2014, 1. augusts). Palīdz izprast, kā grūtniecību uztver ķermenis un prāts. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁵¹ Maniņa, A. (2014, 3. jūn.). „Es būtu priecīga, ja kādu interesētu mans bērns”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁵² Hofstede, G.J., (2005). *Cultures and organizations*. P. 404.

²⁵³ Maniņa, A. (2014, 22. augusts). Dzīve raiba kā musturdeķis. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁵⁴ Turpat.

²⁵⁵ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁵⁶ Turpat..

²⁵⁷ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

jautājumiem un ir kā bērna "aizmugure" jebkurā vecumā un dzīves situācijā,²⁵⁸ kā pateicību saņemot emocionālu gandarījumu, kurš atspēko iepriekš minēto bērna audzināšanas smagumu un vecākiem vislielāko gandarījumu sagādā bērna pateiktais paldies.²⁵⁹

Vēl viens aspekts, kurš reprezentē ģimenes nozīmi, ir interešu pārmantošana no vecākiem.²⁶⁰ "Lasīja mamma dienasgrāmatas, saprata, ka romantiskā stīga ir pārmantota,"²⁶¹ šis teikums apstiprina jau iepriekš minēto vecāka rādīto piemēru, jo, ja vecākiem nekas neinteresē, tad arī bērniem nekas neinteresē.²⁶² To apstiprina argumentācija, ka vecāki daudz palīdz un atbalsta dēlu, pamācot, ka iesākto nevajag pamest.²⁶³ Tā ir arī viena no vērtībām, kuru vecāki vēlas iemiesot bērnos un to uzskaitījis pētnieks D. Knoks – nodarboties ar kaut ko, pat ja tas kļūst par smagu; strādājot ar grūtībām veidot raksturu, lojalitāti un respektu.²⁶⁴

Vecākus laikraksts arī uzrunā un pamāca: "Vecākiem vajag dibināt kontaktu ar savu bērnu un iesaistīt aktivitātēs."²⁶⁵ Lasot šos rakstus, lasītājam tiek sniegts piemērs, kurš stāsta par kopā pavadīto laiku ar bērniem spēlējot spēles.²⁶⁶

Reprezentēts arī ģimenes modelis, kurā iedalīta sieviešu un vīrieša loma un nozīme ģimenē, piemēram, esot maldīgi uzskatīt, ka mamma ir galvenā bērnu auklētāja un audzinātāja,²⁶⁷ vīrietim ir jāuzņemas atbildība gan par sievu, gan bērniem.²⁶⁸ Tas arī pamatots un vairākas reizes argumentēts: "Mums trīs bērni ir tikai tāpēc, ka man blakus ir atbildīgs vīrs."²⁶⁹ Pēc publikācijām var spriest, ka laikraksts ataino pozitīvo, vēlamo un tradicionālo ģimenes paraugu, kurā katram ģimenes loceklim ir savi pienākumi un atbildība. Laikraksts atspoguļo, ka visiem ir jāiesaistās ģimenes darbos, tādējādi reprezentējot ģimenes modeli, kurā sievietai ir savi mājas pienākumi, vīram smagākie darbi un bērniem ir jāpalīdz vecākiem. Kā arī iesaka vecākiem reģistrēt savu laulību: "Laulība jeb juridiski noformētas attiecības ir vienīgais veids, kā valsts var garantēt aizsardzību ģimenes locekļiem, kas nav asinsradnieki."²⁷⁰

Tomēr nedaudz laikraksts skar arī ģimenes problēmu jautājumu un nenoliedz, ka vecākiem ir sadzīviskas problēmas.²⁷¹ Apskatot diskursu "Ģimenes apstākļi", darba autore

²⁵⁸ Kļaviņa, T. (2014, 24. oktobris). „Man patīk mani lauki un mana Jaunaucē”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁵⁹ Maniņa, A. (2014, 11. februāris). Nīgrandes meitenes- mēģina un var! *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶⁰ Maniņa, A. (2014, 18. februāris). Paši sev treneri. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶¹ Maniņa, A. (2014, 4. februāris). Saviem miljoniem tuvumā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

²⁶² Valkīra, A. (2014, 30. decembris). No Anglijas brauc sportot uz Zaņu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶³ Maniņa, A. (2014, 18. februāris). Paši sev treneri. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶⁴ Knox, D., Schacht, C. (1999). *Marriage and the family*. USA: Wads worth publishing company. P. 183

²⁶⁵ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrašas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶⁶ Valkīra, A. (2014, 30. decembris). No Anglijas brauc sportot uz Zaņu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶⁷ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶⁸ Maniņa, A. (2014, 17. aprīlis). „Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁶⁹ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁷⁰ Marcinkus, D. (2014, 25. februāris). Precēties vai neprecēties- konsultēs notāri. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁷¹ Maniņa, A. (2014, 20. februāris). Audzinātājas un auklītes ir mamma vietā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

skaidroja, ka avīzes rubrikā "Ziņas" publicēti arī ģimeņu strīdu gadījumi, kas nesniedz sīkāku paskaidroju par notikušos. Šim jautājumam laikraksts plašāk pieskaras dažos apraksta veida materiālos, kuros teikts: "Vecāki kaunas, ka ģimenē notiek kas tāds."²⁷² Šajā situācijā risināts jautājums par vecāku cīņu ar bērna narkotisko vielu atkarībām. Laikraksts aicina vecākus pievērst lielāku uzmanību saviem bērniem un kļūt atbildīgākiem.²⁷³ Vienā no publikācijām lasāms viedoklis, kurā nojaušams, ka vecākiem ģimene un bērni ir slogs: "Velkot aiz rokas apmēram piecgadīgu bērnu, māte kļiedza uz viņu, kādēļ atstājis mantas un gājis meklēt viņu."²⁷⁴ Izteikts apgalvojums, ka ne visi vecāki novērtē savus bērnus un to, ka viņi ir veseli.²⁷⁵ Jāsecina, ka raksti reprezentē vecāku nolaidību, attieksmes un pienākumu trūkumu pret bērniem

Kopumā darba autore secina, ka laikraksts "Saldus Zeme" uzrunā savus lasītājus un ģimenes ar spilgtiem piemēriem no citu Saldus novada iedzīvotāju dzīvē, rakstot gan par emocionāliem un gandarījuma pilniem ģimeņu piemēriem, gan ģimeņu pārdzīvojumiem un problēmām. Lielākoties atainojot tradicionālu ģimenes modeli, kurā sievai un vīram iedalīti savi pienākumi. Mediju pētniece V. Zelče skaidro, cilvēki iekļaujas sabiedrībā un mijiedarbojas savā ciemā, pagastā, mazpilsētā vai pilsētā, viņi tiecas piederēt savai kopienai, kas veido piederības sajūtu, ļaujot socializēties ar apkaimē esošajiem ļaudīm. Piederība savai kopienai ļauj iekļauties lielākās un nozīmīgākās kopienās.²⁷⁶ Tādējādi laikrakstā aprakstītie ģimeņu piemēri sniedz iespēju lasītājam savā veidā iekļauties savā novadā un priecāties vai līdzīgi just novada ģimenēm.

4.4. tabula

Vecāku reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā

Apraksts	Argumentācija
"Vecāku loma ir nozīmīga." ²⁷⁷	"Kā šie vecāki iemācīs bērnam atšķirt ļaunumu, kā iemācīs mīlestību, ja paši neatšķirt labo no sliktā?" ²⁷⁸
"Lielākajai daļai vecāku tomēr rūp savi bērni [...]." ²⁷⁹	"[...] šāda attieksme tiek nodota no paaudzes paaudzē." ²⁸⁰
"Mana misija ir bijusi izaudzināt bērnus." ²⁸¹	"[...] bērnu audzināšanās jāievēro viens vienīgs bauslis- mīli savu tuvāko kā sevi pašu." ²⁸²

²⁷² Maniņa, A. (2014, 11. aprīlis). Atrod sapīpējušos guļam uz ielas. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁷³ Turpat.

²⁷⁴ Kleinberga, S. (2014, 30. decembris). Krastaistelefons@sz.lv. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁷⁵ Turpat.

²⁷⁶ Zelče, V. (2006). Lokālā prese – kopienas informācijas vides veidotāja. Grām.: I. Brikše (zin. red.). *Informācijas vide Latvijā: 21. gadsimta sākums*. Rīga: Zinātne, 146-147. lpp.

²⁷⁷ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrašas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁷⁸ Maniņa, A. (2014, 3. jūn.). „Es būtu priecīga, ja kādu interesētu mans bērns”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁷⁹ Maniņa, A. (2014, 20. februāris). Audzinātājas un auklītes ir mammas vietā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

²⁸⁰ Turpat.

²⁸¹ Maniņa, A. (2014, 22. augusts). Dzīve raiba kā musturdeķis. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁸² Turpat.

4.4.tabulas turpinājums	
Apgalvojums	Argumentēšana
"Svarīgus lēmumus pieņem vecāki." ²⁸³	"Skaidras robežas starp vecākiem un bērniem. Vecāki un bērni nav draugi un draudzenes." ²⁸⁴
"Mamma joprojām ir mans glābējs, stiprais plecs." ²⁸⁵	"Dažreiz, ja savā darbā ko nesaprotu, jautāju vecākiem, un viņi izskaidro, dod padomu, un tāda aizmugure palīdz." ²⁸⁶
"Saviem vecākiem esmu par daudz ko pateicīgs." ²⁸⁷	"Jaunībā katram šķītis, ka vecāki neko nesaprot un muld pa tukšo." ²⁸⁸
"Laulība jeb juridiski noformētas attiecības ir vienīgais veids, kā valsts var garantēt aizsardzību ģimenes locekļiem, kas nav asinsradnieki." ²⁸⁹	"Neregistrētās attiecībās abi partneri no juridiskā viedokļa ir sveši cilvēki, un savas tiesiskās drošības garantēšanai viņiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība." ²⁹⁰
	"Paldies vecākiem!" ²⁹¹
"Interese pārmantota no vecākiem." ²⁹²	"[...] daudz palīdz vecāki. Viņi dēlu atbalsta un saka, ka iesākto nevajag pamest." ²⁹³
	"[...] lasīja mammas dienasgrāmatas, saprata, ka romantiskā stīga ir pārmantota." ²⁹⁴
	"Mēs, vecāki, ļoti vēlamies, lai mūsu bērni būtu labāki nekā mēs paši un viņiem dzīvē būtu labāk nekā mums un tomēr bieži vien nav mūsu spēkos ietekmēt viņu dzīves, viņu likteņus un domas." ²⁹⁵
	"Es varu pateikties saviem vecākiem par to, ka viņi man deva brīvību pašam apdedzināties, pašam kļūdīties. Un es kaut kā izjutu viņu ticību, ka viss būs kārtībā." ²⁹⁶
"Ja vecākiem nekas neinteresē, tad arī bērniem neinteresē." ²⁹⁷	"Mēs no bērnības brīvajā laikā gājām laukā spēlēt spēles." ²⁹⁸
"[...] vecākiem vajag dibināt kontaktu ar savu bērnu un iesaistīt aktivitātēs." ²⁹⁹	"Tētis un mammas iesaistījās dažādās aktivitātēs." ³⁰⁰
"Maldīgi uzskatīt, ka mamma ir galvenā auklētā un audzinātāja." ³⁰¹	"Es varu darīt tikai tāpēc, ka ir tētis." "Ja nebūtu tāda vīra, es nevarētu strādāt." "Mums trīs bērni ir tikai tāpēc, ka man blakus ir atbildīgs vīrs." ³⁰²
"Vīrietis uzņemas atbildību par sievu un bērniem." ³⁰³	"Sieviete pēc savas būtības ir vājāka, trauslāka, jo radīta, lai vīrietis viņu aizsargātu." ³⁰⁴
"[...] vecākiem ir sadzīviskas problēmas." ³⁰⁵	"[...] aicina vecākus ieklausīties sirdsbalsī un

²⁸³ Marcinkus, D. (2014, 1. augusts). Palīdz izprast, kā grūtniecību uztver ķermenis un prāts. *Saldus Zeme*. 12.

lpp.

²⁸⁴ Turpat.

²⁸⁵ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁸⁶ Kļaviņa, T. (2014, 24. oktobris). „Man patīk mani lauki un mana Jaunauce”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁸⁷ Vilmane, I. (2014, 17. oktobris). „Viss ir ļoti vienkārši- es esmu latvietis”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁸⁸ Turpat.

²⁸⁹ Marcinkus, D. (2014, 25. februāris). Precēties vai neprecēties- konsultēs notāri. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁹⁰ Turpat.

²⁹¹ Maniņa, A. (2014, 11. februāris). Nīgrandes meitenes- mēģina un var! *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁹² Maniņa, A. (2014, 18. februāris). Paši sev treneri. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁹³ Turpat.

²⁹⁴ Maniņa, A. (2014, 4. februāris). Saviem miljoniem tuvumā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

²⁹⁵ Maniņa, A. (2014, 30. oktobris). „Mūsu uzdevums ir sēt labās sēklas”. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

²⁹⁶ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). Mīlestība ir tikai augusi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁹⁷ Valkīra, A. (2014, 30. decembris). No Anglijas brauc sportot uz Zaņu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

²⁹⁸ Turpat.

²⁹⁹ Maniņa, A. (2014, 21. februāris). Skolēniem ir olīvkrašas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁰⁰ Valkīra, A. (2014, 12. jūn.). Saldus ezera svētkos ģimenes ar bērniem. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³⁰¹ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁰² Turpat.

³⁰³ Maniņa, A. (2014, 17. aprīlis). „Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁰⁴ Turpat.

	vispirms pievērsties bērniem [...]." ³⁰⁶
"Vecāki kaunas, ka ģimenē notiek kas tāds." (bērnu atkarība) ³⁰⁷	"Vecākiem jāklūst atbildīgākiem par saviem bērniem [...]." ³⁰⁸
"Radīt bērnus vecākiem nozīmē savas vēlmes atvirzīt, bet viņu vajadzības nolikt priekšplānā." ³⁰⁹	"mazais saslims, un nobrūk viss, kas todien iecerēts. Nepametīsi taču viņu vienu." ³¹⁰
"Tas ir pats smagākais darbs pasaulē."	"Vecāki iemācījušies bērniem atlicināt pirmajiem, tad- sev." ³¹¹
"Ne visi vecāki spēj novērtēt to, ka viņu bērns ir vesels." ³¹²	"[...] velkot aiz rokas apmēram piecgadīgu bērnu, māte kļiedza uz viņu, kādēļ atstājis mantas un gājis meklēt viņu." ³¹³

4.2.5. Bērnu diskurss

Laikraksts ģimeni atspoguļo arī ar rakstiem, kuros stāstīt par bērniem. To apliecina DVA nosaukšanas stratēģija "Bērni" un apgalvojuma stratēģijas "Bērnu audzināšana", "Ģimenes problēmas", "Ģimene– valsts pamats", "Ģimene– vērtība" un "Ģimene ar ko lepoties" (sk. 4.5. tabulu).

Viens no tematiem ir bērnu audzināšana. Šai tēmai ir veltīti atsevišķi raksti, piemēram, jautājot Saldus novada iedzīvotājiem domas par to, vai pirmsskolas vecuma bērniem būtu jā mācā par seksualitāti.³¹⁴ Tiek sniegtas dažādas atbildes: "Mēs, vecāki, atradīsim pareizos veidus, kā par to runāt ar saviem bērniem."³¹⁵ Kāda no intervētajām personām atceras gadījumu bērnudārzā, kurā bērni atdarinājuši vecāku uzvedību mājās. Viņa nosauca šīs ģimenes par izlaidīgām.³¹⁶ Šādā veidā avīze reprezentē ne tikai speciālistu viedokli, bet arī vienkāršu garāmgājēju uzskatus.

Par audzināšanas jautājumu diskutē arī rakstos, kuros stāstīts par konkrētas ģimenes vai ģimeņu dzīvēm. Kādā rakstā intervējamā atklāj, ka saņēmusi pārmetumus par to, ka neaudzina savus bērnus.³¹⁷ Taču šo viedokli argumentē, uzskatot: "Es gribu, lai viņi paši saprot, ka zināšanas, iemaņas ir vajadzīgas viņiem nevis man. Arī caur kļūdīšanos daudz ko var iemācīties."³¹⁸ Darba autore domā, ka stāstot atšķirīgas ģimeņu pieredzes, tiek reprezentēti dažādi audzināšanas modeļi, nenosodot vecāku rīcību un nenosakot, kuri vecāki rīkojas

³⁰⁵ Maniņa, A. (2014, 20. februāris). Audzinātājas un auklītes ir mammas vietā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³⁰⁶ Turpat.

³⁰⁷ Maniņa, A. (2014, 11. aprīlis). Atrod sapīpējušos guļam uz ielas. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁰⁸ Turpat.

³⁰⁹ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³¹⁰ Turpat.

³¹¹ Maniņa, A. (2014, 24. oktobris). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³¹² Kleinberga, S. (2014, 30. decembris). Krastaistelefons@sz.lv. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³¹³ Turpat.

³¹⁴ Marcinkus, D. (2014, 27. februāris). Vai pirmsskolas vecuma bērniem būtu jā mācā par seksualitāti? *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³¹⁵ Turpat.

³¹⁶ Turpat.

³¹⁷ Kleinberga, S. (2014, 25. aprīlis). „Zināju, ka braukšu ar smago mašīnu”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³¹⁸ Turpat.

pareizi. Katrs medijā reprezentēto uztver citādi, tas atkarīgs no dažādiem aspektiem, piemēram, no kultūras, tradīcijām un paša cilvēka uztveri. Tieši tāpēc dažādiem cilvēkiem var atšķirties tas, kā viņi uztver un saprot konkrētas lietas vai notikumus.

Lai arī ir stāstīts par dažādiem audzināšanas veidiem, tomēr tiek uzsvērts, ka audzināšanai ir nozīme: "Priecājos, ka abus bērnus izaudzināju tā, ka viņi pret mani izturas labi."³¹⁹ Laikraksts audzināšanu reprezentē kā vienu no ģimenes uzdevumiem un pienākumiem. Pieminot audzināšanu, publicēta arī kāda negatīva Latvijas jauniešu iezīme: "Latvijā jaunieši pārsvarā grib dzīvot uz vecāku rēķina."³²⁰ Tā ir ģimenes problēma, kura reprezentēta kā nepareizas audzināšanas sekas.

Bērnus kā vērtību un vislielāko dārgumu³²¹ "Saldus Zeme" reprezentē vairākās publikācijās. Tieši un konkrēti bērnus par bagātību nosauc raksta varoņi,³²² bet žurnālistu komentāri liecina par vārdu patiesumu: "Runājot par bērniem, viņas balss ieskanas vēl skanīgāk."³²³ Jāsecina, ka laikraksts reprezentē bērnus kā cilvēkam nepieciešamus un vēlamus, akcentējot, piemēram, cik daudz spēka tie sniedz, lai cīnītos ar grūtībām:³²⁴ "Ziemassvētkos, kad tik ļoti gribas bērniem ko nopirkt, viņi teica– nē, iztikšot bez dāvanām, bet man jānopērk sev zābaki, tie vairāk vajadzīgi." Rerezentējot to, ka vecāki ar bērniem lepojas³²⁵ un ģimenē valda nesavtīgums un gādība.

Kādā no rakstiem ir apgalvots, ka ģimenēs neesot daudz bērnu³²⁶ un pie tā vainota valsts: "Ja cilvēki zinās, ka būs stabils darbs ar normālu algu, lai var vairākus bērnus ne tikai uzturēt, bet arī izskolot, sagādāt viņiem visu nepieciešamo, tad arī būs vairāk bērnu."³²⁷ Jau iepriekš darba autore skaidroja, ka laikrakstā reprezentēts ģimeņu izteiktais viedoklis par valsts nepietiekamo atbalstu ģimenēm, tāpat jāsecina, ka laikraksts reprezentē to, ka valsts šobrīd pietiekami nepalīdz ģimenēm. Turpretim, avīzē lasāmi daudzi raksti par Saldus novada daudz bērnu ģimenēm: "Man ir seši bērni un par to esmu priecīga."³²⁸ Šos argumentus var uzskatīt par netiešiem centieniem lasītājus pārliecināt, ka ģimenēs jārada vairāk bērnu. 2013. gada Sabiedrības integrācijas fonda pētījumā teikts, ka Latvijā ir 400 ģimenes ar sešiem un vairāk bērniem.³²⁹ Darba autore uzskata, ka tādējādi tiek reprezentēts uzskats, ka ģimenē

³¹⁹ Vilmane, I. (2014, 4. aprīlis). 60 gadu uz skatuves bijusi „plintes šāviens”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²⁰ Valkīra, A. (2014, 30. decembris). No Anglijas brauc sportot uz Zaņu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²¹ Sproģe, Z. (2014, 26. augusts). Sveica Zelta ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²² Maniņa, A. (2014, 28. oktobris). Prieks noskafties uz bērniem. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²³ Maniņa, A. (2014, 19. decembris). Bija divi, nu pilna māja. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²⁴ Maniņa, A. (2014, 4. februāris). Saviem miljoniem tuvumā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³²⁵ Kleinberga, S. (2014, 15. augusts). „Acis priecājas, bet dvēselei nav spēka”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²⁶ Kleinberga, S. (2014, 10. oktobris). Māca nevaimanāt, bet darīt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²⁷ Turpat.

³²⁸ Kleinberga, S. (2014, 21. februāris). Māmiņa, kas ļoti vēlas savu traktoru. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³²⁹ Sabiedrības integrācijas fons (2014). *Pētījumi par daudz bērnu ģimenēm Latvijā*. Saeima. Sk. 2015. 20. maijs: [http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/\\$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf](http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf)

jāaug vairākiem bērniem un, ka lielas ģimenes ir vērtība, neskatoties uz grūtībām un valsts atbalstu. Latvijā 15500 daudz bērnu ģimenes (ar bērniem līdz 18 gadu vecumam) un kā minēts pētījumā, daudz bērnu ģimenes nav apmierinātas ar pašreizējo situāciju, dzīves un darba visi, sagaidot plašāku sociālo aģentu iesaisti un ieinteresētību draudzīgas vides veidošanā ģimenēm.³³⁰

Galvenokārt, bērni reprezentēti kā svarīgākais un būtiskākais, kas ģimenē ir. Tāpat kā vecāku diskursā, arī bērnu diskursā akcentējas vecāku lomu un nozīmīgumu bērnu audzināšanā un dzīvē kopumā. Arī šajā diskursā iezīmējas problēmas, kuras saistītas ar valsts nepietiekamo palīdzību ģimenei, laikrakstā reprezentējot, ka ģimenēm ir svarīga valsts palīdzība. Avīzē atainots, ka bieži vien ģimenes nav apmierinātas un vaino valsti pie tā, ka ģimenēs nedzimst vairāk bērnu.

4.5. tabula

Bērnu reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā

Apgalvojums	Argumentācija
"Mēs, vecāki, atradīsim pareizos veidus, kā par to runāt ar saviem bērniem." ³³¹	"Esmu pārliecināts, ka sarunām par seksualitāti jānotiek ģimenē tad, kad bērnam radušies kādi jautājumi, nevis bērnudārza grupiņas nodarbībās [...]." ³³²
"[...] strādāju bērnudārzā un atceros bērnus no izlaidīgām ģimenēm, viņi mēģināja atdarināt to, ko redzējuši mājās darām pieaugušos." ³³³	
"Ne visas zināšanas iespējams sniegt ģimenē, ir tēmas, ko labāk izskaidrot prot skolotājs." ³³⁴	
"Man pārmet, ka es bērnus neaudzinu, nemācu [...]." ³³⁵	"[...] es gribu, lai viņi paši saprot, ka zināšanas, iemaņas ir vajadzīgas viņiem nevis man." "Arī caur kļūdīšanos daudz ko var iemācīties." ³³⁶
	"Nebiju ļoti stingra, pašiem bija jāizdomā, ko drīkst un ko nedrīkst, kas labs, kas slikts." ³³⁷
	"jo vairāk stāstu un savu reizi parāju, jo vairāk iemācās rēķināties ar citiem." ³³⁸
"Bērni ļoti pārbauda vecāku pacietību." ³³⁹	"[...] ir ļoti normāli, ka viņš sāk atrauties no saviem vecākiem, runāt viņiem pretī, jo bērnam veidojas savs viedoklis." ³⁴⁰
"Bērni zina, ka viss dzīvē jāizcīna saviem spēkiem." ³⁴¹	"Ja vecāki iedod gatavu, bieži vien izlutina. Grūtībās nākušo novērtē." ³⁴²

³³⁰ Sabiedrības integrācijas fons (2014). *Pētījumi par daudz bērnu ģimenēm Latvijā*. Saeima. Sk. 2015. 20. maijs: [http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/\\$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf](http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf)

³³¹ Marcinkus, D. (2014, 27. februāris). Vai pirmsskolas vecuma bērniem būtu jāmaņa par seksualitāti? *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³³² Turpat.

³³³ Turpat.

³³⁴ Turpat.

³³⁵ Kleinberga, S. (2014, 25. aprīlis). „Zināju, ka braukšu ar smago mašīnu”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³³⁶ Turpat.

³³⁷ Sproģe, Z. (2014, 26. augusts). Sveica Zelta ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³³⁸ Kļaviņa, T. (2014, 12. decembris). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³³⁹ Kleinberga, S. (2014, 12. decembris). Mācās saprast bērnu pusaudzi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁴⁰ Turpat.

4.5.tabulas turpinājums	
Apgalvojums	Argumentācija
"Priecājos, ka abus bērnus izaudzināju tā, ka viņi pret mani izturas labi." ³⁴³	
"Vislielākais dārgums- bērni, mazbērni un mazmazbērni." ³⁴⁴	"Klausoties stāstos ir kā atrast zelta atslēgu satīcīgai un laimīgai ģimenes dzīvei." ³⁴⁵
"Mana lielākā bagātība ir mani bērni." ³⁴⁶	"[...] paldies bērniem." ³⁴⁷
"Tā ir bagātība." ³⁴⁸	"[...] runājot par bērniem, viņas balss ieskanas vēl skanīgāk." "Cik priecīgi mēs par katru bērniņu!" smaida vecvecāki." ³⁴⁹
"Visi bērni ģimenē ir skaisti nejauši brīnumi, kaut neplānoti- ļoti gaidīti." ³⁵⁰	"Man ir seši bērni un par to esmu priecīga." ³⁵¹
"Bērni man deva spēku tikt visam pāri." ³⁵²	"Bija smagi, kad izšķīros ar pirmo vīru un paliku viena ar četriem bērniem." "Ziemassvētkos, kad tik ļoti gribas bērniem ko nopirkt, viņi teica- nē, iztikšot bez dāvanām, bet man jānopērk sev zābaki, tie vairāk vajadzīgi." "Ja kādam jāpalīdz, visi ir vienoti." ³⁵³
"[...] svarīgi pēc iespējas vairāk būt kopā ar bērniem." ³⁵⁴	
"Vecāki ir lepmi par dēlu." ³⁵⁵	"Mūsu mērķis šobrīd ir izskolot dēlu." ³⁵⁶
	"Labais, ko mēs bērniem iesējam, nesīs augļus." ³⁵⁷
"Ģimenēs nav daudz bērnu." ³⁵⁸	"Ja cilvēki zinās, ka būs stabils darbs ar normālu algu, lai var vairākus bērnus ne tikai uzturēt, bet arī izskolot, sagādāt viņiem visu nepieciešamo, tad arī būs vairāk bērnu." ³⁵⁹
"Latvijā jaunieši pārsvarā grib dzīvot uz vecāku rēķina." ³⁶⁰	"Ja alga ir maza, tad par tādu vispār nestrādā, jo neies pūlēties." ³⁶¹

4.2.6. Ģimenes aktivitāšu diskurss

Kontentanalīzes rezultāti liecina, ka laikraksts reprezentē ģimenes aktivitātes un kopā pavadīto laiku. Visvairāk atainojot sporta aktivitātes. To apliecina DVA nosaukšanas stratēģija "Ģimenes aktivitātes" un apgalvojuma stratēģijas "Ģimene sporto kopā" un "Ģimenes atbalsts" (sk. 4.6. tabulu).

³⁴¹ Kļaviņa, T. 23. decembris). Svētki no Saulgriežiem līdz Zvaigznes dienai. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁴² Turpat.

³⁴³ Vilmane, I. (2014, 4. aprīlis). 60 gadu uz skatuves bijusi „plintes šāviens”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁴⁴ Sproģe, Z. (2014, 26. augusts). Sveica Zelta ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁴⁵ Turpat.

³⁴⁶ Maniņa, A. (2014, 28. oktobris). Prieks noskatīties uz bērniem. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁴⁷ Maniņa, A. (2014, 19. decembris). Bija divi, nu pilna māja. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁴⁸ Turpat.

³⁴⁹ Turpat.

³⁵⁰ Maniņa, A. (2014, 29. aprīlis). Pieredzējusi mamma vairāk novērtē bērnu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁵¹ Kleinberga, S. (2014, 21. februāris). Māmiņa, kas ļoti vēlas savu traktoru. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁵² Maniņa, A. (2014, 4. februāris). Saviem miljoniem tuvumā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³⁵³ Turpat.

³⁵⁴ Maniņa, A. (2014, 30. decembris). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁵⁵ Kleinberga, S. (2014, 15. augusts). „Acis priecājas, bet dvēselei nav spēka”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁵⁶ Turpat.

³⁵⁷ Maniņa, A. (2014, 30. oktobris). „Mūsu uzdevums ir sēt labās sēklas”. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³⁵⁸ Kleinberga, S. (2014, 10. oktobris). Māca nevaimanāt, bet darīt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁵⁹ Turpat.

³⁶⁰ Valkīra, A. (2014, 30. decembris). No Anglijas brauc sportot uz Zaņu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁶¹ Turpat.

Vienā no rakstiem apgalvots, ka sports palīdz vienot ģimeni.³⁶² Katrs no ģimenes locekļiem var izvēlēties sev tīkamākās nodarbes un sportot kopā, tādējādi laikraksts veicina aktīvu dzīvesveidu, kurā iesaistās visa ģimene, nevis, piemēram, bērni tiek atstāti mājās, kamēr vecāki sporto. To apliecina arī kādas ģimenes stāsts par orientēšanās sportu: "Mūsu sporta veids ir ļoti piemērots ģimenēm."³⁶³ Šajā rakstā uzsvars tiek likts uz atvašu ieinteresētību un tā paša sporta veida iemīļošanu, ar kuru nodarbojas vecāki, tādējādi reprezentējos, ka bērni ņem piemēru no savas ģimenes. Tas argumentēts ar bērnu līdzās būšanu visos vecāku orientēšanās izbraucienos, līdz ar to esot pilnīgi dabīgi, ka arī bērni pievēršas šim sporta veidam.³⁶⁴

Vēl viens būtisks ģimenes aktivitāšu reprezentējošs elements ir ģimenes locekļu atbalstīšana sporta sacensībās. "Saldus Zeme" rakstos par sporta aktualitātēm un jaunākajām sacensībām Saldus novadā reprezentē ģimeņu kopā būšanu un savu tuvāko atbalstīšanu, piemēram, ģimenes locekļiem iejūtoties līdzjutēja lomā.³⁶⁵ Tiek argumentēts, ka ar dēla sporta aktivitātēm aizrāvusies visa ģimene.³⁶⁶ Tādējādi uzsvērts, ka ģimenes atbalsts ir nozīmīgs un rada papildus stimulu tiekties pēc uzvaras, kā arī īpaši svarīgs tas ir gados jaunākiem bērniem: "Ledus hallē valdīja ģimeniska atmosfēra, jo mazos hokejistus atbalstīja viņu ģimenes."³⁶⁷

Ģimenes sportisko aktivitāšu reprezentācija lasītājam parāda, ka ģimene var pavadīt laiku kopā visdažādākajos veidos. Tas reprezentē arī vecāku attieksmi pret bērnu iesaistīšanu savos hobijos, liekot saprast, ka vecākiem nav jānošķir vai jāaizmirst par sev interesējošām aktivitātē bērnu dēļ, tieši pretēji- viņus vajag iesaistīt un radīt interesi par notiekošo. Kā arī ataino ģimenes līdzās būšanas nozīmīgums atvašu sporta nodarbībās un sacensībās, kas veicina labākus sasniegumus un arī var būt labs ģimenes kopā būšanas laiks.

4.6. tabula

Ģimeņu aktivitāšu reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā

Apgalvojums	Argumentācija
"Orientēšanās ir ģimeņu sports." ³⁶⁸	"Mūsu sporta veids ir ļoti piemērots ģimenēm." "Bērni visur ir līdzīgi, pilnīgi dabīgi arī viņi sāk nodarboties ar orientēšanās sportu." ³⁶⁹
"Sports vieno ģimeni." ³⁷⁰	"Mammai ir savas nodarbības, tētim- savas, un bērnam savas." ³⁷¹
"Galvenie līdzjutēji bija braucēju ģimenes un draugi." ³⁷²	"Ar moto sportu aizrāvusies visa Šampiņu ģimene." ³⁷³

³⁶² Valkīra, A. (2014, 11. aprīlis). „Sports ir ikdienas dzīves sastāvdaļa”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁶³ Valkīra, A. (2014, 24. aprīlis). Kurzemes pavasaris atklāj sezonu. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

³⁶⁴ Turpat.

³⁶⁵ Valkīra, A. (2014, 27. jūn.). „Ar motokrosu dzīve trīsreiz skaistāka!”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁶⁶ Turpat.

³⁶⁷ Valkīra, A. (2014, 22. augusts). Hokeja turnīrā ģimeniska gaisotne. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁶⁸ Valkīra, A. (2014, 24. aprīlis). Kurzemes pavasaris atklāj sezonu. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

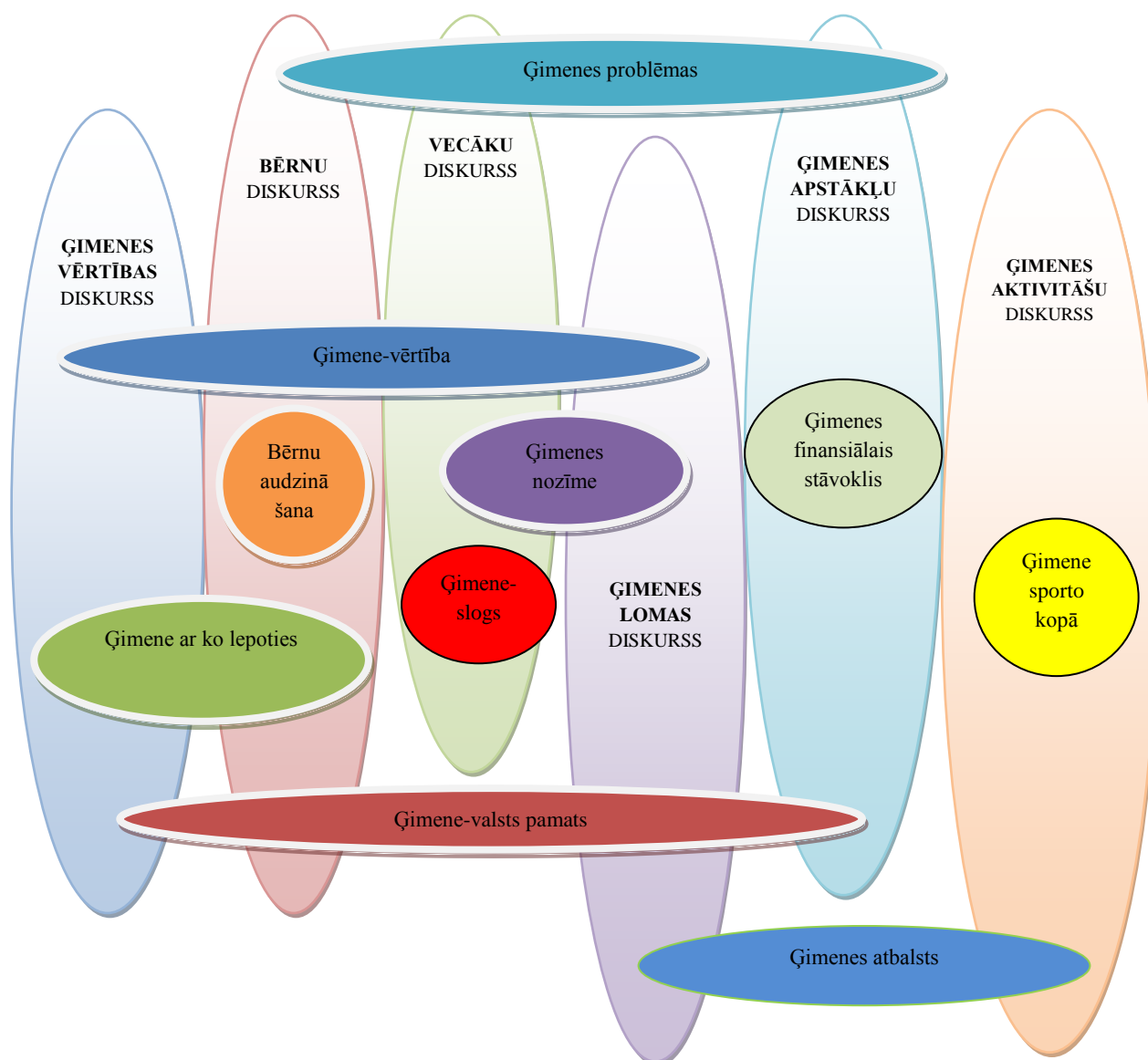
³⁶⁹ Turpat.

³⁷⁰ Valkīra, A. (2014, 11. aprīlis). „Sports ir ikdienas dzīves sastāvdaļa”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁷¹ Turpat.

4.6.tabulas turpinājums	
Apgalvojums	Argumentācija
	"Ledus hallē valdīja ģimeniska atmosfēra, jo mazos hokejistus atbalstīja viņu ģimenes." ³⁷⁴

Diskursu shēmā vizuāli un koncentrēti atspoguļotie rezultāti ļauj izsekot ģimenes galvenajiem diskursiem, kas reprezentēti laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā (sk. 4.13. att.). Tie ir- ģimenes vērtības diskurss, bērnu diskurss, vecāku diskurss, ģimenes lomas diskurss, ģimenes apstākļu diskurss un ģimenes aktivitāšu diskurss.

4.13.att. Ģimenes diskursa rezultāti laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada publikācijās

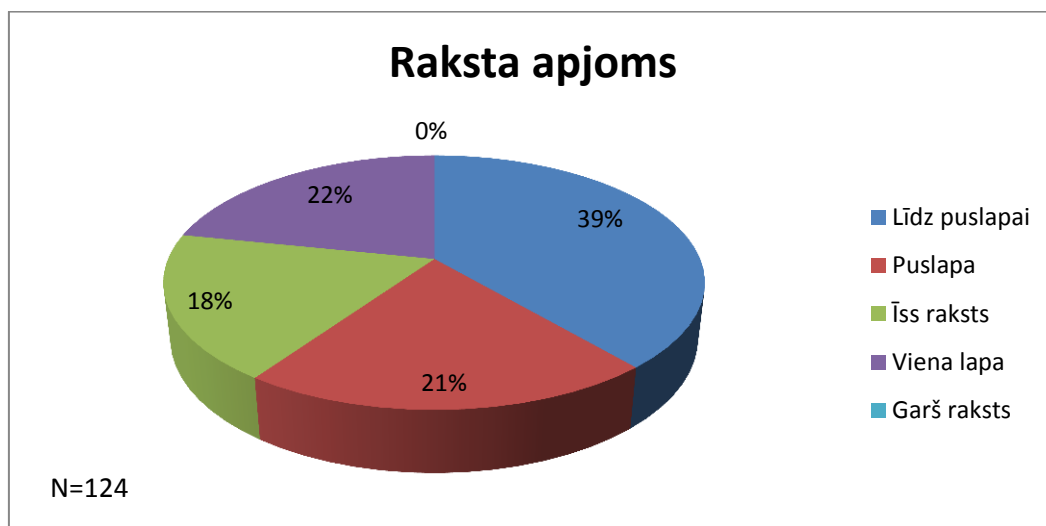
³⁷² Valkīra, A. (2014, 27. jūn.). „Ar motokrosu dzīve trīsreiz skaistāka!“. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

³⁷³ Turpat.

³⁷⁴ Valkīra, A. (2014, 22. augusts). Hokeja turnīrā ģimeniska gaisotne. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

4.7. Ģimenei veltīto publikāciju skaitlisko lielumu analīze

Publikāciju garums, kurās reprezentēta ģimene, visbiežāk nepārsniedz puslapas garumu. 39% rakstu ir līdz puslapai gari, 22% jeb 27 raksti aizņem lapu, 21% ir puslapas garumā, bet atlikušie 18% jeb 23 raksti ir īsi raksti (garāki par puslapu) (sk. 4.14. att.). Analizējot un pētot laikraksta 2014. gada numurus, darba autore secina, ka raksti, kuros reprezentēta ģimene, visbiežāk ir ievērojami un nav īsāki nekā citu tematiku raksti.

4.14.att. Laikraksta "Saldus Zeme" analizēto publikāciju apjoms 2014. gadā

Būtiska loma ir tam, kurā vietā laikrakstā atrodas raksts. Ja pirmajā lapā, lasītājs noprot, ka šī ziņa ir būtiskāka par pārējām un vistīcāmāk pievērsīs tai lielāku uzmanību un to izlasīs.³⁷⁵ 4% jeb 117 publikācijas neatrodas laikraksta titullapā, bet citur laikraksta saturā, bet atlikušās 7 publikācijas lasītāja uzmanību piesaista vairāk, jo atrodas laikraksta titullapā (sk. 4.15. att.) (sk. 4. pielikumu). Tādējādi var secināt, ka publikācijas, kurās reprezentēta ģimene, visbiežāk netiek izceltas kā nozīmīgākās un svarīgākās. Jāsecina, ka laikraksts visbiežāk neuzskata, ka raksti par ģimenēm ieņem pirmo vietu laikraksta dienaskārtībā, tomēr ģimenes diskursa rezultāti parāda, ka publikācijas, kurās rakstīts par ģimenēm un ar ģimeni saistītu tematiku, ģimene reprezentētas kā svarīga un nozīmīga Saldus novada sastāvdaļa.

Daudzi notikumi un stāsti konkurē par žurnālistu uzmanību, tādēļ laikrakstam nav iespēju atspoguļot visus notikumus, rezultātā sniedzot ieskatu par tām lietām, kuras konkrētais medijs uzskata par nozīmīgākajām,³⁷⁶ tādējādi ietekmējot auditorijas uzmanību un uztveri par to, kādi notikumi ir vissvarīgākie.³⁷⁷

³⁷⁵ McCombs, M. (2004). *Setting the agenda: The mass media and public opinion*. Cambridge; UK: Polity Press. P. 1.

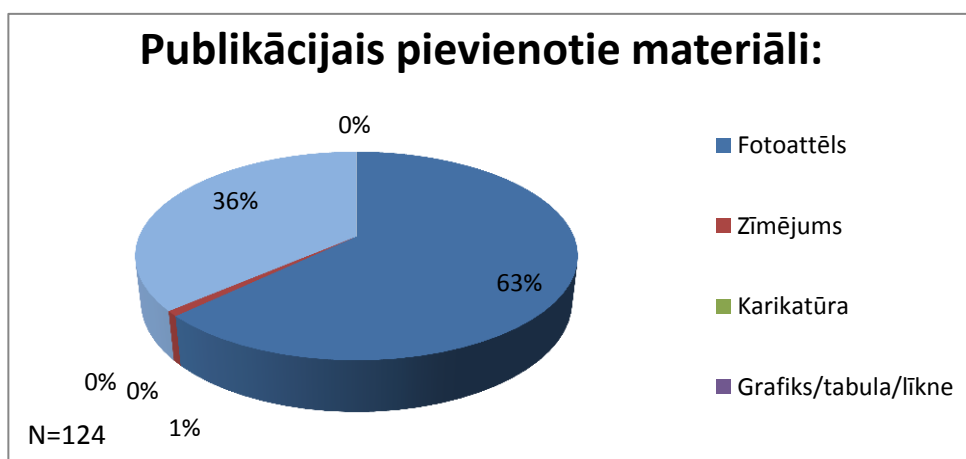
³⁷⁶ Bryant, J., Zillman, D. (2002). *Media effects: Advances in theory and research*. London: Lawrence Erlbaum Associates. P. 6.

³⁷⁷ Turpat. 1. lpp.

4.15. att. Laikraksta "Saldus Zeme" analizēto publikāciju atrašanās preses izdevumā 2014. gadā

Vairumam publikāciju pievienoti fotoattēli, tas ir 63% (sk. 4.16. att.) Turpretim 36% gadījumu nav pievienotas ilustrācijas vispār, bet 1% jeb 1 publikācijai pievienots zīmējums. Ar fotogrāfiju palīdzību lasītājam tiek parādīta ģimenes dzīve, kas lasot ļauj vieglāk uzrakstīto vizualizēt. Daudzām no rakstiem pievienotajām fotogrāfijām redzams kāds ģimenes loceklis strādājot piemājas dārzā, saimniecībā vai nodarbojoties ar savu vaļasprieku. Lielākā daļa attēlu redzami vecāki ar bērniem (sk. 5. pielikumu). Visbiežāk fotoattēli pievienoti rakstiem, kuros runāts par konkrētu ģimeni vai ģimenēm.

4.16.att. Laikraksta "Saldus Zeme" analizēto publikāciju pievienotie materiāli 2014. gadā

Galvenokārt, raksti par ģimenēm netiek publicēti laikraksta titullapā, nereprezentējot tās kā viss būtiskākās, tomēr, analizējot šos rakstus, darba autore secina, ka ģimene reprezentēta kā svarīga cilvēka dzīves sastāvdaļa. Nākamajā nodaļā apkopoti galvenie bakalaura darbā iegūtie secinājumi.

SECINĀJUMI

Mediji ir viens no kanāliem, kurš var veicināt un izplatīt ģimenes vērtības, kā arī ar ģimeni saistītos jautājumus sabiedrībā. Bakalaura darbs "Ģimenes reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā" ļauj aplūkot un secināt, kā mūsdienās viens no reģionālajiem medijiem reprezentē ģimeni saviem lasītājiem situācijā, kurā novērojama ģimeņu skaita samazināšanās. Šobrīd Latviju arī pāršalc diskusijas par viendzimuma pāru laulību legalizēšanu, kas ir pretrunā ar tradicionālo ģimenes modeli. Tālāk darba autore apkopojusi pētījuma rezultātus, kas skaidro ģimenes reprezentāciju laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā.

1. Ģimene laikrakstā reprezentēta kā vērtība, kā arī par ģimenes vērtībām tiek nosaukti bērni, attieksme pret vecākiem un ģimenes darbiem, kopā pavadītais laiks un svētku svinēšana.

2. Bērnus kā vērtību, vislielāko dārgumu un nozīmīgāko ģimenes sastāvdaļu "Saldus Zeme" reprezentē vairākās publikācijās, kurās konkrēti bērnus par bagātību nosauc raksta varoņi, bet žurnālistu komentāri to paspilgtina. Laikraksts reprezentē ģimenes un vecāku lomu bērna dzīvē, audzināšanā un attīstībā. Bērnu audzināšanu reprezentējot kā vienu no ģimenes uzdevumiem un pienākumiem, kas sagādā gandarījumu un cieņu bērnu acīs.

3. Ģimenes lomu un nozīmīgumu reprezentē arī raksti par audžuģimenēm, kā arī publikācijas, kurās par ģimeni tiek nosaukti ne tikai cilvēki ar radniecīgām saitēm, bet arī cilvēku aizraušanās un hobiji, tādējādi secinot, ka cilvēkam ir būtiski justies iedēriģam un piederēt pie ģimenes.

4. "Saldus Zemes" izpratnē jēdziens "ģimene" attiecināms uz tiem cilvēkiem, kuriem ir bērni un reģistrēta laulība, maz pieminēti pāri bez bērniem un pāri, kas dzīvo neregistrētā laulībā, tādējādi šo uzskatu reprezentējot arī saviem lasītājiem, neveicinot toleranci un dažādu ģimenes veidu pieņemšanu, piemēram, viena dzimuma pāra ģimenes. Lielākajā daļā atlasīto publikāciju ir pieminēti bērni, lasāmi raksti par ģimenēm ar bērniem un pāriem, kuri reģistrējuši savas attiecības, kā arī tiek reprezentēts laulības būtiskums un uzskats, ka lielas ģimenes ir vērtība.

5. Laikraksts reprezentē tradicionālu un ideālo ģimenes modeli, kurā katram ģimenes loceklim ir savi pienākumi, kā arī ģimenē visi viens otru respektē un cits citam palīdz. Daudz mazāk tiek atainoti ģimenes strīdi un problēmas.

6. Raksti par ģimenēm neieņem pirmo vietu laikraksta dienaskārtībā, jo tie visbiežāk neatrodas titullapā, bet citur laikrakstā. Tomēr ģimenes diskursi norāda, ka publikācijas, kurās rakstīts par ģimenēm, tās tiek reprezentētas kā svarīģas un nozīmīģas.

7. Laikraksts lielākoties reprezentē ģimenes, kurām ir labvēlīgi dzīves apstākļi un tikai nelielā daļā rakstu reprezentē nelabvēlīgas ģimenes. Reģionālais medijs lasītājus informē par ģimenēm, kuras mazākā kopienā lielākoties viens otru pazīst, tādējādi cenšoties ģimenes reprezentēt pēc iespējas labāk, neatainojot tik daudz negatīvu iezīmju. Tomēr darba autore novērojusi, ka ģimenes apstākļi un finansiālais stāvoklis tiek uzskatīts par noderīgu informāciju, jo žurnālisti bieži vien izrāda interesi uzdodot jautājumus par ģimenes iztikas līdzekļiem.

8. Daudz mazāk, bet laikrakstā ir reprezentēti arī ģimeņu strīdi un problēmsituācijas, kurām meklēti risinājumi ar sociālo darbinieku, psihologu vai citāda veida speciālistu palīdzību, kā arī skaidrots, ka jebkurai ģimenei jāsaskaras ar dažāda veida problēmām. Strīdus un problēmsituācijas avīze nerepresentē caur konkrētu ģimeņu stāstiem un piemēriem, bet vispārīgi aktualizējot problēmu.

9. Lasītājiem reprezentēts ar ģimeni kopā pavadītais laiks, ikdienas gaitas un aktivitātes, tādējādi ļaujot tās pielīdzināt savai ģimenei un ņemot piemēru no citiem. Ģimenes reprezentācija caur sportiskām aktivitātēm lasītājam parāda, ka ģimene var pavadīt laiku kopā visdažādākajos veidos un liekot saprast, ka vecākiem nav jānošķir vai jāaizmirst par sev interesējošām aktivitātē bērnu dēļ.

10. Lielākā daļa publikāciju, kuras reprezentē ģimeni laikrakstā "Saldus Zeme", ir apraksti un intervijas ar Saldus novadā dzīvojošajām ģimenēm, kuras darbojas ar lauksaimniecību, izveidojušas savas saimniecības, atjauno senču mājas vai aizraujas ar neikdienišķām lietām. Vēl ir lasāmas intervijas ar gados jauniem cilvēkiem, kas izvēlējušies atgriezties dzimtajā novadā un mēģina to attīstīta, kā arī ļaudīm, kuri savā dzīvesvietā jau kaut ko mainījuši un atstājuši aiz sevis vērtīgu pienesumu Saldus novadam.

Darba autore secina, ka pētījuma mērķi sasniedza. Kopumā laikraksts "Saldus Zeme" 2014. gadā ģimenes reprezentē kā Saldus novada vērtību. Avīze uzrunā savus lasītājus ar konkrētiem un spilgtiem piemēriem no citu Saldus novada iedzīvotāju dzīvē, tādējādi sniedzot iespēju lasītājam savā veidā iekļauties novadā un priecāties vai līdzīgi just apkārt dzīvojošajām ģimenēm.

Izstrādātais darbs "Ģimenes reprezentācijas laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā" pirmkārt, sniedz ieskatu, darba autores prāt, vienā no svarīgāko vērtību atspoguļojumiem medijos – ģimenes reprezentācijai. Ģimene ir cilvēka saknes un dzīves pirmsākumi, kas veido un attīsta turpmāko dzīvi. Katrai personai pieaugot ir iespēja veidot savu ģimeni un turpināt dzimtu. Tā kā mūsdienās arvien vairāk pieaug mediju ietekme un cilvēki lielāko informācijas daļu, uzskatus, pieņēmumus un citu cilvēku viedokļus saņem tieši no tiem, tad svarīgi ir izpētīt ģimenes reprezentāciju tajos.

Otrkārt, reģionālie masu komunikācijas līdzekļi ir tie avoti, kuri sniedz ieskatu notikumos, kas visciešāk skar konkrētā reģionā dzīvojošos cilvēkus un rada lielāku uzticību nekā nacionālie mediji. Kā arī bakalaura darbs sniegs pienesumu arī laikrakstā strādājošajiem žurnālistiem, kuri varēs iepazīties ar bakalaura darba pētījuma rezultātiem un izanalizēt, pārdomāt, kā viņi savos veidotajos rakstos reprezentē ģimeni vai arī pievērst uzmanību kādas tēmas reprezentācijas jautājumam kopumā.

Turpmāk darbu varētu papildināt, izpētot ģimenes reprezentāciju vairākos reģionālajos medijos un veikt pētījuma rezultātu salīdzinājumu, noskaidrojot, kā ģimeni reprezentē dažādās Latvijas vietās. Šī darba rezultātus varētu iekļaut plašākā pētījumā, kurš apskatītu ne tikai reģionālos laikrakstus, bet dažādus medijus Latvijā, konkrēti skaidrojot, kā tajos reprezentēta ģimene.

Bakalaura darbu vēl varētu papildināt ar citu vērtību reprezentāciju pētījumiem, piemēram, cilvēka nodarbošanās, izglītības vai veselības reprezentāciju medijos, kā arī tiem pievienot auditorijas pētījumus, noskaidrojot mediju patērētāju viedokli par to, kā viņus ietekmē vai neietekmē dažādu vērtību reprezentācija medijos un vai viņi ir ievērojuši konkrētos masu komunikācijas līdzekļos kādas vērtības paspīlgtināšanu vai vēlmi to aktualizēt vairāk par citiem tematiem.

Tāpat arī būtu vērtīgi veikt žurnālistu un citu redakcijas darbinieku intervijas, lai uzzinātu viņu viedokli par pētījumā atklātajiem rezultātiem. Tās ļautu noskaidrot, vai šāda ģimenes reprezentācija avīzē ir izveidojusies apzināti vai neapzināti, kā arī saprast motīvus tādai vai citai žurnālistu rīcībai, piemēram, jautājumiem par ģimenes finansiālo stāvokli, reģistrētas laulības akcentēšanu un nelielo skaitu ar rakstiem, kuros reprezentētas ģimeņu problēmas.

Darba autore savu profesiju vēlas saistīt ar žurnālistiku, tāpēc bakalaura darbs ļāvis izprast, cik svarīgi pievērst uzmanību jebkurai informācijai un detaļām, kuras tiek nodotas tālāk mediju lietotājiem. Tā kā darba autores dzimtā pilsēta ir Saldus un laikraksts "Saldus Zeme" ir viens no medijiem, kuru ikdienā patērē, atklājās daudz nianšu un īpatnību, kuras līdz šim nebija ievērotas, jo avīze līdz tam tika lasīta ar patērētāja acīm, ne caur pētnieka un žurnālista skatījumu.

AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

Avoti

"Saldus Zeme" (2014) februāra, aprīļa, jūnija, augusta, oktobra un decembra numuri.

Bakalaura darbā ietvertas atsauces uz šādām preses publikācijām:

1. Gruntmanis, U. (2014, 14. okt.). Vēlēšanas pagājušas, jāsāk strādāt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
2. Kleinberga, S. (2014, 28. okt.). Izīrēs dzīvokļus audžuģimenēm. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
3. Kleinberga, S. (2014, 10. okt.). Māca nevaimanāt, bet darīt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
4. Kleinberga, S. (2014, 30. dec.). Kastais telefons@sz.lv. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
5. Kleinberga, S. (2014, 23. dec.). Nepatīk kaimiņu trokšņošana. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
6. Kleinberga, S. (2014, 12. dec.). Mācās saprast bērnu pusaudzi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
7. Kleinberga, S. (2014, 5. dec.). Svinīgu ceremoniju piedāvā par brīvu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
8. Kleinberga, S. (2014, 15. aug.). „Acis priecājas, bet dvēselei nav spēka”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
9. Kleinberga, S. (2014, 6. jūn.). „Esmu radīta darbam ar cilvēkiem”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
10. Kleinberga, S. (2014, 15. apr.). Iekož čūska. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
11. Kleinberga, S. (2014, 25. apr.). „Zināju, ka braukšu ar smago mašīnu”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
12. Kleinberga, S. (2014, 17. apr.). Saldus novadā turpinās sumināt Zelta ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
13. Kleinberga, S. (2014, 3. apr.). Par suņa uzvedību atbild saimnieks. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
14. Kleinberga, S. (2014, 21. febr.). Māmiņa, kas ļoti vēlas savu traktoru. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
15. Kleinberga, S. (2014, 21. febr.). Melo, ka ir pilngadīgi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
16. Kleinberga, S. (2014, 18. febr.). Dzērumā piekauj sievu, brāli. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
17. Kļaviņa, T. (2014, 23. dec.). Svētki no Saulgriežiem līdz Zvaigznes dienai. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
18. Kļaviņa, T. (2014, 12. dec.). Kā tilts uz citādu dzīvi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
19. Kļaviņa, T. (2014, 24. okt.). „Man patīk mani lauki un mana Jaunauce”.

- Saldus Zeme*. 12. lpp.
20. Kļaviņa, T. (2014, 3. okt.). Kredīti- attīstībai, piena nauda- saimniekošanai. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
21. Kļaviņa, T. (2014, 17. jūn.). Kad nāk bullīši un vēja zivis. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
22. Kļaviņa, T. (2014, 17. apr.). Šķēdes vistu olas krāsos Rīgā un Liepājā. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
23. Kļaviņa, T. (2014, 11. apr.). Kāpēc mūs nesaprot? *Saldus Zeme*. 12. lpp.
24. Laikraksta „Saldus Zeme” redakcija. (2014, 17. jūn.). Daudziem jaunajiem- nospļauties. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
25. Laikraksta „Saldus Zeme” redakcija. (2014, 5. jūn.). Īsumā: Godina ģimenēm draudzīgus uzņēmējus. *Saldus Zeme*. 8. lpp.
26. Lākute, Z. (2014, 19. dec.). Šogad ir divas supermammās. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
27. Lākute, Z. (2014, 8. aug.). Kā atbalsta jaunās ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
28. Lākute, Z. (2014, 27. jūn.). Jāiestāda vēl viens koks. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
29. Lākute, Z. (2014, 19. jūn.). Kā svinēsiet Jāņus? *Saldus Zeme*. 8. lpp.
30. Maniņa, A. (2014, 30. dec.). Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
31. Maniņa, A. (2014, 19. dec.). Bija divi, nu pilna māja. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
32. Maniņa, A. (2014, 30. okt.). „Mūsu uzdevums ir sēt labās sēklas”. *Saldus Zeme*. 8. lpp.
33. Maniņa, A. (2014, 28. okt.). Prieks noskatīties uz bērniem. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
34. Maniņa, A. (2014, 24. okt.). „Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
35. Maniņa, A. (2014, 24. okt.). Mīlestība ir tikai augusi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
36. Maniņa, A. (2014, 22. aug.). Dzīve raiba kā musturdeķis. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
37. Maniņa, A. (2014, 3. jūn.). „Es būtu priecīga, ja kādu interesētu mans bērns”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
38. Maniņa, A. (2014, 29. apr.). Pieredzējusi mamma vairāk novērtē bērnu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
39. Maniņa, A. (2014, 17. apr.). „Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
40. Maniņa, A. (2014, 15. apr.). Mūsu iekšējā brīvība. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
41. Maniņa, A. (2014, 11. apr.). Atrod sapīpējušos guļam uz ielas. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
42. Maniņa, A. (2014, 21. febr.). Ēst zupu var ieradināt. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
43. Maniņa, A. (2014, 21. febr.). Skolēniem ir olīvkrāsas izskats. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
44. Maniņa, A. (2014, 20. febr.). Audzinātājas un auklītes ir mammās vietā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.

45. Maniņa, A. (2014, 20. febr.). Audzinātājas un auklītes ir mammas vietā.
Saldus Zeme. 8. lpp.
46. Maniņa, A. (2014, 18. febr.). Paši sev treneri. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
47. Maniņa, A. (2014, 11. febr.). Nīgrandes meitenes- mēģina un var!
Saldus Zeme. 12. lpp.
48. Maniņa, A. (2014, 4. febr.). Saviem miljoniem tuvumā. *Saldus Zeme*. 8. lpp.
49. Marcinkus, D. (2014, 5. dec.). „Rezultāts un gandarījums nav viens un tas pats”.
Saldus Zeme. 12. lpp.
50. Marcinkus, D. (2014, 29. aug.). Vēlas aizstāvēt zinātni. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
51. Marcinkus, D. (2014, 1. aug.). Palīdz izprast, kā grūtniecību uztver ķermenis un prāts.
Saldus Zeme. 12. lpp.
52. Marcinkus, D. (2014, 27. febr.). Vai pirmsskolas vecuma bērniem būtu jā māca par seksualitāti? *Saldus Zeme*. 8. lpp.
53. Marcinkus, D. (2014, 25. febr.). Precēties vai neprecēties- konsultēs notāri.
Saldus Zeme. 12. lpp.
54. Samauska, I. . (2014, 28. febr.). 2.84 EUR par bērna dvēseli. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
55. Sproģe, Z. (2014, 26. aug.). Sveica Zelta ģimenes. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
56. Valkīra, A. (2014, 30. dec.). No Anglijas brauc sportot uz Zaņu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
57. Valkīra, A. (2014, 22. aug.). Hokeja turnīrā ģimeniska gaisotne. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
58. Valkīra, A. (2014, 12. jūn.). Saldus ezera svētkos ģimenes ar bērniem.
Saldus Zeme. 8. lpp.
59. Valkīra, A. (2014, 27. jūn.). „Ar motokrosu dzīve trīsreiz skaistāka!”.
Saldus Zeme. 12. lpp.
60. Valkīra, A. (2014, 25. apr.). Ziemas peldētāji sacenšas pie polārā loka.
Saldus Zeme. 12. lpp.
61. Valkīra, A. (2014, 24. apr.). Kurzemes pavasaris atklāj sezonu. *Saldus Zeme*. 8. lpp.
62. Valkīra, A. (2014, 11. apr.). „Sports ir ikdienas dzīves sastāvdaļa”.
Saldus Zeme. 12. lpp.
63. Vilmane, I. (2014, 17. okt.). „Viss ir ļoti vienkārši- es esmu latvietis”.
Saldus Zeme. 12. lpp.
64. Vilmane, I. (2014, 8. aug.). Cīnās par sieviešu sišanu. *Saldus Zeme*. 12. lpp.
65. Vilmane, I. (2014, 4. apr.). 60 gadu uz skatuves bijusi „plintes šāviens”.
Saldus Zeme. 12. lpp.
66. Vilmane, I. (2014, 25. febr.). Lejaskurzemē vēl daudz kas neizšķēkās.
Saldus Zeme. 12. lpp.

67. Vilmane, I. (2014, 21. febr.). Uz īlēnkalnu var paļauties. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

68. Vilmane, I. (2014, 6. febr.). Nauda smird, bēg, guļ... *Saldus Zeme*. 8. lpp.

Literatūra:

1. Berger, A. (1998). *Media research techniques*. 2nd ed. London: Sage Publication, Thousand Oaks.
2. Berger, P.L., Luckmann, T. (1967). *The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge*. London, [etc.]: Penguin Books.
3. Bryant, J., Zillman, D. (2002). *Media effects: Advances in theory and research*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
4. Budd, R., Thorp, R.K., Donohew, L. (1967). *Content analysis of communications*. New York: The Macmillan Company.
5. Dijk, T. (2008). *Discourse and power*. New York: Palgrave Macmillan.
6. Duck, S., T.McMahan, D. (2015). *Communication in everyday life*. Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications.
7. Ed. by Binde, J. (2004). *The future of values: 21st- century talks*. New York: UNESCO.
8. Ewart, J. (2000). *Capturing the heart of the region – how regional media define a community*. Retrieved April 16, 2015 from:
http://www.transformationsjournal.org/journal/issue_01/pdf/ewart.pdf
9. Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. London; New York: Routledge.
10. Fleming, C. etc. (2006). *An Introduction to journalism*. London: Sage Publications.
11. Hallahan, K. (1997). *The consequences of mass communication: Cultural and critical perspectives on mass media and society*. London: McGraw– Hill Primis Custom Publishing.
12. Hall, S.etc. (2013/1997). *Representation*. London: Sage publication.
13. Haydon, G. (2007). *Values for educational leadership*. London: SAGE publication.
14. Hofstede, G.J., (2005). *Cultures and organizations: Software of the Mind*. New York: McGraw-Hill.
15. Holsti, O.R. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. Philippines: Addison– Wesley publishing company.
16. House of commons: Culture, media and sport committee. (2010). *Future for local and regional media*. Retrieved April 15, 2015 from
<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmcumeds/43/43i.pdf>

17. Knox, D., Schacht, C. (1999). *Marriage and the family*. USA: Wadsworth publishing company.
18. Krippendorff, K. (2004). *Content analysis. An introduction to its methodology, 2nd ed.* London: Sage Publications, Thousand Oaks.
19. Kupče, M. (2014). *Izmaiņas sociālajā jomā 2015. gadā*. Latvijas Republikas Labklājības ministrija. Sk. 2015. 13. febr.: <http://www.lm.gov.lv/news/id/6218>
20. Lacey, N. (2009/1998). *Image and representation. Key concepts in media studies*. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan.
21. Latvijas Pasts. Latvijas preses izdevumi: Reģionālā prese. E abonēšana. Sk. 2015. 15. aprīlis: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/regionala_prese/
22. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2014). *Dzīvi dzimušo un mirušo skaits pēc dzimuma pa mēnešiem*. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze. Sk. 2015. 13. febr.:
http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__isterm__iedz/IE0040m.px/table/tableViewLayout1/?rxid=7ee5bb2b-7c93-4ccb-8a34-1aa4ade09cc3
23. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2014). *Iedzīvotāju skaits un iedzīvotāju dabiskās kustības galvenie rādītāji pa ceturkšņiem un mēnešiem*. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze. Sk. 2015. 13. febr.:
http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__isterm__iedz/IE0010m.px/table/tableViewLayout1/?rxid=7ee5bb2b-7c93-4ccb-8a34-1aa4ade09cc3
24. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2014). *Noslēgtās un šķirtās laulības*. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze. Sk. 2015. 13. febr.:
http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__ikgad__iedz__laulibas/IL0010.px/table/tableViewLayout1/?rxid=7ee5bb2b-7c93-4ccb-8a34-1aa4ade09cc3
25. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2013). *Pieaug neregistrētā kopdzīvē dzīvojošu pāru ģimeņu īpatsvars*. Centrālās statistikas pārvaldes datubāze. Sk. 2015. 09. marts: <http://www.csb.gov.lv/notikumi/pieaug-neregistreta-kopdzive-dzivojosu-paru-gimenu-ipatsvars-39126.html>
26. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2014). *Tautas skaitīšana*. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze. Sk. 2015. 13. febr.: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/tautas-skaitisana-28290.html>
27. LETA. (2015). *Latvijā uzlabojas ģimeņu ar bērniem materiālā nodrošinātība, tomēr īpaši laukos joprojām izplatīta nabadzība*. Nacionālā informācijas aģentūra Leta. Sk. 2015. 1. jūn.: <http://www.leta.lv/home/important/2044C8E2-F890-4DE9-92C4->

904779C0F649/?utm_source=newsletter&utm_medium=hot_news&utm_campaign=leta_newsletter

28. McCombs, M. (2004). *Setting the agenda: The mass media and public opinion*. Cambridge; UK: Polity Press.
29. McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory*. (6th ed.). Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications.
30. Miller, R. L., Brewer, J. D. (2003). *The A-Z of Social Research*. UK: SAGE publications.
31. Moscovici, S. (2000). *Social representations. Explorations in social psychology*. Cambridge: Polity Press.
32. Nacionālais preses auditorijas pētījums: Rudens 2014 un Ziemā 2015. (2015). *Ziema periodā pieaugusi nedēļas un mēneša preses izdevumu lasīšana*. Pētījuma aģentūra TNS. Sk. 2015. 7. aprīlis: <http://www.tns.lv/?lang=lv&fullarticle=true&category=showuid&id=4727>
33. Niblock, S. (1996). *Inside journalism*. London: Blueprint.
34. Phillip, L., Jorgensen, M. (2002). *Discourse analysis: As theory and method*. London: SAGE publications.
35. Pickering, W. S. F. (2000). *Durkheim and representations*. London: Taylor & Francis group.
36. Sabiedrības integrācijas fons (2014). *Pētījumi par daudz bērnu ģimenēm Latvijā*. Saeima. Sk. 2015. 20. maijs: [http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/\\$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf](http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimasNotikumi.nsf/0/5f1bd5a948d699c2c2257c24002ac867/$FILE/Daudzbernu_gimenu_petijumi_prezentacija.pdf)
37. Salmiņa, L. (2013). *Atgādinām muzejā skatāma izstāde „Saldus Zemei – 50”*. Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs. Sk. 2015. 11. febr.: <https://muzejs.saldus.lv/36214/aktualitates22/arhivs1/arhivs2/37797/atgadinam-muzeja-skatama-izstade-saldus/>
38. Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. London: Sage Publications. Wesley publishing company.
39. Scott, J., Treas, J., Richards, M. (2004). *The Blackwell companion to the sociology of families*. USA: Blackwell publishing.
40. Shockley-Zalabak, P.S. (2006). *Fundamentals of communication: Knowledge, sensitivity, skills, values*. (6th ed.). USA: Pearson Education.
41. Sjober, G., Nett, R. (1968). *A methodology for social research*. London: Waveland Press.

42. Titscher, S., Meyer, M., Wodak, R., Vetter, E. (2007/2000). *Methods of text and discourse analysis*. Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications.
43. Traudt, P. (2005). *Media, audiences, effects: An introduction to the study of media content and audience analysis*. USA: Pearson Education.
44. Uzule, L. (2012). Kurzemes reģionālie laikraksti– novada identitātes veidotāji: laikraksta "Saldus Zeme" piemērs. Grām.: Lāms, E. (sast.). *Aktuālas problēmas literatūras zinātnē. Nacionālās identitātes meklējumi Baltijas literatūrā un kultūrā: Stabilais, mainīgais, zaudētais (17. rakstu krājums)*. Liepāja: LiePA. 284–289. lpp.
45. Zelče, V. (2006). Lokālā prese– kopienas informācijas vides veidotāja. Grām.: I. Brikše (zin. red.). *Informācijas vide Latvijā: 21. gadsimta sākums*. Rīga: Zinātne, 144–166. lpp.
46. Webb, J. (2009). *Understanding representation*. London: SAGE Publications.
47. Wodak, R., Krzyzanowski, M. (2008). *Qualitative discourse analysis in the social sciences*. New York: Palgrave Macmillan.
48. Wodak, R. Meyer, M. (2009). *Critical discourse analysis: history, agenda, theory and methodology*. Los Angeles; London; New Delhi; Singapore: SAGE Publications.

PIELIKUMS

Kontentanalīzes kategorijas

Kategorijas no 12-16 attiecas tikai tad, ja 11. kategorijā tiek atzīmēts pirmais variants-konkrētu ģimeni/ģimenēm

1. Laikraksta nr.**2. Raksta nosaukums****3. Raksta apjoms:**

- a) Līdz puslabai
- b) Puslapa
- c) Īss raksts (mazāks par vienu lapu)
- d) Viena lapa
- e) Garš raksts (vairāk par vienu lapu)

4. Ģimene rakstā pieminēta kā:

- a) Galvenais temats
- b) Blakus temats

5. Materiāla žanrs:

- a) Ziņu raksts
- b) Intervija
- c) Apraksts
- d) Viedokļu raksts
- e) Cits variants

6. Atrašanās vieta prese izdevumā:

- a) Titullapa
- b) Citur laikrakstā

7. Raksts publicēts rubrikā:

- a) Ziņas
- b) Ekonomika
- c) Sabiedrība
- d) Izglītība
- e) Sports
- f) Pašvaldība
- g) Viedokļi
- h) Aktualitāte
- i) Cilvēkos
- j) Latvijā
- k) Problēma
- l) Redakcijas viesis
- m) Saimniekošana
- n) Cits variants
- o) Iespējas

8. Publikācijai pievienotie materiāli:

- a) Fotoattēls
- b) Zīmējums
- c) Karikatūra
- d) Grafīks/tabula/līkne
- e) Nav pievienotu materiāli
- f) Cits variants

9. Rakstā tiek runāts par:

- a) Ģimenes vērtībām

- b) Ģimenes ikdienas dzīvi
 - c) Ģimenes svētkiem
 - d) Ģimenes aktivitātēm
 - e) Ģimenes labklājību
 - f) Ģimenes finansiālo stāvokli
 - g) Ģimenes strīdiem
 - h) Ģimenes problēmām
 - i) Valsts likumdošanas jautājumiem
 - j) Izglītības jautājumiem
 - k) Bērna adopciju/audžu ģimenēm
 - l) Bērna audzināšanu
 - m) Laulības šķiršanu
 - n) Valsts demogrāfisko situāciju
 - o) Cits jautājums
- 10. Bērni:**
- a) Ir pieminēti
 - b) Nav pieminēti
- 11. Rakstā iet runa par:**
- a) Konkrētu ģimeni/ģimenēm
 - b) Pieminētas lietas, kas saistītas ar ģimeni
- 12. Bērni ģimenē**
- a) Ģimenē ir bērni
 - b) Ģimenē bērnu nav
 - c) Nav minēts
- 13. Ģimenes veids:**
- a) Nukleāra ģimene
 - b) Paplašināta ģimene
 - c) Izvēles ģimene
 - d) Viena vecāka ģimene
 - e) Nav minēts/ grūti noteikt
 - f) Cits variants
- 14. Laulības veids:**
- a) Reģistrēta
 - b) Nereģistrēta
 - c) Cits variants
 - d) Nav minēts/ grūti noteikt
- 15. Ģimenes raksturojums:**
- 16. Ģimenes apgādnieks:**
- a) Sieviete
 - b) Vīrietis
 - c) Abi
 - d) Cits variants
 - e) Nav minēts

Kontentanalīzes rezultāti

Nr. 26. 2014, 28. febr.	2.84 EUR par bērna dvēseli	c	a	d	b	g	e	a l i	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 25. 2014, 27. febr.	Vai pirmsskolas vecuma bērniem būtu jāmacās par seksualitāti?	a	b	b	b	g	a	l	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 24. 2014, 25. febr.	Precēties vai neprecēties- konsultēs notari	a	b	a	b	h	e	i o: laulībām	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 24. 2014, 25. febr.	”Ģimenes sapulcē izlēmām audzēt aitas”.	c	b	b	b	n- Lauksai mniecī ba	a	b o: ģimenes lauku darbiem/saimn iecību	a	a	a	a	a	-	c
Nr. 24. 2014, 25. febr.	Lejaskurzēm vēl daudz kas neizšķēkās	d	b	c	b	n- Kultūra	a	a o: ģimenes mantojums	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 24. 2014, 25. febr.	Laimīga starp bērniem	b	b	c	b	a	a	l o: darbs ar bērniem; bērna izprašana	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 24. 2014, 25. febr.	Pārbaudīt! Ideāla vieta ģimenei	a	a	c	b	o	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 23. 2014, 21. febr.	Māmiņa, kas ļoti vēlas savu trakotru	d	a	b	b	l	a	a b e l n f	a	a	a	d	d	-	a
Nr. 23. 2014, 21. febr.	Skolēniem ir olīvkrašas izskats	b	b	c	b	k	e	h o: bērna atkarība	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 23. 2014, 21. febr.	Ēst zupu var ieradināt	b	b	c	b	k	a	f o: bērna ēšanas paradumi	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 23. 2014, 21. febr.	Uz īlēnkalnu var paļauties	b	b	c	b	n- notiku mi	a	b o: ģimenes atmiņas	b	a	c	e	d	vislabā kā	e
Nr. 23. 2014, 21. febr.	Melo, ka ir pilngadīgi	a	b	a	b	a	e	i l	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 22. 2014, 20. febr.	Audzinātājas un auklītes ir mamma vietā	a	a	c	b	n- audzinā šana	e	e h l o: ģimenes higiēnas paradumi	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 21. 2014, 18. febr.	Lieli darbi nes daudz mazu uzvaru	c	b	c	b	h	e	o: pabalsti ģimenēm	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 21. 2014, 18. febr.	Iedrošina kļūt par viesģimeni	c	a	c	b	n- izglītīb a	a	o: viesģimenes	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 21.	Paši sev treneri	b	b	c	b	o	a	o: bērnu	a	a	a	e	d	-	e

2014, 18. febr.							aizraušanās								
Nr. 21. 2014, 18. febr.	Dzērumā piekauj sievu, brāli	a	b	a	b	a	e	h	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 18. 2014, 11. febr.	Nīgrandes meitenes- mēģina un var!.	c	b	c	b	o	a	o: ģimenes saknes/vēsture/ dzimta	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 16. 2014, 6. febr.	Kaimiņos: pulcē audžuģimenes	a	a	a	b	a	e	d k	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 16. 2014, 6. febr.	Nauda smird, bēg, guļ	b	b	c	b	i	a	o: kā runāt par naudu	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 15. 2014, 4. febr.	Saviem miljoniem tuvumā	d	b	c	b	n- literatūr as lappuse	a	b f o: bērības atmiņas	a	a	a	e	f:šķirta	vienota	a
Nr. 50. 2014, 29. aprīlis	Pieredzējusi mamma vairāk novērtē bērnu	b	a	c	b	a	a	b l	a	a	a	a	a	-	e
Nr. 49. 2014, 25. aprīlis	Zināju, ka braukšu ar smago mašīnu”	d	b	b	b	l	a	l o: attieksme pret vecāku darbu	a	a	a	d	d	-	e
Nr. 49. 2014, 25. aprīlis	Ziemas peldētāji sacenšas pie polārā loka	d	b	c	b	e	a	o: vecāku aizraušanās/ho biji	b	a	c	c	d	-	e
Nr. 48. 2014, 24. aprīlis	Kaimiņos: Sadziedās ģimenes	a	a	a	b	h	e	d	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 48. 2014, 24. aprīlis	Kurzemes pavasaris atklāj sezonu	c	b	c	b	e	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 47. 2014, 22. aprīlis	Burka pilna ar veselību	c	b	c	b	m	a	d o: bērības atmiņas	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 47. 2014, 22. aprīlis	Aicina pieteikt daudzbērnu ģimenes	a	a	a	b	m	e	o: konkurss ģimenēm	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 46. 2014, 17. aprīlis	Saldus novadā turpinās sumināt Zelta ģimenes	a	a	a	b	n- Projekt s	e	o: konkurss ģimenēm	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 46. 2014, 17. aprīlis	„Dievs mūsu dzīvi redz kopainā”	d	a	b	b	l	a	o: vecāku attiecības	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 46. 2014, 17. aprīlis	Šķēdes vistu olas krāsos Rīgā un Liepājā	d	b	c	b	m	a	f o: ģimeņu lauku darbi/ saimniecības	a	a	a	b	a	-	e
Nr. 45. 2014, 15. aprīlis	Svētku gājienā aicina arī bēbīšus	a	a	a	b	a	e	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 45. 2014, 15.	No bitēm vairs nebaidās	c	b	c	b	m	a	o: ģimenes arods	b	a	c	e	d	-	e

aprīlis															
Nr. 45. 2014, 15. aprīlis	Mūsu iekšējā brīvība	a	b	c	b	n- Kristīg ā lappuse	e	a	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 45. 2014, 15. aprīlis	Iekož čūska	a	b	a	b	a	e	g	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 44. 2014, 11. aprīlis	Kāpēc mūs nesaprot?	a	b	d	a	g	e	l	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 44. 2014, 11. aprīlis	Atrod sapīpējušos guļam uz ielas	c	b	d	b	k	e	e h o: cīnīšanos ar bērna atkarībām	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 44. 2014, 11. aprīlis	„Sports ir ikdienas dzīves sastāvdaļa”.	d	b	c	b	l	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 42. 2014, 8. aprīlis	Darbu sācis portāls www.grutnieciba. lv	a	a	a	b	j	e	o: grūtniecība	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 41. 2014, 4. aprīlis	60 gadu uz sktuves bijusi „plintes šāviens”.	d	b	b	b	l	a	o: bērnības atmiņas	a	a	c	e	d	-	e
Nr. 40. 2014, 3. aprīlis	Par suņa uzvedību atbild saimnieks	a	b	a	b	a	e	g	b	a	c	e	d	-	e
Nr.73 2014, 27. jūn.	Jāiestāda vēl viens koks	a	a	d	b	g	e	a	a	b	-	-	-	-	-
Nr.73 2014, 27. jūn.	„Gribas strādāt savā novadā”	b	b	b	b	n- Pašvald ība	a	j	a	b	-	-	-	-	-
Nr.73 2014, 27. jūn.	"Ar motokrosu dzīve trīsreiz skaistāka!"	d	b	c	b	e	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr.72 2014, 26. jūn.	Nometnē bērni kļūst zinātkāri	b	b	c	a	o	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 71. 2014, 20. jūn.	Zāļu vakarā cērt meijas un apstaigā laukus	d	a	c	b	l	a	a c b	a	a	a	a	d	-	e
Nr. 70. 2014, 19. jūn.	Kā svinēsiet Jāņus?	a	b	b	b	g	a	c	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 70. 2014, 19. jūn.	Saldenieki uzņem tālus viesus	b	b	c	b	h	a	a	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 70. 2014, 19. jūn.	Suņu skraidīšana bez pieskatīšanas traucē	a	b	a	b	a	e	g	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 69. 2014, 17. jūn.	Daudziem jaunajiem- nosplauties	a	a	d	b	g	e	a b l	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 69. 2014, 17. jūn.	Kad nāk bullīši un vēja zivis	a	b	c	b	i	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 69. 2014, 17. jūn.	„Cilvēkiem vajag skaistuma burvību”	c	b	b	b	o	a	a l	a	b	-	-	-	-	-

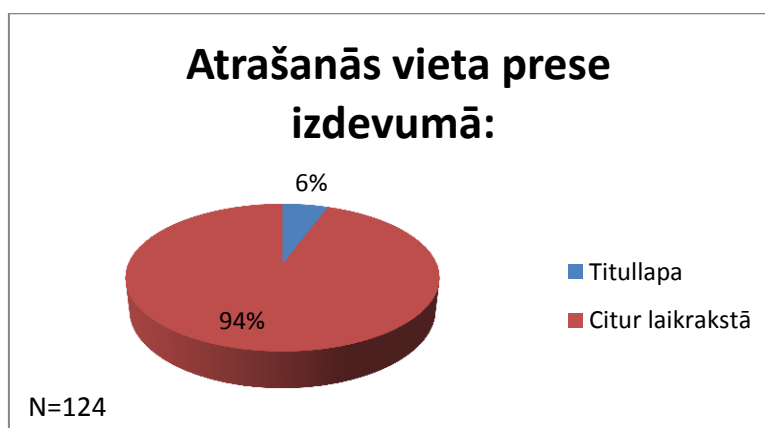
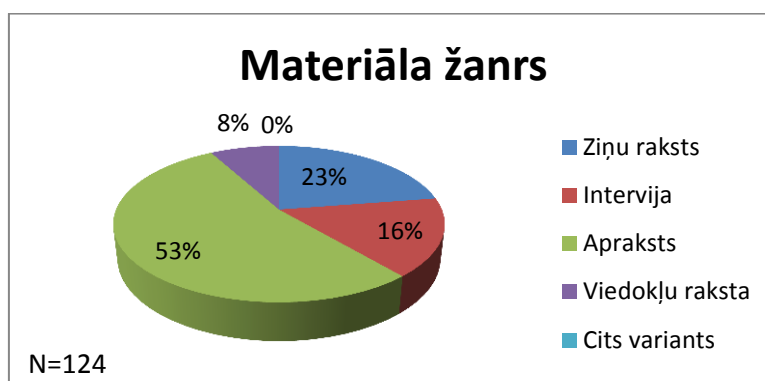
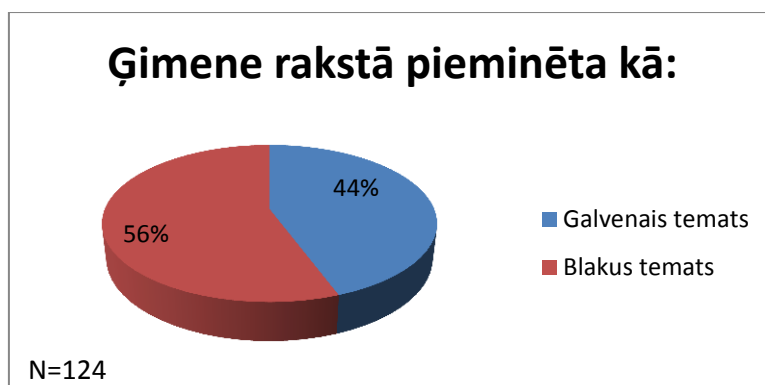
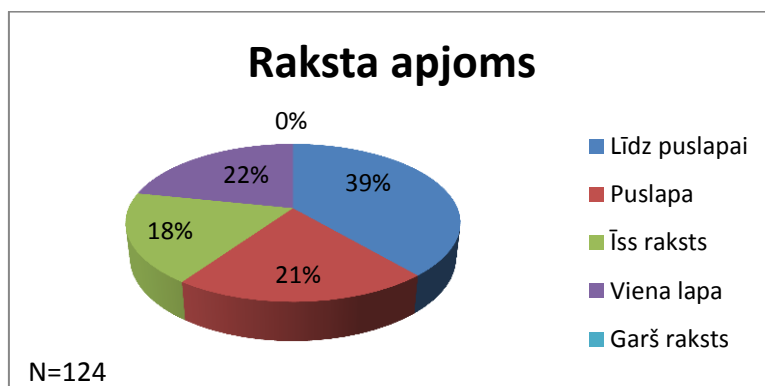
Nr. 68. 2014, 13. jūn.	Druviņās kā Dieva ausī	d	b	c	b	n- Lauku sēta	a	a b o: ģimenes īpašumu	a	a	a	a	a	-	e
Nr. 68. 2014, 13. jūn.	Viss mūžs- skolai	b	b	c	b	a	a	d	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 67. 2014, 12. jūn.	Dzimtas mājās audzē zemenes	b	b	c	a	n- Lauksai mniecī ba	a	o: ģimenes īpašumiem; dzimtu	a	a	c	e	d	sena, godāja ma, strādīga uzņēmī ga	e
Nr. 67. 2014, 12. jūn.	Saldus ezera svētkos ģimenes ar bērniem	c	a	c	b	n- atpūta	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 65. 2014, 6. jūn.	„Esmu radīta darbam ar cilvēkiem”	d	b	b	b	l	a	o: laiks ģimenei	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 65. 2014, 6. jūn.	Virza virzās, nevis žēli velk	c	b	c	b	n- Kultūra	a	o: sajūtas kā ģimenē	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 64. 2014, 5. jūn.	Īsumā: Godina ģimenēm draudzīgus uzņēmējus. <i>Saldus Zeme</i>	a	a	a	a	n- Īsumā	e	o	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 64. 2014, 5. jūn.	Mācās dzīvot	a	a	a	b	n- Kaimiņ os	e	bb	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 64. 2014, 5. jūn.	Saldeniece diriģē kori Norvēģijā	c	b	b	b	n- Sadzīve	a	b	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 63. 2014, 3. jūn.	Ielūdz ģimenes ar bērniem	a	a	a	a		e	e n	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 63. 2014, 3. jūn.	„Es būtu priecīga, ja kādu interesētu mans bērns”	a	a	d	b	n- Sadzīve	e	o	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 100. 2014, 29. aug.	Vēlas aizstāvēt zinātni	a	b	b	b	h	a	a i	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 100. 2014, 29. aug.	„Esmu tur, kur vēlos būt”	d	b	c	b	l	a	o: ģimenes atbalsts	a	a	c	e	d	-	e
Nr. 99. 2014, 28. aug.	Kaimiņos: Svin ģimenes	a	a	a	b	n- Kaimiņ os	e	d	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 98. 2014, 26. aug.	Sveica Zelta ģimenes	a	a	a	b	h	a	d o: ģimenes ilgā kopdzīve	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 97. 2014, 22. aug.	Dzīve raiba kā musturdeķis	d	a	b	b	l	a	h f b l	a	a	a	d	f: vīrs miris	-	a
Nr. 97. 2014, 22. aug.	Hokeja turnīrā ģimeniska gaisotne	a	b	c	b	e	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 95. 2014, 19. aug.	„Ašās idejas ir tās labākās”.	b	b	b	b	o	a	b o: ģimenes biznes; ģimene atgriežas dzīvot	a	a	a	a	a	-	e
Nr. 94. 2014, 15. aug.	„Acis priecājas, bet dvēselei e spēka”	c	b	c	b	g	e	h o: lauku darbi	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 94.	Sākusies akcija	a	a	a	b	h	a	e j	a	b	-	-	-	-	-

2014, 15. aug.	skola sauc!															
Nr. 94. 2014, 15. aug.	„Normāli ir būt nenormālam”	d	b	b	b	l	a	b o: ģimenes pieaugums	a	a	b	e	a	citādāk a	e	
Nr. 94. 2014, 15. aug.	Lai viņi ilgāk paguļ...	b	a	c	b	a	a	l b d	a	a	a	a	a	-	e	
Nr. 92. 2014, 12. aug.	Mazie brocenieki iegūst krustvecākus	a	a	c	b	n-notikumi	a	c d	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 91. 2014, 8. aug.	Kā atbalsta jaunās ģimenes.	b	a	c	b	g	a	e i f	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 91. 2014, 8. aug.	Cīnās par sieviešu sišanu	a	a	a	b	a	e	h g i	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 88. 2014, 1. aug.	Palīdz izprast, kā grūtniecību uztver ķermenis un prāts	b	b	a	b	n-veselība	e	a l	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 127. 2014, 31. okt.	Ir dedzīgi latvieši un tādi, kam Dziesmu svētki vienaldzīgi	d	b	b	b	l	a	d o: bērības atmiņas; ģimenes patriotiskums	a	a	a	a	a	latviska	e	
Nr. 126. 2014, 30. okt.	„Mūsu uzdevums ir sēt labās sēklas”	b	a	c	b	c	a	k l	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 125. 2014, 28. okt.	Izīrēs dzīvokļus audžuģimenēm	a	a	a	b	h	e	k l	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 125. 2014, 28. okt.	Audžuģimenes svin darba svētkus	b	a	c	b	h	e	k l	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 125. 2014, 28. okt.	Prieks noskatīties uz bērniem	b	a	b	b	i	a	l b e d	a	a	a	d	f: vīrs miris	liela; satīcīga; draudzīga, bagātīga	e	
Nr. 124. 2014, 24. okt.	Mīlestība ir tikai augusi	d	b	b	b	l	a	o: bērības atmiņas; ģimene ārzemēs	b	a	a	e	d	-	e	
Nr. 124. 2014, 24. okt.	Saldū par viesģimeni kļūst lēnām un pārdomāti	b	a	c	b	o	a	o: viesģimenes	a	b	-	-	-	-	-	
Nr. 124. 2014, 24. okt.	„Man patīk mani lauki un mana Jaunauce”	c	b	c	b	i	a	b o: lauku darbi/saimniecība	a	a	a	a	d	-	e	
Nr. 124. 2014, 24. okt.	„Ir, par ko pasmieties un par ko paraudāt”	c	a	c	b	n-Ģimene	a	a b f h	a	a	a	f: mātei ir dzīv esdr aug s	b	pilna; vērtība	c	
Nr. 123. 2014, 23. okt.	Dumbriņās tehniku meistaro paši	c	b	c	b	m	a	b d o: ģimenes saimniecība; lauku darbi	a	a	a	a	a	-	e	
Nr. 122. 2014, 21. okt.	Interesanti: Britu ģimenes piedzīvo pamatīgu šoku	a	a	a	b	n-pasaulē	e	o: ģimenes izbīlis	a	a	a	e	d	-	e	

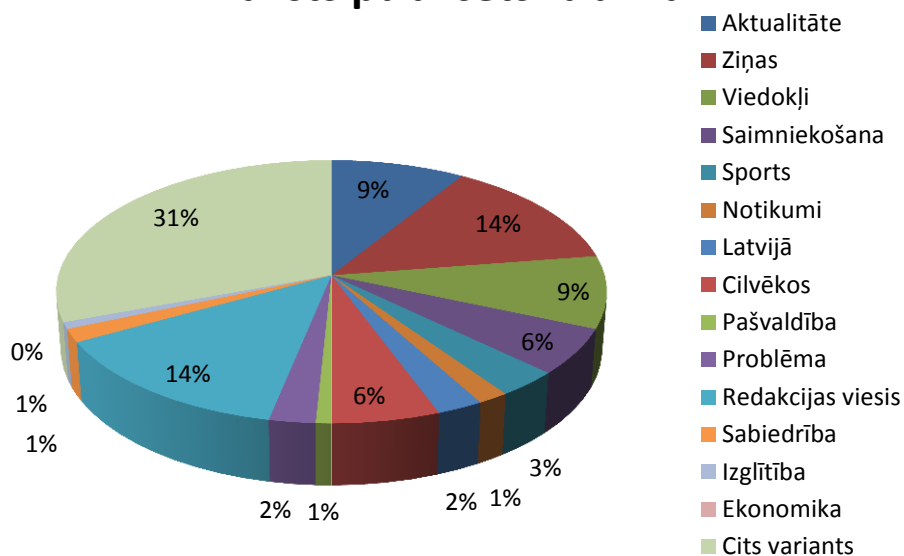
	pēc tam, kad saņēmusi īsziņu no savas pirms trīs gadiem mirušās vecmāmiņas, kura apglabāta kopā ar telefonu														
Nr. 122. 2014, 21. okt.	Neiet ārā	a	a	a	b	j	e	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 121. 2014, 17. okt.	„Viss ir ļoti vienkārši- es esmu latvietis”.	d	b	c	b	l	a	b a l o: bērniības atmiņas	a	a	a	e	d	čakla	e
Nr. 121. 2014, 17. okt.	Kļūst neatkarīgi no piena krīzes	c	b	c	b	m	a	b o: lauku darbi/saimniecība	a	a	a	a	a	-	e
Nr. 121. 2014, 17. okt.	Ar apziņu, ka jārunā	c	b	c	b	n-līteratūras lappuse	a	a o: atmiņas par ģimenei; ģimeņu aizbraukšana no Latvijas	a	a	c	e	d	-	e
Nr. 119. 2014, 14. okt.	Vēlēšanas pagājušas, jāsāk strādāt	d	b	d	b	g	e	e i n	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 119. 2014, 14. okt.	Gaida katru dievkalpojumu	c	b	c	b	o	a	cits jautājums: ticība Dievam	a	a	c	c	d	-	e
Nr. 118. 2014, 10. okt.	Māca nevaimanāt, bet darīt	d	a	c	b	l	a	h l	a	a	c	e	d	liela un skaista	e
Nr. 116. 2014, 7. okt.	Kurzeme ir piemērota ģimenēm ar bērniem	a	a	a	b	j	e	b	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 116. 2014, 7. okt.	Prezidenta apartamenti Brocēnos ezera krastā.	a	a	c	b	g	a	o: ģimenes mājas; atmiņas par ģimeni, senčiem	a	a	c	e	d	-	e
Nr. 116. 2014, 7. okt.	Sievas kaujas ar pagalmu un krēsliem	a	b	a	b	a	e	g	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 115. 2014, 3. okt.	Kredīti- attīstībai, piena nauda- mi	c	a	c	b	m	a	f o: ģimeņu lauku darbi/saimniecības	a	a	a	a	a	kupla	c
Nr. 114. 2014, 2. okt.	Vai vecākiem jāzina, kā bērni tērē naudu?	a	a	b	b	g	a	f o: bērnu naudas tērēšanas paradumi	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 149. 2014, 30. dec.	Pārnāk mājās	a	b	d	a	n-Manuprāt	e	o: radi ārzemēs	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 149. 2014, 30. dec.	Krastaistelefons@sz.lv	a	a	d	b	n-Karstais telefons	e	l o: mātes izturēšanās pret bērnu	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 149. 2014, 30. dec.	Vislielākā māka ir izaudzināt bērnus	c	a	c	b	n-Ģimene	a	a b d l n	a	a	a	a	d	kritīga; sakartota	c
Nr. 149. 2014, 30. dec.	No Anglijas brauc sportot uz Zaņu	b	b	c	b	n-atgriešanās	a	o: bērniības atmiņas	a	a	a	e	d	-	e

Nr. 149. 2014, 30. dec.	Pavards ir palicis	c	a	c	b	i	a	a o: ģimenes mantojums; ģimenes mājas	a	a	a	a	a	-	e
Nr. 149. 2014, 30. dec.	Reibumā guļ uz ielas, strīds	a	b	a	b	a	e	g	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 148. 2014, 23. dec.	Lai kas notiktu- uzticies	a	b	c	b	n- Kristīg ā lappuse	e	a c l o: ticība Dievam	a	a	a	a	d	-	e
Nr. 148. 2014, 23. dec.	Mīlestībā dāvāts	a	b	d	b	n- Kristīg ā lappuse	b	c o: ticība Dievam	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 148. 2014, 23. dec.	Svētki no Saulgriežiem līdz Zvaigznes dienai	d	a	c	b	i	a	c b o: ģimenes mājām	a	a	a	a	a	liela	e
Nr. 148. 2014, 23. dec.	Nepatīk kaimiņu trokšņošana	a	b	a	b	a	e	g	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 147. 2014, 19. dec.	Bija divi, nu pilna māja	d	a	c	b	l	a	b d o: ģimenes lauku darbiem/saimn iecību; jaunības atmiņas	a	a	a	b	a	bagātīb a	c
Nr. 147. 2014, 19. dec.	Pārākā skaistule pie Persijas līča	d	b	c	b	n- ceļoju ms	a	b	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 147. 2014, 19. dec.	Kaut ko vēlies!	b	b	c	b	n- tradīcij as	a	c o: ģimenes tradīcijas	a	a	a	e	d	saticīga	e
Nr. 147. 2014, 19. dec.	Šogad ir divas supermammas	b	a	c	b	a	a	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 145. 2014, 16. dec.	Smēķē skolas teritorijā	a	b	a	b	a	e	g	b	a	c	e	d	-	e
Nr. 144. 2014, 12. dec.	Mācās saprast bērnu pusaudzi	b	a	c	a	h	a	l	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 144. 2014, 12. dec.	Kā tilts uz citādu dzīvi	d	a	c	b	l	a	k l h	a	a	a	c	a	normāl a	e
Nr. 144. 2014, 12. dec.	Ģimeņu ballei- liela atsaucība	d	a	c	b	n- reportā ža	a	c	b	b	-	-	-	-	-
Nr. 144. 2014, 12. dec.	Enģeļus gaida arī Saldū un Brocēnos	b	a	c	b	i	a	o: veselības problēmām; ziedojumiem	a	a	a	e	d	-	e
Nr. 141. 2014, 5. dec.	Svinīgu ceremoniju piedāvā par brīvu	b	a	c	b	h	e	o: laulības	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 141. 2014, 5. dec.	„Rezultāts un gandarījums e viens un tas pats”	d	b	b	b	l	a	b o: laiks ģimenei	a	a	a	a	a	-	e
Nr. 141. 2014, 5. dec.	Mammas atkal sacentīsies	a	a	c	b	o	e	d	a	b	-	-	-	-	-
Nr. 139. 2014, 2. dec.	Kamēr bērns izaug	a	a	c	b	c	e	l h i o: bērna tiesības un pienākumi	a	b	-	-	-	-	-

Kvantitatīvās kontentanalīzes rezultāti

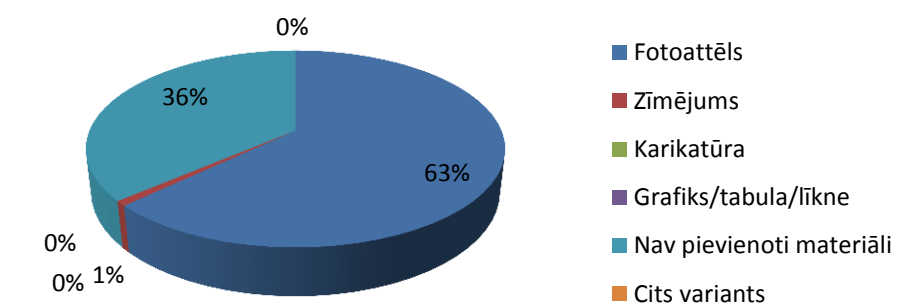

Raksts publicēts rubrikā:

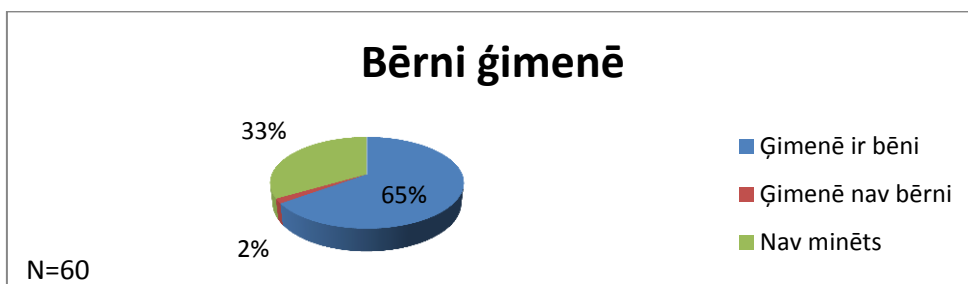
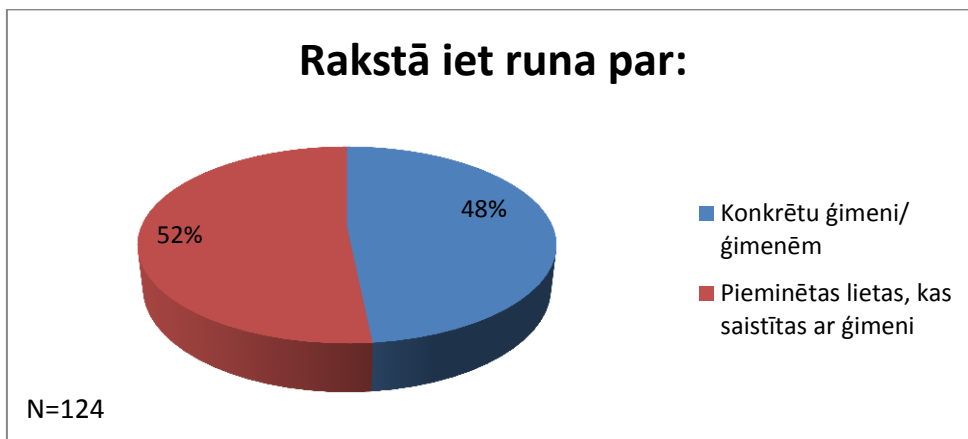
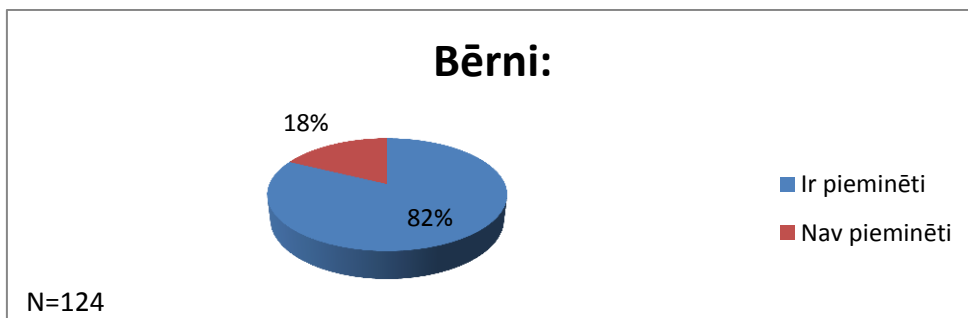
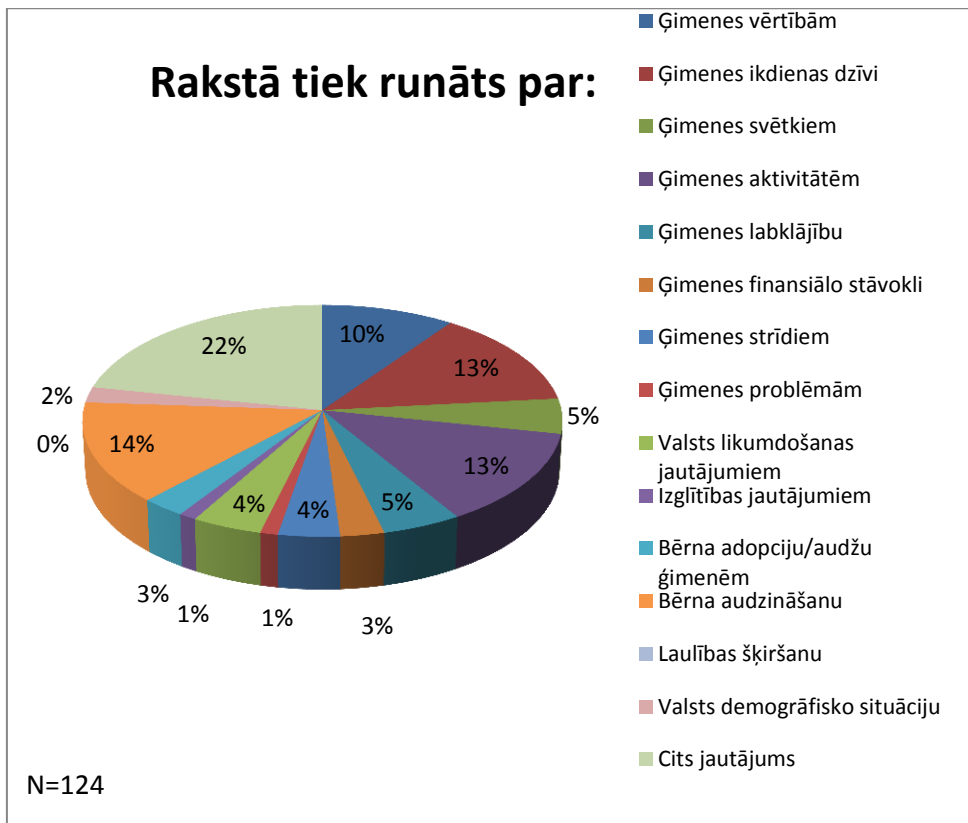

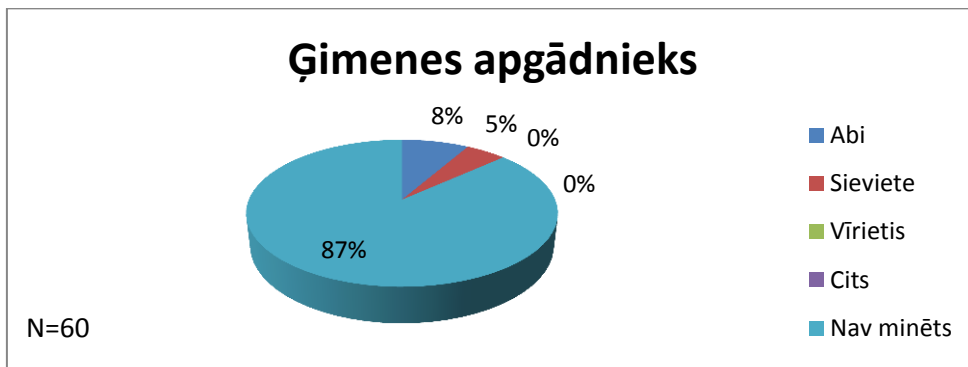
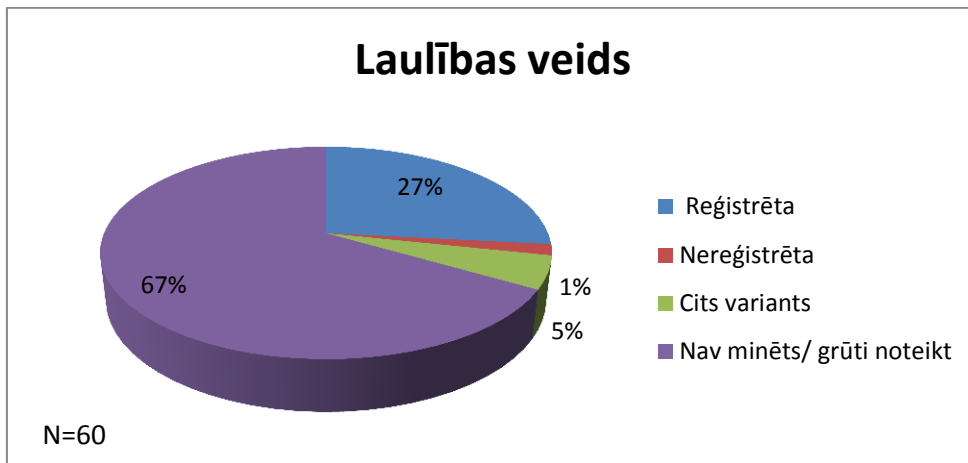
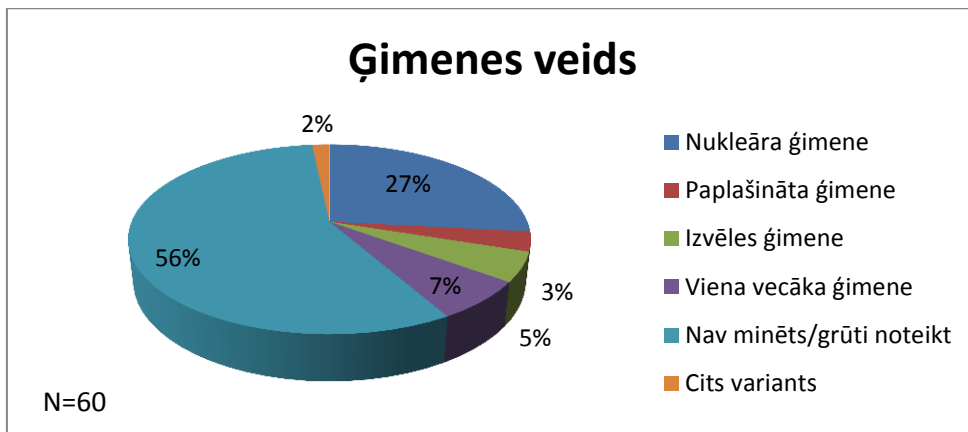
N=124

Publikācijais pīvienoties materiāli:

N=124

Ģimenes raksturojums: liela, kristīga, sena, godājama, strādīga, izklaidīga, vislabākā, sakārtota, čakla, citādāka, uzņēmīga, kupla, normāla, latviska, vienota, pilna, skaista, bagātība, vērtīga, tradicionāla un satīcīga

Publikāciju piemērs no laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada titullapām

LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

Saldus Zeme

PIEKTDIENA, SESTDIENA, 2014. GADA 11., 12. APRĪLIS

NR. 44 (7902) € 0,57 / LŠ 0,40

MANUPRĀT
Kāpēc mūs nesaprot?

TAMĀRA KĻAVIŅA

Brtvēlētā eju caur aizsargātajā pļavā uz pilsētas pa lauku cietī leņķu taciņu. Pēkšņi tieši pļavas vidū uz tālās rietīs liek pārdēvētas māksas ar tukšām plastmasas pudeļiem, dzintaru pampieriem un citiem atkritumiem. Nekas tāds šeit agrāk nebija redzēts, bet šobrīd šādas. Kāda ruz nosaukuma tā šīs pļavas atņemt pilsas atkritumu mašīnu no turienes sedas vai dzīvotājiem nodarīt.

Sopavasar puslūpa atgriežas no sūda urbumiem mašīna sadūris un gatavo sadot pa ausīm rezinātam laucām — viņa ierīcētajā bērzu audat šobrīd būvgruvas katund. Iepriekšējās gadus saņemtās vietās šī pavasari uzrodas jauni atkritumu kļājeri, un paliecinās kopjamu vietu skaits. Tie daži eiro, ko ietaupa piegruvis-tāji, neatver dabai nodarīto. Vārbot nelaimes sakne ir gausa? Kāda pievokart man pa priekšu let mānīpa ar sāksmākolās vecuma meitenīti pie rokas. Mazā bērniņā mūšē salido baltas un iesatpojuma no-met zemē. Vai mamma at-rāda, ka tā nedrīkst un pa-pīrti jāatnes dabas soļus tālāk līdz urnai? Protams, neatrāda. Bet, ja nesaka, kādā drīkst. Pēc tam jau kāds pācīs, satīrs.

Kāda sakārtētie vairāk nekā desmit gadus strādā ārzemēs. Neesot viņu saiti-ku, bija atbrāvēti atva-linājumā. Stāstīja, ka ar kolēģiem darbā esot runā-jusi par tām tradīcijām un svētkiem Latvijā, kas vieno sabiedrību. Pateposies arī ar Lielās tālās tradīci-ju, kad atkritumus dodas vākt pieaugušie un bērni, piedalās pati Valsts prez-idents. Arzemišķi viņa nav sapratusi: kādēļ viena sabiedrības daļa tik ļoti nemil savu zemi un priedē-ņu dabu, bet otra ar lielu entuziasmu viņa arstāšos mēslus vāc. Pateikām — kāpēc mūs nesaprot?

SALDUS BĒRNU UN JAUNATNES CENTRA KORIS AMENO Kurzemes jauniešu jauko koru konkursā dzied pirmas. Koris saņēma I pakā-pes diplomu. Priekšplānā — solists Uģis Keiščovs.

Rakstu lasiet 8. lpp.

Saldus novada svētkos būs grupa Boney M

IEVA VILMĀNE

Vakarīt Saldus novada svētku darba grupa precizēja, kā 17. maijā notiks Saldus novada svētki.

Darba grupu veido vairāk nekā desmit vadīti darbinie-ki no Saldus novada domes, pašvaldības iestādēm un uz-pēmumiem. Katram grupas loceklim ir konkrēta joma, par ko jāatbild, kas jāorganizē un par ko jāstādā tāme. Vakarīt Saldus novada do-

mes izpilddirektors un darba grupas vadītājs Pēteris Dubra atzādīja, ka no visiem nav sa-gemta aptuvena tāme, tādēļ kopējie lēmumi atvien nav salīdzināmi ar svētku budže-tu.

Turpinājuma 12. lpp.

PRECIZĒ SVĒTKU NORISI UN VĒL DARĀMO. Saldus novada svētku darba grupā strādā arī (no kreisās) Saldus novada pašvaldības policijas priekšnieks Rolands Marģelis, SIA Saldus tirgus valdes priek-sēdētājs Kaspars Skapits un Saldus novada pašvaldības izpilddirek-tora vietnieks Māris Vilma.

NĀKAMAJĀ NUMURĀ

Kristīgā lappuse Tavai dvēselei.

4.1.att. Kļaviņa, T. (2014, 11. aprīlis). Kāpēc mūs nesaprot? Saldus Zeme. 12. lpp.

SALDUS PIŠĒTAS BIBLIOTĒKA

7 **ERĢEJUS GAIDA arī Saldū un Brocēnos**
Ulla un Amēlija Hāzenas.

2 **VEDOKLI**
Iedzīvotāji vēlas, lai deputāti balso pret
Aicina aktualizēt jautājumu par spēju zālēm Saldū.

12 **ZIŅAS**
Dažiem atstarotāji palikuši mājās vai guļ somā
Pārbauda, vai skolēni lieto atstarotājus

LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

NR. 144 (7902) 0,57 €

PIEKTDIENA, SESTDIENA, 2014. GADA 12., 13. DECEMBRIS

Saldus Zeme

Mācās saprast bērnu pusaudzi

MANUPRĀT
Cinītāji no dabas

AGRITA MANIŅA

Kāda brīvprātīgu lektoru neliela krogzāģu runājama par diēti. Iecienīta vieta atpūtai, ziemā — siltozāģiem un siltajiem. Decembra siltajās dienās lektors raugās, kā bērni to iemēģinājuši jau agrāk. Esot pierīkoti biezpiens, turklāt vienā galā varētu būt sasalis viss ūdens, cik nu tā dārgi bija.

Kur palicis? Vietējie stāsta smieklīgi — makšķerētāji cep un bērnus, ka ūdens līmenis pazeminās un pazeminās. Kad kāds sāk meklēt vairo, trāpās, ka bērni mēroj ikgadīgu caurumu, apai kā novērtu ar cirkuļi. Bērni nolūdz dārgi!

Citur garzobis esot no grauzņa mērijis no augšas līdz lejai kā siera šķēli. Un nedomā to nokert. Bērni tik gudri, ka slāžu... aizcērt ar kokus. Smieklīgi, iedomājoties, ka tie liet vai peld ar kokus pa priekšu un baksta slāžu, līdz aizcērtas. Populācija tā atstājoties, ka nenobrīnīties. Smiejami — paies desmitmīkstos garu, un bērni varbūt jau rakstīs ar datoru.

To kokus aizsprasti ir tā samudzināti, ka tik tieko varot nojaukt. Turklāt bērniem neņem jaunā, ja kārtējais hēs izlūdzis, un ar vēl lielāku sparū ceļ eti vietā. Ja nav zaru, salpina nēdres. Tās izlūdzis esot vēl grūtāk. Kad bērni jūt briesmas kādā vietā, apmet lai lūkmū, un cilvēki atkal paliek jānos. Kur apliek ap kokiem nožogojumu, lai grauzējs to nenobeidz, tas ierokas zeme un uz kārā zoba liek koka sāpnes.

Dārgi uz saltnas gūti vai parks ar retinātnem kokiem. Pagasta clemīni priecījas, ka ieskatās skaiti. Ko lai saka — bebrakunga darbs. Cilvēkiem līdzīgi kāļas cipa pret kraukēm. Tie atlido pavasarī, redz, ka dzīvokālais rņjons nograuts, un ar skubu sāk būvēt, bet nu jau — pilsētu. No cilvēku cīmņa pret dabu cūks vien iznāk.

LUTRIŅU GRUPA NODARBĪBĀ. No labās — mammais Liene, Santra, Ingrida. Nodarbības vada sociālais pedagogs Anita Hjevicka (no kreisās) un Alga Peica.

SILVA KLEINBERGA

Lutriņu mammais, kuru ģimenē aug pusaudži, aizvakar bija pulcējušās sestajā nodarbībā, kurā runāja, ka iemācīt bērniem dzīvot sabiedrībā un būt laimīgiem.

Saldus novada pašvaldības aģentūrā Sociālais dienests pašlaik notiek mācības vecākiem *Ceļvedis, audzinot pus-* *audzi* jeb CAP, kā programmu sauc gan mācību vadītājas, gan dalībnieki. Ir desmit nodarbību cikls, katrā apskata noteiktu tēmu. Mācības ir reizi nedēļā vairākas stundas, un tie vecāki, kas tās beigusi, saņem aplieciņu. Lutriniecēm līdz beigām vēl četras nodarbības. "Bērnu pusaudža vecums vecākiem ir ļoti grūts posms," saka Saldus ģimenes atbalsta dienā centrs sociālais pedagogs Anita Hjevicka un Alga Peica, kuras šo programmu apguvušās īpašos kursos. Lutriņos grupā bija piecas mammais, palikušās trīs. Visas atzīst, ka mācības uzdevinājušas daudz jauna un noderīga. Par iespēju apmeklēt nodarbības informējuši pagasta sociālā darbiniece Inga Siliņa. "Sākumā īsti nesapratu, par ko būs jāmācās. Zēl, ka tādu nodarbību nebija, kad auga mani līdē bērni," saka Liene. "Ir iegūts ļoti daudz informācijas," tā Santra.

Turpinājums 2. lpp.

Foto — JUAN POZE

4.2.att. Kleinberga, S. (2014, 12. decembris). Mācās saprast bērnu pusaudzi. *Saldus Zeme*. 12. lpp.

Pievienoto fotoattēlu piemērs no laikraksta "Saldus Zeme" 2014. gada

PIEKTDIENA, 2014. GADA 21. FEBRUĀRIS
REDAKCIJAS VIEŠŅA
Māmiņa, kas ļoti vēlas savu traktoru

SILVA KLEINBERGA
 Šķēdēniece LIENE LAUVA audzina sešus bērnus.

Pagājušā gada Saldus Zemes marķa numurā, meklējot pavasar ko citu, neiztici pirmās lapa fotogrāfijā iemūžinājām Lienu un viņas meitai Alisi. Tāpat rakstījām par Saldus novada pašvaldībā aizsāktu un nu jau par tradicionālu kļuvušu pasākumu godināt ģimenes, kurās piedzimusi maži, un dāvināt viņiem sudraba karotīti ar novada simboliku.

Fotogrāfija rosināja atzīmēt ciemos pie Lienes un zēniņa, kā viņi kļūst. Mazo kaisi sapņo Alisi pasākumā labi atceros. Jo viņa diezgan skaļi un uzstājīgi lika par sevi zināt. Atmiņā palikusi meitenītes mamma, vairāk rāmums un smaidis, kad meitnīņa mēģināja nomieģēt. Liene smēj — arī tagad ir ar raksturu Jautāta, bijis gads pēc karotīšu dāvan, Liene atbild: "Gads ir labs, nevaru sūdzēties. Izāgusi, staigā. Patīk, ka neslimo un nav usi."

Ģene dzīvo pieticīgi, taču maids un saka, ka esot te. Neļolo dīzus nākotnūs, bet arī viņai ir n sappi. Mūsu saruna ārsā un sirsniņa, un dzēm ļoti pamācoša, ar prieku, novā gau-grūtu dzīvi.

Ļējat karotīšu svētku

Ļoti labs pasākums, kti jāturpinās. Man šī paliks atmiņā, daudz ko noī kādam ir svarīgi, r bērni un te viss līgi tukšs. Es ļoti ā neatzbrauks uz in jau kāds paliks

ē būt sešu bērnu

f. Darbs uz plīmēr bērni mazi,

LIENE AR ALISI UN ENIJU. Liene: "Mans mīļākais gadalaiks ir pavasaris, jo tad mostas zeme, smaržo gaiss. Tagad jau arī ārā pavasaris laiks, vienīgi te dubļi..."

berns. Kur es ar jau tik vienkārši atrast šķēdi? Es neesmu iespēju braukt priekš. Katrā bezziedkādu izejā. Nezinārnāks, bet es iģribu uzart zemi zemēnes, kiplok pārdot, būtu papMums nav sava i ir vislielākais n mērkis manā sūceru, ka būs labi.

Jums ir daudz lai gaudēs par i Kas jūsos usti mu?

"Es tāl nesēdā jusies, ka man g nav laika par to d

Jums ir svāri gribētu mācītie pamatskolas be

"Nevar būt n negribēšanu, ko izglītības? Var iet tehnikumu, tur pendiju, un mūriģi. Februāra be mācīties vecākai programma ar E stu. Ir ļoti laba ka par Eiropas t gūt specialitāti.

Es pati arī lab ko iemācītos. M būtu ļoti labi ap nezinu, un iegūtu. Tas ir svarīgi kādas darba i interesējos par i darbiniekiem, ā piedāvāja tikai i ni es galīgi neva ietu arī citos ko tie būtu tuvāk n

Val sapņemat palīdzību?

"Mums ir ļoti darbiniece Agrii varu tādu navi eju kārtot bērņ dienas, tās ir Mums skaitās e tāpēc nevaram drošinātā statu ālā darbiniece lai varam saņē bu. Neesen, pie baznīcas cilvē

FOTO — INOIS KĒPULIS

1.1. att. Kleinberga, S. (2014, 21. februāris). Māmiņa, kas ļoti vēlas savu traktoru. Saldus Zeme. 12. lpp.

Saldus Zeme
 CETURTDIENA, 2014. GADA 17. APRĪLIS
SAIMNIEKOŠANA
Šķēdes vistu olas krāsos Rīgā un Liepājā

TAMĀRA KĻAVIŅA
 "Lieldienām vārsim pilnu katlu olu, kādas 50 līdz 60. Daudz? Mūsu saimē ir liela, apēdīsim," saka Šķēdes pagasta Veckaladznieku saimniece VITA ANDERSONE.

Meita Rūta piebilst — cik neapēdīs pirmajās Lieldienās, sagrējis salātiem, atdārs ar pašu gatavotu majonēzi. Olas sajās mājās krāsos sīpolu mizās, pieleik kādu pipoliņi, lapīņu vai sāļes sībeļu.

Nolēmās būvēt, bet vēl nav uzbrūvētas lielās sūpoles, tomer bērni izžūpīties rotulī ferīces sūpoles. Kad Vitas dēls Zanis bija mazāks, meklejis dūzā Lieldienu zaka olas. Ģeī šodienas bērni, Vitas mazbērni, gudri un zakim netic.

Atved seštūkstoš

VITA ANDERSONE pirms Lieldienām pie savas dājēvistu saimes āra aplokā.

tes ar cālišiem, bija atzaldāji, vienmēr vienam jādežurē kūti, cālišu apsūdie. Atveda sešas, Olas tādā pašā režīmā jieslusa tēnā, kā tā ir dīzus vis velkaiem. Tas nozīmē, ka Veckaladzniekos centīgi strādā arī svētdien: apkopē paši.

Kūtsmēslu krātuvēm būs Eiropas nauda

TAMĀRA KĻAVIŅA
 4 miljoni eiro, ko Latvijas uzņēmēji no Eiropas fondiem nav izmantojuši savos projektos, piešķirti lauku saimniecību modernizācijas vēļ vienai kārtai kūtsmēslu krātuvju sakārtošanai.

Pēc Dienvidēsu reģionālās pārvaldes, Dienvidkurzēmē 214 pilsas saimniecībās mēslu uzglabāšana i prasībām, kā leģenda mājā beģeļes šovās saimniecības, kuri par 10 dīzēmā i Ar Eiropas pēngra nareitāis atbalsts bīnēs jāvānes vād prasībām reģionā sās kūtēmēslu Dienvidkurzēmē lauksaimniecības vadītājs Ģirts ģ

5.1.att. Kļaviņa, T. (2014, 17. aprīlis). Šķēdes vistu olas krāsos Rīgā un Liepājā. Saldus Zeme. 12. lpp.

Bakalaura darbs „Ģimenes reprezentācija laikrakstā "Saldus Zeme" 2014. gadā”
izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā
norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (neskaitot titullapu, satura rādītāju, apzīmējumu sarakstu, izmantotās
informācijas avotu sarakstu, pielikumus, dokumentāro lapu un zemspītras atsauces)
ir 125000 rakstuzīmes (ieskaitot intervālus).

Autors: Diāna Eisaka _____

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Dr.sc.comm. Klinta Ločmele _____

Recenzents: Dr.Phil. Skaidrīte Lasmane _____

Darbs iesniegts Komunikācijas studiju nodaļā 09.06.2015

Dekāna pilnvarotā persona:

(personiskais paraksts)

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē ____ .06.2015.

prot. Nr. _____

Komisijas sekretāre: Mg.sc.soc. Ilze Šulmane _____

(personiskais paraksts)